

Utvärdering av skattekontoreformen från ett medborgarperspektiv

1	SAMMANFATTNING	7
1.1	Skattekontot får godkänt.....	7
1.2	Förbättringsområden och förslag till åtgärder	7
1.2.1	Kontoutdrag.....	8
1.2.2	Räntor	10
1.2.3	Egna inbetalningar och oönskade återbetalningar	13
1.2.4	Restföringar	15
1.3	Övriga förslag.....	17
1.4	Projektgruppens prioriteringar av lämnade förbättringsåtgärder ..	18
1.5	Särskilt om nyttan av att inordna ytterligare skatter och bidrag på skattekontot.....	19
1.5.1	Ytterligare skatter på skattekontot.....	19
1.5.2	Bidrag på skattekontot.....	19
2	UNDERSÖKNINGENS SYFTE OCH GENOMFÖRANDE.....	20
2.1	Allmänt	20
2.2	Undersökningens syfte m.m.	20
2.3	Avgränsningar	20
2.4	Genomförandet	21
2.5	Varför genomfördes skattekontoreformen och vad ville man uppnå?	22
2.6	Tidigare undersökningar.....	24
2.6.1	Tidigare interna undersökningar av skattekontoreformen....	24
2.6.2	Resultatet av tidigare externa undersökningar av skattekontot.	25
3	ALLMÄNT OM RESULTATEN AV UNDERSÖKNINGEN 2001 ...	27
3.1	Inledning	27
3.2	Företagsstrukturen i Sverige.....	27
3.2.1	Extern enkät till företag.....	27
3.2.2	Intern enkät till medarbetarna på SKM och KFM.....	31
3.3	Indelning i små, medelstora och stora företag.....	32
3.4	Små företag.....	34
3.4.1	Genomförandet	34
3.4.2	Företag utan anställda.....	34
3.4.3	Företag med 1-9 anställda	36
3.4.4	Kontoutdrag.....	37
3.4.5	Räntor	38
3.4.6	Inbetalningar/Utbetalningar.....	39
3.4.7	Skattedeklarationen	40
3.5	Medelstora företag.....	40
3.5.1	Allmänt	41
3.5.2	Genomförandet	41
3.5.3	Kontoutdrag.....	42
3.5.4	Räntor	42
3.5.5	Inbetalningar och utbetalningar	43
3.5.6	Skattedeklarationer	43
3.5.7	Kontakter med skattemyndigheten	43

3.6	Stora företag	44
3.6.1	Genomförandet	44
3.6.2	Allmänt	44
3.6.3	Kontoutdrag	46
3.6.4	Räntor	47
3.6.5	Inbetalningar	47
3.6.6	Utbetalningar	48
3.6.7	Skattedeklarationer	48
3.6.8	Kontakter med skattemyndigheten	49
3.6.9	Övrigt	50
3.7	Myndigheter och ideella föreningar	51
3.7.1	Genomförandet	51
3.7.2	Kommuner och statliga myndigheter	51
3.7.3	Ideella föreningar	53
3.8	Löntagare och pensionärer	54
3.8.1	Genomförandet	54
3.8.2	Kontoutdrag	55
3.8.3	Räntor	55
3.8.4	Inbetalningar	56
3.8.5	Utbetalningar	56
3.8.6	Skatt att betala – ”Kvarskatt”	56
3.8.7	Betalningsuppsmaningar	57
3.8.8	Kontakter med skattemyndigheten	57
3.8.9	Kontakter med kronofogdemyndigheten	57
3.8.10	Övriga iakttagelser beträffande skattekontot	57
4	IDENTIFIERADE FÖRBÄTTRINGSOMRÅDEN	59
4.1	Kontoutdraget	59
4.1.1	Allmänt	59
4.1.2	Problem med kontoutdrag	60
4.2	Räntorna på kontot	61
4.2.1	Allmänt	61
4.2.2	Intäktsränta	62
4.2.3	Kostnadsränta	63
4.2.4	Ränta på slutlig skatt	65
4.2.5	Problem med räntor	66
4.3	Egna inbetalningar och oönskade återbetalningar	67
4.3.1	Allmänt	67
4.3.2	Problem	67
4.3.3	Anledningar till oönskad återbetalning	68
4.3.4	Kompletteringsinbetalning under inkomståret	70
4.3.5	Inbetalning för att täcka kommande debitering/omprövning	70
4.3.6	Inbetalning motsvaras inte av debitering då skattedeklaration inte scannats in eller scannats in felaktigt	70
4.3.7	Återbetalningar/kvittningar genererade av överskjutande ingående moms	71
4.4	Restföring och vissa indrivningsfrågor	71
4.4.1	Allmänt	72

4.4.2	Avstämning av skattekontot	72
4.4.3	Betalningsuppmaning med information om indrivning	72
4.4.4	Betalningsanmärkning och begäran om rättelse	73
4.4.5	Ändringar i sekretesslagen och kreditupplysningslagen.	74
4.4.6	Enkät till löntagare och näringsidkare som har haft skattekontoskulder hos KFM.....	75
4.4.7	Enkät till medarbetare på kronofogdemyndigheten	77
4.4.8	Ansökningar om rättelse/gallring ur utsökningsregistret	80
4.4.9	Särskilda problem som skattekontots konstruktion orsakar vid utlandsindrivning/processföring/konkurshantering	83
5	PROJEKTETS FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER	86
5.1	Kontoutdraget	86
5.1.1	Betalningskrav innan restföring	86
5.1.2	Fakturamodell.....	87
5.1.3	Tydligare betalningsuppmaning	87
5.1.4	Slutlig skatt – olika begrepp	88
5.1.5	Slutlig skatt – redovisning på kontoutdrag och påminnelse ..	88
5.1.6	Förtydliga kontoutdraget vid över- respektive underskott	89
5.1.7	Beslutade ännu inte förfallna belopp bör framgå av kontoutdraget.....	89
5.1.8	Uppgift om transaktionsdatum behöver inte redovisas på kontoutdraget.....	89
5.1.9	Telefonnummer till handläggare ska framgå av kontoutdraget.	89
5.1.10	Räntor	90
5.1.11	Visa skattekontot via Internet.....	90
5.2	Räntor på skattekontot.....	90
5.2.1	Ta bort mellanräntan.....	91
5.2.2	Förbättra ränteberäkningsrutinen.....	91
5.2.3	Slopa sparade öretal i ränteberäkningssystemet	91
5.2.4	Ta bort den retroaktiva ränteberäkningen i skattekontot.....	92
5.2.5	Färre räntesatser och enklare tillämpning.....	92
5.3	Helårsredovisning för arbetsgivare som redovisar lönesummor under viss nivå.....	94
5.4	Redovisning av helårsmoms i skattedeklaration	95
5.5	Egna inbetalningar och oönskade återbetalningar	96
5.5.1	Sammanfattning.....	96
5.5.2	Egna inbetalningar för slutlig skatt.....	96
5.5.3	Egna inbetalningar för annan skatt	97
5.6	Restföring, förslag till förändringar och förbättringar.....	97
5.6.1	Sammanfattning.....	97
5.6.2	Tydligare betalningsuppmaning m.m.	98
5.6.3	Restföringsgräns	98
5.6.4	Datasystemets öppethållande vid årsskiftet.....	98
5.6.5	Kostnadsränta som påförs under perioden ska inte kunna restföras utan föregående betalningskrav	99

5.6.6	Problem som orsakas av att omprövningsanstånd /nedsättningsbeslut /rättning av felregistreringar inte styrs till ursprunglig skuld	99
5.7	Allmänt om ideella föreningar.....	100
5.7.1	Förslag till säsongsredovisning	101
5.7.2	Förslag till helårsredovisning	101
6	SÄRSKILT OM NYTTAN AV ATT INORDNA YTTERLIGARE SKATTER M.M. PÅ SKATTEKONTOT	102
6.1	Hur uppfattas skattekontot?	102
6.2	Anställningsstöd och rederistöd.....	102
6.3	Fördelar om fler poster tillförs skattekontot	103
6.4	Nackdelar om fler poster tillförs skattekontot	103
6.5	EU-bidragen komplicerar skattekontot.....	103
6.6	Projektets synpunkter på att skattekontot används till annat än skatt	104
7	Förteckning över tabeller och diagram.....	105

Bilagor

1. Projektets direktiv
2. De statistiska undersökningarna
3. Enkätformulär, Företagsenkät
4. Enkätformulär, Löntagarenkät
5. Enkätformulär, KFM enkät
6. Enkätformulär, riktat till SKM:s personal, företag
7. Enkätformulär, riktat till SKM:s personal, löntagare
8. Enkätformulär riktat till KFM:s personal
9. Grundtabeller
10. Förteckning över projektrapporter som använts i denna utvärdering
11. Kvalitetssäkringsplan, QAP
12. Projektets bemanning
13. RSVs broschyr (RSV 946) som bifogas betalningsuppsmaning
14. Analys av signifikanta skillnader mellan små företag och övriga företag

Förkortningslista

AMS	Arbetsmarknadsstyrelsen
Dnr	Diarienummer
Kap.	Kapitel
KFM	Kronofogdemyndigheten
KTT	Kvalitet – till er tjänst! Ett utbildningsprogram om kvalitetsfrågor framtaget av Promentor Management A/S
MAGI	Moms och Arbetsgivarssystemet
PUMA	urvalssystemet Periodiskt Urval för Moms- och Arbetsgivarkontroll
Prop.	Proposition
RSV	Riksskatteverket
SBL	Skattebetalningslag (1997:483)
SKD	Skattedeklaration
SKM	Skattemyndighet
IL	Inkomstskattelagen (1999:1229)

UTVÄRDERING AV SKATTEKONTOT

1 SAMMANFATTNING

1.1 Skattekontot får godkänt

Syftet med denna utvärdering av skattekontoreformen är att få en sammanfattande konsekvensbeskrivning av hur olika grupper har påverkats av skattekontoreformen. De grupper som vi har vänt oss till är:

- Små företag (upp till 9 anställda)
- Medelstora företag (10 – 49 anställda)
- Stora företag (fler än 49 anställda)
- Myndigheter och ideella föreningar
- Löntagare och pensionärer.

Undersökningarna har omfattat enkäter och intervjuer. Arbetet har bedrivits i projektform. Projektets uppdrag har varit, förutom att genomföra undersökningarna, att analysera resultaten och utifrån dessa föreslå förbättringsåtgärder på kort och lång sikt.

Resultatet av gjorda undersökningar visar att flertalet grupper är nöjda med skattekontoreformen. Man tycker att kontoutdragen i stort sett ger en bra överblick vad gäller skatteredovisningen. På det hela taget fungerar också in- och utbetalningar bra.

Det finns dock vissa områden som upplevs som mindre bra, t.ex. kontoutdrag och räntor. Inom projektet har ett antal förslag till förbättringar utarbetats. Samtliga förbättringsområden och även förslag till åtgärder redovisas sammanfattningsvis under punkt 1.2 nedan.

Projektet har inte begränsats av om förbättringsåtgärden kräver en lagändring eller om dagens tekniska system klarar ändringen. Däremot bygger förslagen på att skattekontots grundprinciper bibehålls.

1.2 Förbättringsområden och förslag till åtgärder

Undersökningarna har identifierat ett antal förbättringsåtgärder, som sammanställs under rubrikerna:

- Kontoutdrag
- Räntor
- Egna inbetalningar och oönskade återbetalningar
- Restföring

1.2.1 Kontoutdrag

Av enkätsvaren och intervjuerna har framkommit att flertalet är nöjda med kontoutdragen. Det har dock uppmärksammats att det finns vissa problem med förståelsen av kontoutdragen. Inom framförallt tre områden har det framkommit att det finns oklarheter.

1. Betalningsuppmeningen missuppfattas

Den skattskyldige förstår alltför ofta inte att man dels måste betala underskottet enligt betalningsuppmeningen, dels betala innevarande periods debiteringar för att undvika restföring. Många har trott att det räcker att betala det underskott som framgår av betalningsuppmeningen. Därför har många fått skatteskulder överlämnade till KFM för indrivning p.g.a. otillräcklig/otydlig information på betalningsuppmeningarna.

2. Kontoutdrag med slutlig skatt

Kontoutdraget som skickas ut i samband med avstämning av slutlig skatt är för vissa grupper svårförståeligt. Det gäller främst för kategorin företagare som har svårt att förstå vilka belopp som är hänförliga till den slutliga skatten som ska betalas senare än resten av saldot. Detta beror bl.a. på att den slutliga skatten registreras direkt på skattekontot även om den innebär skatt att betala (kvarskatt). Detta innebär att den bokförs på skattekontot ca tre månader innan den förfaller till betalning.

3. Över- eller underskott?

Många har svårt att förstå om kontoutdraget utvisar över- eller underskott. Detta kan bl.a. bero på att texten på kontoutdraget oavsett saldot är: ”Återstående överskott/underskott”. Bara ett minustecken anger att det handlar om ett underskott som ska betalas. Denna oklarhet förorsakar många telefonsamtal till SKM.

Övriga synpunkter

Följande synpunkter har framkommit:

- Telefonnummer till handläggare på SKM bör framgå av kontoutdraget.
- Tillgång till sitt skattekonto via Internet önskas.
- Inför uppgift på kontoutdraget om ännu inte förfallna beslut.
- Ange på kontoutdraget vilken period som ett beslut avser.

- Behöver transaktionsdatum framgå av kontoutdraget?

Förslag till lösningar på kort sikt

För att förhindra att restföring sker till följd av missförstånd och feltolkning måste betalningsuppsmaningen bli tydligare. Det måste framgå klart att det handlar om krav på betalning och vilket belopp som ska betalas, dvs. både det senaste saldout och månadens betalning, för att undvika restföring samt vilka konsekvenserna är av en utebliven betalning. Vi föreslår därför följande:

- Namnändring av betalningsuppsmaning till "Betalningskrav".
- Betalningskravet bör vara en separat handling avskild från kontoutdraget.
- Formuleringarna i betalningskravet om vad som ska betalas måste bli tydligare och det bör framgå vilken månad kravet avser. Den aktuella månaden bör anges i klartext.
- Ett särskilt inbetalningskort skulle kunna bifogas betalningskravet.
- Det ska finnas kort information om vad betalningsanmärkning innebär på betalningskravet. Informationen ska finnas på både svenska och engelska.

För att ytterligare tydliggöra om det är fråga om över- eller underskott bör det av kontoutdraget alltid framgå "överskott" eller "underskott". Alternativt "Belopp att återfå" eller "Belopp att betala". Vidare ska det i beloppskolumnen anges (+) vid överskott respektive (-) vid underskott.

Många vill ha en handläggare att ringa till angående sitt kontoutdrag. Idag besvaras många förfrågningar angående kontoutdrag av särskilda informationsenheter, helpdesk-funktioner eller dylikt. Dessa enheter är bemannade kontorstid med kompetent personal. Vi föreslår därför att kontoutdragen förses med telefonnummer direkt till dessa enheter/-funktioner.

Vid omprövningsbeslut bör den period som ändrats framgå av kontoutdraget.

Transaktionsdatum bör inte anges på kontoutdraget, utan endast finnas på SKMs skattekontobilder.

Vi anser det mycket angeläget att påskynda arbetet med införandet av den s.k. fakturamodellen vad gäller kontoutdragen. Fakturamodellen innebär att kontoutdragen kan utformas betydligt mer flexibelt än idag.

Förslag till lösningar på lång sikt

För att minska problemen med slutlig skatt på skattekontot föreslår vi att slutlig skatt att betala ska registreras på skattekontot först på förfallodagen. Detta förfarande överensstämmer även med lagtexten i 3 kap. 5 § SBL. Vid överskott av slutlig skatt ska, precis som idag, registrering ske direkt på skattekontot. Uppgift om ännu inte förfallen ”kvarskatt” bör redovisas som en separat information på kontoutdraget. För att undvika missförstånd bör det finnas entydiga begrepp för ”kvarskatt” respektive ”överskjutande skatt”. Lämpligen bör detta göras genom tillägg i SBL.

Vi föreslår även att uppgift om andra inte förfallna belopp ska framgå av kontoutdragen.

Vi ställer oss positiva till önskemålet om att få åtkomst till sitt skattekonto via Internet. Detta bör genomföras så snart som de tekniska möjligheterna finns och säkerhetskraven är uppfyllda.

1.2.2 Räntor

Samtliga genomförda undersökningar visar entydigt att det finns vissa problem som är förknippade med räntorna på skattekontot. Man upplever det som svårt att förstå hur räntorna har beräknats. De allra flesta, bland såväl löntagare som företagare, anser att det är viktigt att förstå hur räntorna har beräknats. För att kunna uppnå syftet att de skattskyldiga ska kunna förstå hur räntan räknats fram måste de nuvarande räntereglerna radikalt förenklas. Problemen vad gäller räntor kan indelas i **tre** huvudområden:

- Många nivåer på kostnadsräntan och krångliga tillämpningsområden
- Retroaktiv beräkning av räntan vid omprövningsbeslut och grundbeslut avseende slutlig skatt
- Räntorna på kontoutdraget

1. Många nivåer på kostnadsräntan och krångliga tillämpningsområden

Kostnadsräntan beräknas efter tre olika räntesatser, dels beroende på orsaken till underskottet, dels beroende på beloppets storlek.

Låg kostnadsränta (= basränta: 4 % maj 2001)

- vid sen inbetalning; belopp högst 10 000 kr
- på omprövningsbeslut
- på anstånd
- på ”fribeloppet” 20 000 kr efter 3 maj
- efter överlämnandet till KFM.

Mellanränta (5 % maj 2001)

- vid debitering av slutlig skatt
- vid beslut om debitering av preliminär skatt efter inkomståret.

Hög kostnadsränta (19 % maj 2001)

- sen inbetalning; belopp över 10 000 kr
- skönsbeskattning i avsaknad av redovisning i skattedeklaration.

Dessutom tillkommer särskilda ränteregler vid slutlig skatt.

2. Retroaktiv beräkning av räntan vid omprövningsbeslut och grundbeslut avseende slutlig skatt

Om ett beslut som har legat till grund för beräkning av ränta ändras, ska motsvarande ändringar göras i ränteberäkningsrutinen t.ex. vid ett överklagande av taxeringen. Underlaget för ränteberäkningen görs om från den ursprungliga förfallodagen, dag för dag, fram till och med senaste avstämningen. Den retroaktiva ränteberäkningen med korrigerade räntor orsakar många telefonförfrågningar till SKM från de skattskyldiga och är den största orsaken till att räntorna anses som svåra och mer eller mindre obegripliga.

3. Räntorna på kontoutdraget

Hur räntan räknats fram framgår inte av kontoutdraget. Där anges endast en intäktsränta/kostnadsränta och/eller en korrigerad intäktsränta/kostnadsränta. I skattekontosystemet finns en ränteberäkningsrutin, där handläggaren kan få fram hur räntan beräknats från ett visst angivet datum. Tidigare debiterad ränta framgår dock inte, varför rutinen måste förfinas för att bli tydlig. Räntespecifikation att skicka till de skattskyldiga saknas.

Förslag till lösningar på kort sikt

På kort sikt kan man göra en del förändringar för att något förtydliga och förenkla ränteberäkningen i skattekontosystemet. Vi föreslår därför att mellanräntan avskaffas och ersätts av låg kostnadsränta. Vidare föreslår vi att ränteberäkningsrutinen förbättras och kundanpassas. Dessutom bör sparade öretal slopas i ränteberäkningssystemet under förutsättning att det är ekonomiskt försvarbart (problemet med öretal förklaras i avsnitt 5.2.3).

Förslag till lösningar på lång sikt

För att kunna uppnå syftet att de skattskyldiga ska kunna förstå hur räntan räknats fram måste det nuvarande ränteberäkningssystemet radikalt

förenklas. Förslaget bör ses som en grund som måste analyseras närmare vad gäller såväl statens kostnader som de tekniska lösningarna.

Vi föreslår att den nuvarande retroaktiva ränteberäkningen i skattekontosystemet tas bort. I stället bör omprövningsbeslut och grundbeslut avseende slutlig skatt ränteberäknas i samband med beslutsregistreringen. Belopp att betala (inkl. kostnadsränta) registreras på skattekontot när det förfaller till betalning. Belopp att återfå (inkl. intäktsränta) registreras på beslutsdagen direkt på skattekontot.

Vidare föreslår vi en ändring vad gäller räntesatserna. Detta gör vi dels för att underlätta borttagandet av den retroaktiva ränteberäkningen i skattekontot, dels för att förenkla tillämpningen och därigenom öka förståelsen. Det ideala vore att endast ha en räntesats. Med hänsyn till att kostnadsräntan både ska vara ett påtryckningsmedel för den löpande betalningen samt en räntekostnad för omprövningsbeslut så kan det vara svårt att hitta en nivå som passar båda syftena.

Vi föreslår en något högre räntesats än basräntan (f.n. 4 %) vad gäller den löpande skattekontoräntan och en något lägre vad gäller omprövningsbeslut och anstånd. Beträffande dagens höga kostnadsränta (f.n. 19 %) på belopp över 10 000 kr, så är vi tveksamma till att ta bort den med hänsyn till risken att då förlora ett effektivt påtryckningsmedel för betalning i tid.

Den låga räntesatsen bör också gälla kostnadsräntan vid slutlig skatt (kvarskatt) på belopp upp till en viss nivå, förslagsvis 50 000 kr. På belopp därutöver bör den något högre kostnadsräntan tillämpas. Detta för att undvika spekulationer samt att utgöra ett påtryckningsmedel för att betalning ska göras i rätt tid. Med hänsyn till att ovanstående förslag innebär en lägre räntenivå än idag för de allra flesta så ifrågasätter vi om inte det s.k. fri-beloppet på 20 000 kr kan avskaffas och kostnadsränta räknas fr.o.m. den 13 februari taxeringsåret.

Vad gäller intäktsräntan bör den motsvara den låga kostnadsräntan.

Nedanstående tablå visar dagens räntesatser och tillämpningsområden vid en basränta på 4 procent. Den upptar också ett exempel på sambandet mellan de olika räntesatserna om ovanstående förslag genomförs. För tydlighetens skull vill projektet markera att det inte lämnar något förslag på nya räntenivåer. En djupare analys för att se de statsfinansiella konsekvenserna krävs.

	Idag	Exempel
Intäktsränta	1,8 %	2 %
Kostnadsränta		
-sen betalning högst 10 000 kr	4 %	6 %
” över 10 000	19 %	19 %
-över 10 000 efter indrivning 4 %	6 %	
-Anstånd	4 %	2 %
-Omprövningsbeslut	4 %	2 %
-Skönsbeslut	19 %	19 %
Slutlig skatt, grundbeslut		
-fribelegg 20 000 tiden 13feb.-3maj	0 %	2 % högst 50 000 kr
-20 000 tiden 4maj-ffd (12nov)	4 %	6 % över 50 000 kr
-outnyttj. 10 000 kr 13feb-12 nov	4 %	
-belopp däröver 13 feb –12 nov	5 %	

Problematiken kring räntorna är komplex. Det kräver vidare analys av effekter innan räntesatser ändras. Inte minst viktigt är att analysera konsekvenserna av att intäktsräntan och den låga kostnadsräntan sätts till samma nivå.

1.2.3 Egna inbetalningar och önskade återbetalningar

En inbetalning till skattekontot är inte ”öronmärkt” för någon viss skatt eller avgift. Skattekontots konstruktion gör att ett inbetalt belopp kan tas i anspråk för att täcka samtliga debiteringar som görs på skattekontot. Detta innebär också att man under vissa omständigheter riskerar att få egna inbetalningar i form av s.k. fyllnadsinbetalningar återbetalda. Detta gäller främst för företag på grund av att de har fler redovisningar och betalningar per år än löntagare. Se följande exempel:

Egen inbetalning (”fyllnadsinbetalning”)	+ 200 000 kr
Redovisning i skattedeklaration:	
Moms att återfå	+ 150 000 kr
Avdragen skatt och arbetsgivaravgift	- <u>110 000 kr</u>
	+ 40 000 kr
Utbetalningsbart överskott p.g.a. överskjutande moms: 150 000 kr	
Överskott på skattekontot	+ 240 000 kr
Återbetalning	- <u>150 000 kr</u>
Återstående överskott	90 000 kr

I detta exempel förväntade sig den skattskyldige att återfå 40 000 kr, men återbetalning görs av hela ”momsbeloppet” på 150 000 kr. Detta beror på att ”momsbeloppet” är det maximala belopp som kan utbetalas och detta ryms inom ryms inom överskottet (240 000 kr). Av den egna inbetalningen återstår 90 000 kr, d.v.s. kvarvarande överskott på skattekontot.

Om man vill förhindra oönskade återbetalningar måste den skattskyldige själv hos SKM begära att en s.k. utbetalningsspärr sätts på skattekontot.

Andra orsaker till oönskad återbetalning kan t.ex. vara felscanning av eller felskrivning i en skattedeclaration. Det kan även vara fråga om utebliven kvittning av överskjutande moms mot F- eller SA-skatt.

Förslag till lösningar på kort sikt

Tänkbara lösningar med öronmärkning av inbetalningar strider mot en av huvudprinciperna i skattekontot. Problemen föreslås därför att på kort sikt lösas genom informationsinsatser om möjligheten att begära utbetalningsspärr och om tilläggsdebitering av F- och SA-skatt. I förarbetena till SBL påpekades behovet av bättre rutiner bl.a. för uppföljning av preliminärskattedebiteringar och att SKM kan satsa större resurser på kontrollen av dessa.¹ Vidare föreslår projektet att RSV utformar en särskild blankett för begäran om utbetalningsspärr.

Av 16 kap. 6 § SBL framgår att förfallodag inträder 30 dagar efter beslutsdagen vid ett omprövningsbeslut. SKM får besluta om annan betalningsdag om det finns särskilda skäl. I dagens hanteringssystem går inte detta att göra. För att förenkla och att undvika oönskade återbetalningar samt räntekonsekvenser när tilläggsdebiteringen begärs av den skattskyldige, bör de tekniska systemet ändras på så sätt att det går att tidigarelägga förfallodagen.

Förslag till lösningar på lång sikt

Vi föreslår att det skapas möjlighet för den skattskyldige att via Internet själv sätta en utbetalningsspärr på det egna skattekontot. Utbetalningsspärren ska framgå av kontoutdraget. Det bör även finnas möjlighet att via Internet kunna ange ett belopp som ska tilläggsdebiteras. Detta skulle underlätta för den skattskyldige att på ett enkelt sätt kunna få bättre överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt.

Förslaget till ändrad ränteberäkning som redovisas under avsnitt 1.2.3 kommer sannolikt att innebära att antalet s.k. fyllnadsinbetalningar minskar. Detta innebär i sin tur att antalet oönskade återbetalningar reduceras.

¹ Se Prop. 1996/97:100 sid 410f

1.2.4 Restföringar

Problemen som är förknippade med indrivning av skattekontoskulder beror i första hand på skattekontosystemets komplexitet och de informationsproblem som följer av detta. Problemen beror också på de mycket allvarliga konsekvenser som en restföring kan få, för företaget såväl som för den enskilde, om en betalningsanmärkning registreras. Följande fem huvudområden kan urskiljas:

1. Betalningsuppmaningar

Våra undersökningar visar att det är många små företag som blir restförda på grund av att de inte förstår betalningsuppmeningen (jfr. avsnitt 1.2.2 ovan). Inbetalning som görs ska i första hand kvittas mot periodens löpande debiteringar. Den skattskyldige kan inte bestämma att inbetalningen ska avse viss bestämd skatteskuld. Det betyder att både det betalningsuppmenade beloppet och nya skulder som kommer till under månaden måste betalas för att undvika restföring. Detta är inte lätt att förstå och inte heller att läsa sig till på betalningsuppmeningen.

Diskussioner har förts i projektet om möjligheten att undanta de nya skulder som uppkommit under månaden från restföring. De nytillkomna skatteskulderna skulle kunna betalningsuppmannas efterföljande månad. Förfarandet skulle innebära att det blev möjligt att rulla ett underskott på skattekontot framför sig. Med hänsyn till skattekontots grundprincip att en inbetalning inte kan öronmärkas har projektet avstått från att föreslå en dylik ändring. Ett företag kan av olika anledningar komma efter med sina betalningar. Detta tillåts ske under en månad. Den andra månaden förväntas företagaren ha kommit ikapp med sina betalningar.

2. Restföringsgräns

Nuvarande restföringsgräns är för löntagare och pensionärer 500 kr. Många restförs därför för relativt små belopp. Undersökningen visar att löntagare och pensionärer blir restförda i större utsträckning än företag på grund av att de saknar pengar och i mindre grad på grund av missförstånd. Det vore därför inte någon hjälp för gäldenären att höja restföringsgränsen. Med anledning av detta föreslår projektet ingen höjning av det relativt låga beloppet för restföring. Restföringsgränser på 500 kr överensstämmer idag med den grundavgift som KFM tar ut för sin hantering. Vid en eventuell höjning av grundavgiften bör restföringsgränsen justeras uppåt i motsvarande mån.

3. Datasystemets öppethållande vid årsskiftet

Vid årsskiftet är datasystemen stängda ca en vecka på grund av uppdateringar m.m. Detta innebär problem för de skattskyldiga att få information om aktuell skattekontoskuld.

4. Restföring av kostnadsränta

Restföring kan i vissa situationer ske på grund av att ytterligare kostnadsränta påförs vid för sen betalning. Detta kan inträffa om betalning av betalningsuppmanat belopp görs några dagar efter den tid som anges i betalningsuppmaningen. Den skattskyldige känner då inte till räntebeloppets storlek och vet därför inte vad som måste betalas för att undvika restföring. Det borde inte vara möjligt att bli restförd för ett belopp som inte är känt till sin storlek sedan tidigare.

5. ”Proportioneringsrutinen”

Att betalningar inte kan öronmärkas ställer till problem vad gäller KFM:s arbete med utlandsindrivning, konkurshantering m.m. Det tekniska systemet för proportionering av skattekontoskulder som finns idag är inte tillräckligt sofistikerat. Detta medför problem både i kontakterna med skattskyldiga och med andra myndigheter och domstolar.

Förslag till lösningar på kort sikt

Vi har föreslagit vissa förslag till förbättringar under avsnittet ”Kontoutdrag” vad gäller betalningsuppmaningen (se 1.2.1).

Med hänsyn till de svåra konsekvenser en betalningsanmärkning kan få för den enskilde föreslår projektet att betalningspåminnelse även görs av den slutliga skatten.

Vi anser att det är viktigt att utöka öppethållande i de tekniska systemen runt årsskiftet.

Vidare föreslår vi att den kostnadsränta som påförts på grund av att betalning skett för sent men innan avstämning av skattekontot inte ska beaktas vid restföringstillfället.

Datastödet för proportioneringsregeln bör byggas om och förfinas för att motsvara de krav som finns bl.a. vid KFMs arbete.

Förslag lösning på lång sikt

Enligt projektets uppfattning bör det i SBL regleras hur nedsättningsbelopp, anståndsbelopp och felregistreringar ska hanteras vid tillämpningen av bestämmelserna i 16 kap. 11 § SBL som handlar om proportionering av skatteskuld när det finns behov av att bestämma om en viss skatt är betald eller obetald. Det krävs en lagändring för att få domstolar, skattskyldiga och andra att förstå att det ”skattebyte”, som är en följd av skattekontots konstruktion, inte påverkar statens fordran. Trots att skulden inte finns kvar hos KFM kan staten göra den gällande.

1.3 Övriga förslag

Projektet tar upp ytterligare två förslag till förenklingar av skattekontot som till viss del har stöd av vad som kommit fram i gjord utvärdering av gruppen små företag. De företag som enbart har anställda vid vissa enstaka tillfällen måste idag lämna SKD varje månad dvs. även för månader utan löneutbetalning. Samma problem har gruppen ideella föreningar påtalat. Projektet vill därför lyfta fram två olika förslag till lösningar. Förslagen har ställts tidigare inom RSV men har inte utretts på grund av bl.a. andra prioriteringar.

Vi föreslår att företag som redovisar moms i självdeklarationen istället ska få lämna helårsredovisning av moms i SKD.

Det har framförts synpunkter under projektarbetet att företag som redovisar lönesummor med små belopp ska få redovisa en gång om året i SKD. Projektet anser därför att RSV bör se över möjligheten att låta dessa företag få lämna SKD per helår. Till följd av detta förslag bör de som får redovisa arbetsgivaravgifter och avdragen skatt per helår även få lämna helårsredovisning av moms.

Det har framförts förslag från projektets referensgrupp om att företag som endast tillfälligtvis anlitar personer med A-skattsedel kunde få använda den s.k. förenklade skattedeklarationen även beträffande uppdrag hänförliga till näringsverksamheten.

Det finns ett starkt önskemål från företrädare för ideella föreningar att kunna lämna skattedeklaration förslagsvis högst fyra gånger per år och registreras som säsongsredovisare. De ideella föreningarna har oftast ett fåtal löneutbetalningar per år och skulle vid säsongsredovisning slippa lämna skattedeklaration varje månad även om de inte har något löneunderlag att redovisa.

1.4 Projektgruppens prioriteringar av lämnade förbättringsåtgärder

Projektets förslag till åtgärder överlämnas i samband med rapportens färdigställande till RSV för vidare ställningstagande. Inför kommande diskussioner vill projektgruppen lyfta fram fem åtgärder som vi anser vara de viktigaste för RSV att arbeta vidare med.

Restföringarna på grund av missförstånd ser projektet som mest viktigt att åtgärda med hänsyn till:

- mängden företag och löntagare som berörs,
- att många restförs trots att de vill betala
- de allvarliga konsekvenser en betalningsanmärkning innebär.

Framtagandet av ett *nytt kontoutdrag enligt fakturamodellen* bör därför prioriteras och påskyndas. Härigenom kommer förutsättningar att finnas att förbättra layouten och förståelsen av såväl kontoutdraget som betalningsuppmanningen (betalningskravet).

Räntorna är det område som fått lägst resultat i undersökningen. De är svårförståeliga och orsakar merarbete för såväl företagen som SKM internt. Därför bör arbetet med att ta bort den retroaktiva ränteberäkningen i skattekontosystemet påbörjas samt de olika räntenivåerna ses över.

I RSVs interna överväganden om *Internetsatsning* bör skattekontot lyftas fram. Åtkomst till sitt skattekonto via Internet möjliggör för företagare och löntagare att:

- direkt se sin skattekontoställning i samband med månadsavstämningen
- sätta egna utbetalningsspärrar och ange önskemål om tilläggsdebitering.

Den *slutliga skatten borde bokföras på skattekontot först på förfallodagen*. Härigenom skulle kontoutdraget bli lättare att förstå.

Projektet föreslår att RSV tillsätter en grupp som utreder förslagen vidare hur man kan förenkla för de småföretagare och ideella föreningar som endast har anställda under enstaka tillfällen under året.

Härutöver vill projektet peka på resultatet från undersökningen av löntagare och pensionärer som visar att den yngre generationen inte har tagit till sig informationen kring skattekontot i samma utsträckning som den äldre generationen. Det bör utredas vidare vilka åtgärder som ska vidtas för att även nå den yngre generationen. Undersökningarna visar att komplexiteten i skattekontot kräver stora insatser när det gäller informationsidan. Fortsatt utvecklande av hemsida, skolinformation, målgruppsanpassad information osv. bör prioriteras.

1.5 Särskilt om nyttan av att inordna ytterligare skatter och bidrag på skattekontot

1.5.1 Ytterligare skatter på skattekontot

Vid införandet av skattekontot var syftet bl.a. att det nya systemet skulle omfatta de vanligaste skattelagen. Ambitionen var på sikt att även andra skatter, t.ex. punktskatter, skulle inordnas i skattekontosystemet.

Via skatteförvaltningen redovisas 95 procent av de totala skatterna. De enda skatter av större belopp som ligger utanför skatteförvaltningens beslutssfär är den s.k. tullmomsen som redovisas av Tullverket, tullmedel samt vägtrafikskatt.

Redovisningen via skattekontot täcker numera in större delen av de skatter som skatteförvaltningen svarar för. Punktskatter samt arvs- och gåvoskatt ligger också vid sidan av skattekontoredovisningen. Beslut har dock fattats om att de ska redovisas på skattekontot. Projektet har därför inget att tillägga i denna fråga.

1.5.2 Bidrag på skattekontot

Efter införandet av skattekontot har det även beslutats om att reglering av vissa bidrag ska göras via skattekontosystemet. Exempel på sådana bidrag är anställningsstöd, som beslutas av AMS.

Gjorda undersökningar hos företag och kommuner som har fått anställningsstöd, visar att de anser att det fungerar dåligt med att ha anställningsstöden på skattekontot. Beslut från AMS om stöden kan i vissa fall komma så sent att det inte kan användas för kvittning under rätt månad. Om företaget vill att överskott betalas ut måste kontakt tas med SKM. Detta innebär merarbete för såväl de skattskyldiga som SKM. Vissa felaktigheter har också uppmärksamats, såsom att stöden hamnar på fel företags skattekonto och ibland på den anställdes skattekonto.

Motsvarande problem torde kunna uppstå även för kommande bidrag som eventuellt kommer att hanteras i skattekontot.

De tillfrågade företagen, statliga myndigheter och kommuner är klart negativa till att införa ytterligare bidrag på skattekontot. Intervjuerna har visat att stora företag och myndigheter anser att skattekontot endast bör omfatta skatter.

2 UNDERSÖKNINGENS SYFTE OCH GENOMFÖRANDE

2.1 Allmänt

Skattekontoreformen sattes i produktion i januari 1998. Av projektdirektiven (bilaga 1) framgår att projektet ska utvärdera skattekontoreformen ur ett helhetsperspektiv för att möjliggöra förbättringar på kort och på lång sikt och därigenom möta behov hos skattebetalare, användare och andra intressenter.

Projektets namn är "Utvärdering av skattekontoreformen" och ska bedrivas i tre olika arbetsgrupper med en gemensam projektledare. I första hand ska projektet undersöka hur löntagare, pensionärer, företag, myndigheter och ideella föreningar har påverkats av skattekontoreformen. Projektet ska även fånga upp medarbetarnas syn på hur skattebetalarna uppfattat skattekontoreformen.

I direktiven, under punkten "*Mål*", anges att Riksskatteverket (RSV) efter genomförd utvärdering ska "*veta vilka aktiviteter som ska genomföras för att på sikt tillhandahålla ett fullgott stöd för redovisning och betalning av de skatter och avgifter som hanteras i skattekontosystemet*". Projektet uppfattar formuleringen "*ett fullgott stöd*" utifrån i första hand skattebetalarnas behov av ett funktionellt system för redovisning och betalning av skatt. I andra hand ska projektet även visa på användarnas och andra intressenters behov av ett funktionellt system. När det gäller stödet för skattebetalarna tolkar projektet detta som att RSV ska kunna medverka till att underlätta processen avseende uttag av skatt för skattebetalarna. Utvärderingen ska således bedrivas utifrån ett helhetsperspektiv men i huvudsak ur ett externt perspektiv. Synsättet ska vara utifrån och in.

2.2 Undersökningens syfte m.m.

Syftet med denna utvärdering av skattekontoreformen är att få en sammanfattande konsekvensbeskrivning av hur olika grupper av skattebetalare har påverkats av skattekontoreformen. RSV har utfört ett antal begränsade utvärderingar av skattekontot (se avsnitt 2.6.1). Någon utvärdering av skattekontot ur skattebetalarnas perspektiv har dock inte gjorts tidigare. Det finns därför inte heller en klar bild över vilka förändringar som behövs för att RSV ska kunna medverka till att underlätta processen uttag av skatt för skattebetalarna.

2.3 Avgränsningar

Projektet har, efter beslut av styrgruppen, gjort följande avgränsningar

- De föreslagna åtgärderna ska inte följas av en kostnads-intäktsanalys vad avser IT-resurser, ränteeffekter osv.

- Enligt direktiven ska projektet i sin rapport belysa ”Nytta av att inordna ytterligare skatter”. En avgränsning till att avse principiella resonemang om nytta av ytterligare poster på skattekontot har gjorts.

Bland de aktiviteter som projektet ska genomföra enligt direktivet nämns enkäter eller intervjuer med användare vid skattemyndigheter och kronofogdemyndigheter. De enkäter som sänts ut till ett urval av användarna på skattemyndigheterna (SKM) har begränsats till att fånga upp användarnas syn på hur skattebetalarna (företag och allmänhet) upplever skattekontoreformen, dvs. utifrånperspektivet gäller även i denna enkät. Enkäten till KFM innehåller dels ett externt perspektiv men behandlar också vissa interna frågor. Parallellt med detta projekt har exekutionsavdelningen inom RSV kartlagt problem beträffande skattekontots konsekvenser för bl.a. utlands-
handräckning.

2.4 Genomförandet

Utvärderingen har genomförts i projektform. Projektet har bemannats med medarbetare från olika skatte- och kronofogdemyndigheter samt med personal från RSV. Till projektet har knutits dels en styrgrupp och dels en referensgrupp. Styrgruppen har bestått av personer anställda av RSV och skatteförvaltningen. Referensgruppen har bestått i huvudsak av personer med annan bakgrund och som representerat näringsliv och löntagare. Projektets bemanning och medlemmar i styr- och referensgrupp framgår av bilaga 12.

Datainsamlingen har skett genom enkäter och i viss mån genom intervjuer. Projektet har upphandlat tre externa enkäter där undersökningsföretaget SKOP har skött datainsamlingen. Ett slumpmässigt urval ur offentliga dataregister har resulterat i att 3 000 företag och 2 000 löntagare/pensionärer fått frågor om skattekontot. Vidare har projektet gjort ett urval ur RSVs register av 500 företag och 500 löntagare/pensionärer som haft kontakt med KFM på grund av obetalda skattekontoskulder. SKOP har administrerat även sistnämnda enkät. De statistiska undersökningarna beskrivs i bilaga 2.

Enkäter har även riktats internt till medarbetare inom SKM och KFM. Tre enkäter har sänts ut genom skatteförvaltningens interna datanät. Enkäterna till SKMs personal har delats upp på 500 enkäter som riktat sig till personal som huvudsak handhar företagens frågor om skattekontot och 400 som svarar på allmänhetens frågor om skattekontot. Slutligen har 300 enkäter sänts till KFM. Urvalet har varit slumpmässigt och syftet med enkäterna har främst varit att fånga upp medarbetarnas syn på hur skattekontot fungerar ur de externa användarnas perspektiv. Se bilaga 2.

Ett urval av statliga myndigheter (20), kommuner (10) och ideella föreningar (12 riksförbund) och ett antal medlemsföreningar har fått besvara enkäter om

skattekontot. Enkäterna har kompletterats med intervjuer för att ytterligare kartlägga målgruppens uppfattning.

Enkäter och intervjuer av företag har dessutom gjorts för att ytterligare kartlägga målgruppernas uppfattning vid följande tillfällen:

- Intervjuer med små företag i samband med att företagen besökt SKMs expeditioner.
- Ett tjugotal stora företag har intervjuats efter brevförfrågan.
- Intervjuer och enkäter i samband med SKMs skattedagar för företagare i Göteborg och Skövde.
- Intervjuer med medelstora företag i Helsingborg och Växjö.

En närmare beskrivning av hur undersökningen genomförts för olika kategorier av företag ges under respektive avsnitt.

Projektet har lagt stor vikt vid formuleringen av enkätfrågorna. Referensgruppen utökades med företagarrepresentanter och fick agera Focus-grupp vid framtagandet av enkätfrågorna. Enkäten till företagen har tagits fram i samråd med Bankföreningen, Sveriges Redovisningskonsulters förbund (SRF), Näringslivets Nämnd för Regelgranskning (NNR) och Näringsdepartementet, SimpLex-enheten. RSVs språkkonsulenter och kommunikationsenhetens layoutkunnande har använts vid utformningen av enkäter och följebrev.

2.5 Varför genomfördes skattekontoreformen och vad ville man uppnå?

Sammanställningen nedan bygger på en genomgång av syften och konsekvenser med skattekontoreformen som angavs i förarbetena till Skattebetalningslagen (SBL)²i prop. 1996/97:100. Härfter följer en kort redogörelse för hur skatteförvaltningen genomförde skattekontoreformen.

Utgångspunkter för skattekontoreformen – enhetlighet, samordning och förenkling

Lagstiftarens utgångspunkter vid utformningen av det nya systemet för redovisning och betalning av skatter och avgifter är ökad enhetlighet, samordning och förenkling. Skattekontoreformen tog sikte på inkomst- och förmögenhetsskatt, mervärdesskatt samt socialavgifter. Andra skatter, t.ex. punktskatterna, lämnades utanför skattekontot. Regeringens ambition var att

² Ett nytt system för skattebetalningar, m.m., Prop 1996/97:100

även övriga skatteslag på sikt skulle omfattas av den nya ordningen för betalning av skatter och avgifter.

Samordnade, förenklade och enhetliga rutiner

Vid uppbörd av skatter och avgifter ska samordnade och enhetliga rutiner tillämpas i fråga om bl.a. redovisning, betalning, förfallodagar, avstämning hos skattemyndigheten och överlämnande för indrivning.

Samordnade redovisningar

Antalet redovisningar som de skatt- och avgiftsskyldiga var skyldiga att göra begränsades genom skattekontoreformen. Skatte- och avgiftsbetalningarna hänfördes till ett färre antal gemensamma förfallodagar. Ordningen för betalningspåminnelser m.m. och överlämnandet till indrivning gjordes effektivare. Att de skatter och avgifter som ingår i ett nytt system hanteras på samma sätt öppnade dessutom en möjlighet att använda enhetliga ränteberäkningsregler och sanktionsbestämmelser.

Redovisning på individnivå

En effektivisering av uppbördssystemet underlättades genom ett system med avräkningskonton. Redovisningen sker på individnivå och ställs samman så att det utan svårigheter går att avläsa den skatt- och avgiftsskyldiges skuld eller fordran vid varje tidpunkt.

Konsekvenser för de skatt- och avgiftsskyldiga

I det tidigare uppbördssystemet tvingades de skatt- och avgiftsskyldiga löpande till ett stort antal kontakter med skattemyndigheterna. Främst rörde kontakterna frågor om redovisning och betalning av direkta skatter, arbetsgivaravgifter och mervärdesskatt. De många kontakterna hade sin grund bl.a. i att det sätt som uppgifter lämnades på varierade mellan olika skatter och avgifter.

Enklare uppgiftslämnande

Regeringen ansåg att skattekontosystemet skulle göra de skatt- och avgiftsskyldigas uppgiftslämnande och arbete med dels skatte- och avgiftsredovisningar, dels betalningar väsentligt enklare än tidigare.

Allmänt om övergången till skattekontosystemet från skatteförvaltningens perspektiv

Innan skattekontot infördes utsändes en omfattande information till företagare. Förutom annonser m.m. i massmedia utarbetades en ny broschyr, ”Skattekontobroschyren 1998”, som skickades ut till arbetsgivare och

företag i samband med att den första förtryckta skattedeklarationen skickades ut.

Skattekontosystemet sattes i produktion i mitten av januari 1998. I februari månad var första gången som redovisning och betalning till skattekontot gjordes. Redovisning och betalning sker på separata handlingar till skillnad från tidigare system. Redovisning sker i skattedeklaration och inbetalning görs med separat inbetalningskort till skattemyndighetens post- eller bankgiro.

Skattekontosystemet omfattar fler skatter och avgifter än det tidigare uppbördssystemet, bl.a. tillkommer mervärdesskatt och tidigare benämnd överskjutande skatt resp. kvarstående skatt som också ska redovisas i skattekontot. Vidare redovisas för varje skattskyldig saldot hos skattemyndigheten och kronofogdemyndigheten på ett sammanhållet sätt.

Övriga genomgripande förändringar är att ränta på över- respektive underskott beräknas dag för dag samt att en betalning anses ha gjorts först vid den tidpunkt då beloppet har bokförts på skattemyndighetens konto.

I skattekontot sker löpande (månadsvis) avstämning mellan inbetalda och debiterade belopp samt ränteberäkning. Avstämningen leder till återbetalningar, betalningsuppsmaningar (vid underskott på kontot) samt om underskottet fortfarande uppgår till vissa beloppsgränser till restföring.

En väsentlig skillnad när det gäller uppbördsredovisningen är att ett inbetalt belopp till skattekontot inte kan hänföras till någon viss skatt eller avgift utan utgör en avräkningspost mot olika debiterade belopp.

Samtliga skattskyldiga inordnades i skattekontosystemet under 1999.

2.6 Tidigare undersökningar

2.6.1 Tidigare interna undersökningar av skattekontoreformen

Alltsedan driftstarten 1998 av de s.k. 98-systemen (kontroll- och hanterings-systemen PUMA, MAGI, Skattekonto m.fl.) har användare på SKM och KFM lämnat önskemål och förslag till RSV om nya funktioner och förbättrad funktionalitet. Önskemål och förslag har lämnats genom kontaktpersoner, i arbetsgrupper, via mail och telefonsamtal till respektive förvaltningsområde samt i KTT-rapporter. RSV har dessutom internt gjort en utvärdering av de s.k. 98-systemen.

Kontroll- och hanteringsystemen PUMA och MAGI samt skattekontosystemet är de system som användare på SKM ägnat stor uppmärksamhet åt i sin strävan att lämna önskemål om förbättring och utveckling. Dessa förändringar syftar till att underlätta det dagliga arbetet

utan att det för den skall märks för redovisaren/företagaren. De önskemål som lämnats om förbättring och utveckling (såväl interna som externa) av den gemensamma redovisningshandlingen, skattedeklarationen (SKD) berör både redovisaren och personalen på SKM.

Nedan följer en kort redogörelse för de utvärderingar av skattekontot som genomförts med ett internt perspektiv.

Av delrapporten till projektet ”Utvärdering av 98-projekten” (Dnr. 10635-98/920) framgår att drygt 70 procent av användarna på SKM var nöjda med datastödet i arbetsytan konto/person i skattekontot. Arbetsytan innehåller all information och alla åtgärder avseende en persons eller ett företags skattekonto. I arbetsytan görs också utbetalningar, anstånd och utbetalningsspärrar vilket medför att det är den mest använda av skattekontots arbetsytor på SKM. Utöver denna arbetsyta finns också arbetsytorna post/bankgiro och administrativa uppgifter vilka används av färre användare på SKM.

Under våren 2000 lämnades slutrapport över projektet. Av denna framgår att närmare 90 procent av användarna på SKM upplevde att IT-stödet för skattekontot förbättrats jämfört med föregående år. Däremot ansågs att införandet av slutlig skatt i skattekontot gjort systemet onödigt komplicerat.

2.6.2 Resultatet av tidigare externa undersökningar av skattekontot

Enkät till småföretagare om skattekontot

På RSVs uppdrag genomförde underökningsföretaget Bylund & Lille under 1998 en telefonenkät till små arbetsgivare om skattekontoreformen. Enkäten riktade sig till 500 företag och 265 företag svarade på denna. I enkäten ställdes fyra frågor om skattekontoreformen

Var det lätt eller svårt att fylla i den nya skattedeklarationen?

82 % tyckte att det var lätt – 8 % att det var svårt.

Hur var informationen från skatteförvaltningen?

70 % tyckte att den var bra – 16 % att den var dålig

Varifrån fick du information?

Skatteförvaltningens broschyr	85 %
Min revisor etc.	22 %
Från tidningar	7 %
Från banken	3 %

Hur tycker du att du känner till de nya reglerna?

65 % känner bra till dem – 11 % känner dåligt till dem

Den första enkätundersökningen till små arbetsgivare visade således att skattekontot mottagits positivt. Att hela 82 % tyckte att det var lätt att fylla i skattedeklarationen får anses som ett gott resultat.

Riksskatteverkets företagsenkät 1999

I den större undersökning bland företagen som RSV genomförde hösten 1999 ställdes för första gången en fråga om skattekontot till en större grupp företagare.³

Hur hade det nya systemet tagits emot av de skattskyldiga?

1 Tabell. Det nya systemet med skattekonto är bra. Uppfattningen i olika urvalsgrupper, procent.

Företagen 1999	Total	Urvalsgrupp				
		Enskild näring	HB	AB	Stora AB	Bokf & redov byråer
Instämmer (5+4)	44	45	41	44	37	38
Varken eller (3)	25	24	27	28	37	31
Instämmer inte (2+1)	13	9-	15	21+	20	28+
Medelvärde	3,5	3,6	3,4-	3,3	3,2-	3,1-
Vet ej/ej svar	17	23+	16	6-	6	3-

Källa: RSV-enkäten 1999

Den allmänna uppfattningen om det nya systemet med skattekonto låg 1999 på den positiva sidan i alla urvalsgrupper. Det var – totalt för alla företag – mer än tre gånger så många som instämde i påståendet, ”*Det nya systemet med skattekontot är bra*”, jämfört med dem som inte instämde.

Stora aktiebolag samt bokförings- och redovisningsbyråer var dock inte fullt så positiva.

³ Företagens synpunkter på skattesystemet, skattfusket och skattemyndighetens kontroll, RSV Rapport 2000:3

3 ALLMÄNT OM RESULTATEN AV UNDERSÖKNINGEN 2001

3.1 Inledning

I detta avsnitt presenteras resultaten av projektets undersökningar av hur olika grupper uppfattar skattekontot.

3.2 Företagsstrukturen i Sverige

Företagsstrukturen i Sverige kännetecknas av att det finns ett stort antal små företag. Nästan 74 procent av företagen drivs som enmansföretag, dvs. utan anställda. Mindre än en procent av företagen har fler än 50 anställda.

2 Tabell

Antal företag fördelade efter storlek (antalet anställda), 1999.

Antal anställda	Antal	Procent
0	588 720	73,8
1-9	176 602	22,1
10 -49	26 049	3,3
50 -	5 967	0,8
Summa	797 338	100

Källa: RSV, Skattestatistisk årsbok 2000, sammandrag av tabell 6.1

3.2.1 Extern enkät till företag

I detta avsnitt redovisas samtliga företags uppfattning om skattekontot. Resultaten redovisas utifrån företagens juridiska form samt i förhållande till antalet anställda. Bokförings och redovisningsbyråer redovisas för sig. Redovisning av resultaten per företagsslag, små-, medelstora- och stora företag görs i avsnitt 3.4, 3.5 och 3.6.

Skattekontosystemet får klart godkänt av företagarna som helhet vid den externa enkäten. Det positiva resultat som kommit fram i tidigare enkätundersökningar till företagen har förstärkts (se avsnitt 2.6.2).

I den enkät som företagarna fått besvara (se bilaga 3) har det ställts en sammanfattande fråga inom varje frågeblock. I tabell 3 nedan redovisas resultatet av de sammanfattande frågorna för samtliga företag. Det kompletta resultatet redovisas i bilaga 9, tabellerna F1 – F53

**3 Tabell: Sammanfattande frågor om skattekontot. Samtliga företag.
Frågorna ordnade i fallande skala efter medelvärde, övriga tal i procent**

Sammanfattande omdömen om skattekontot	Instämmer (5+4)	Instämmer inte (2+1)	Medelvärde	Ej åsikt eller ej svar
På det hela taget fungerar inbetalningar till skattekontot bra.	67	4	4,2	12
I stort sett ger kontoutdragen bra information.	57	11	3,9	14
På det hela taget är det lätt att fylla i skattedeklarationen.	55	9	3,9	20
På det hela taget fungerar utbetalningar från skattekontot bra.	52	11	3,9	25
I stort sett fungerar räntan på skattekontot bra.	42	9	3,7	33

Källa: Enkäten till företagen 2001

Mest nöjda är företagen med inbetalningarna till skattekontot. Mer än två tredjedelar av företagen instämmer i påståendet att ”På det hela taget fungerar inbetalningarna till skattekontot bra”. Mindre nöjda är företagen med räntan i skattekontot. Här är det mindre än hälften som instämmer i påståendet att räntan i stort sett fungerar bra.

I tabellerna 4 – 8 här nedan redovisas resultaten uppdelat på olika typer av företag.

På det hela taget fungerar skattekontot bra

**4 Tabell: På det hela taget fungerar inbetalningar till skattekontot bra.
Jämförelse mellan olika företagsformer, procent och medelvärde**

Tabell F18	Totalt	Företagsformer							
		Enskild firma utan anställda	Handelsbolag utan anställda	Aktiebolag utan anställda	Enskild firma med anställda	Handelsbolag med anställda	Aktiebolag med 1-49 anställda	Aktiebolag med 50+ anställda	Bokförings- & redovisningsföretag
Instämmer (5+4)	67	65	69	75	73	69	71	77+	63-
Varken eller (3)	17	15	16	18	16	20	22	20	24
Instämmer inte (2+1)	4	3	5	5	6	6	5	2-	8+
Medelvärde	4,2	4,2	4,2	4,2	4,1	4,1	4,1	4,1	3,9-
Ej åsikt/ej svar	12	17+	9-	3	5	5	2-	A	5

Källa: Enkäten till företagen 2001⁴

De företag som är mest positiva till inbetalningar till skattekontot är aktiebolag med anställda. Här är de allra största aktiebolagen med mer än 50

⁴ I tabellerna förekommer plus (+) och minus (-) tecken efter värdena. Plus står för att värdet är statistiskt säkerställt högre än genomsnittsvärdet och minus för att det är lägre.

anställda mest positiva; 77 procent instämmer i påståendet att inbetalningarna fungerar bra. Mer negativa är bokförings- och redovisningsbyråer som avviker signifikant från samtliga andra företag.

Kontoutdragen

5 Tabell: I stort sett ger kontoutdragen bra information. Jämförelse mellan olika företagsformer, procent och medelvärde

Tabell F7	Totala	Enskild firma utan anställda	Handelsbolag utan anställda	Aktiebolag utan anställda	Enskild firma med anställda	Handelsbolag med anställda	Aktiebolag med 1-49 anställda	Aktiebolag med 50+ anställda	Bokförings- & redovisningsföretag
Instämmer (5+4)	57	55	60	63	63	59	56	63	49-
Varken eller (3)	18	16	16	18	19	21	23	24	25
Instämmer inte (2+1)	11	7-	13	14	11	13	17	13	21+
Medelvärde	3,9	4,0+	3,9	3,8	3,9+	3,8	3,6-	3,7	3,5-
Ej åsikt/ej svar	14	21+	11-	5	6	7	4-	A	6

Källa: Enkäten till företagen 2001

De som driver näringsverksamhet i enskild firma utan anställda anser att kontoutdragen ger en bra information. En anledning till att medelvärdet ligger så högt som 4,0 för enskild firma kan bero på att de inte är arbetsgivare, dvs. inte redovisar arbetsgivaravgifter och avdragen skatt i skattedeklarationen. Den största delen av dessa företagare redovisar även mervärdesskatt i inkomstdeklarationen. De har alltså ett mindre komplicerat kontoutdrag att ta ställning till.

Mindre än hälften av redovisningsföretagen instämmer i påståendet att kontoutdragen ger bra information och en femtedel instämmer inte i påståendet.

Skattedeklarationen

6 Tabell: På det hela taget är det lätt att fylla i skattedeklarationen. Jämförelse mellan olika företagsformer, procent och medelvärde

Tabell F31	Totalt	Enskild	Handels-	Aktie-	Enskild	Handels-	Aktie-	Aktie-	Bokförings-
		firma utan anställda	bolag utan anställda	bolag utan anställda	firma med anställda	bolag med anställda	bolag med 1-49 anställda	bolag med 50+ anställda	& redovisningsföretag
Instämmer (5+4)	55	44-	60+	71	71	68	70	76+	71
Varken eller (3)	17	15	20	16	15	17	20	20	17
Instämmer inte (2+1)	9	10	7	7	7	7	7	3-	4
Medelvärde	3,9	3,7-	4,0	4,1	4,1+	4,1	4,1	4,1	4,2
Ej åsikt/ej svar	20	31+	14-	6	7	7	4-	1-	8

Källa: Enkäten till företagen 2001

Bokförings- och redovisningsföretagen tycker att det är lätt att fylla i skattedeklarationen. De som är mest positiva är de stora aktiebolagen med mer än 50 anställda.

I denna fråga finns en markant skillnad för enskild firma utan anställda. Medelvärdet för enskild firma ligger på 3,7 medan samtliga andra företagsgrupper ligger över 4,0. En anledning till att de som driver enskild firma utan anställda tycker att det relativt sett svårare att fylla i skattedeklarationen är att de normalt inte gör detta. Det kan också bero på att denna grupp av företag i större utsträckning än andra anlitar extern hjälp med denna uppgift.

Utbetalningar från skattekontot

7 Tabell: På det hela taget fungerar utbetalningar från skattekontot bra. Jämförelse mellan olika företagsformer, procent och medelvärde

Tabell F22	Totalt	Enskild	Handels-	Aktie-	Enskild	Handels-	Aktie-	Aktie-	Bokförings-
		firma utan anställda	bolag utan anställda	bolag utan anställda	firma med anställda	bolag med anställda	bolag med 1-49 anställda	bolag med 50+ anställda	& redovisningsföretag
Instämmer (5+4)	52	50	51	62+	51	46-	53	62+	54
Varken eller (3)	12	8-	13	15	18	18	19	21	20
Instämmer inte (2+1)	11	11	13	11	10	13	12	7-	14
Medelvärde	3,9	4,0	3,9	4,1+	3,9	3,8	3,8	4,0	3,8
Ej åsikt/ej svar	25	31+	23	12-	10	24-	16	11-	13-

Källa: Enkäten till företagen 2001

De som driver näringsverksamhet i aktiebolag utan anställda är mest nöjda med utbetalningar från skattekontot. Mest missnöjda är handelsbolagen med anställda.

Räntan på skattekontot

8 Tabell: I stort sett fungerar räntan på skattekontot bra. Jämförelse mellan olika företagsformer, procent och medelvärde

Tabell F11	Total	Enskild	Handels-	Aktie-	Enskild	Handels-	Aktie-	Aktie-	Bokförings-
		firma utan anställda	bolag utan anställda	bolag utan anställda	firma med anställda	bolag med anställda	bolag med 1-49 anställda	bolag med 50+ anställda	& redovisningsföretag
Instämmer (5+4)	42	42	44	46	47+	40	40	39	33+
Varken eller (3)	16	12-	18	19	19	23	23	28+	28+
Instämmer inte (2+1)	9	3-	11	17	10+	15	21+	21+	26+
Medelvärde	3,7	4,0-	3,7	3,6	3,8+	3,5	3,4	3,2-	3,1-
Ej åsikt/ej svar	33	31+	27-	18	25	22	16-	12-	13-

Källa: Enkäten till företagen 2001

Av de sammanfattande frågor som ställts i enkäten är det frågan om räntan på skattekontot som har fått lägst resultat. Aktiebolagen med anställda är negativa. Mer än en femtedel av dessa tycker inte att räntan på skattekontot fungerar bra.

Det största missnöjet finns hos bokförings- och redovisningsföretag. Det är bara en tredjedel av dessa som instämmer i påståendet om räntan och över en fjärdedel instämmer inte.

3.2.2 Intern enkät till medarbetarna på SKM och KFM

Projektet har sänt ut tre olika enkäter till ett urval av medarbetare på SKM och KFM (se bilaga 6, 7 och 8). Två av enkäterna har sänts till SKMs personal, den ena för att fånga upp vad löntagare/pensionärer har för uppfattning om skattekontot och den andra avsåg företagets uppfattning. Enkäten har utformats på samma sätt som den externa enkäten till företagarna. Svaren som medarbetarna lämnat ska spegla vad de tror är skattebetalarnas uppfattning i respektive fråga. Resultatet av KFM enkäten redovisas i avsnitt 4.4.7.

Den interna enkäten bekräftar i stort vad som framkommit i den externa enkäten. Medarbetarnas uppfattning om vad företag och löntagare anser om skattekontoreformen överensstämmer mycket bra med resultatet av gjorda undersökningar. Personalen bekräftar att företag och löntagare bl.a. tycker att:

- kontoutdrag en gång per månad är bra

- det är bra att kunna kvitta momsåterbetalningen mot övriga skatter och avgifter
- SKD anses av de flesta som överskådlig och tydlig
- det är svårt att läsa ut av kontoutdraget hur mycket som ska betalas
- det är svårt men viktigt att förstå ränteberäkningen
- det är svårt att förstå den slutliga skatten på kontot.

De vanligaste frågorna som företagen ställer till skattemyndigheten gäller följande områden:

- Kontoutdragen är svåra att förstå, dels om det är ett över- eller underskott och dels hur mycket som de ska betala.
- Det är svårt att förstå hur räntan beräknats.
- De som har fått en betalningsuppsmaning tycker att det är svårt att förstå hur mycket de ska betala för att undvika restföring.

De vanligaste frågorna från löntagare och pensionärer är följande:

- Hur mycket och när ska jag betala?
- Varför får jag inget kontoutdrag, jag har gjort en inbetalning.
- Hur har räntan beräknats och vad avses med korrigerad ränta?

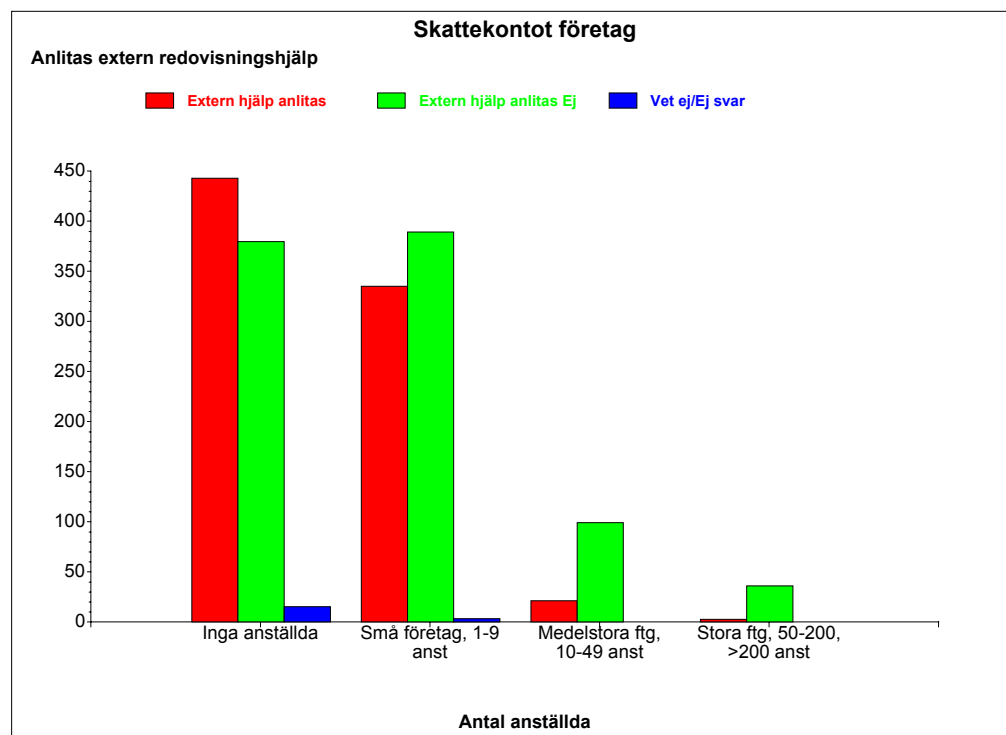
3.3 Indelning i små, medelstora och stora företag

Enligt direktiven ska gruppen redovisa arbetet utifrån tre olika kategorier av företag: små företag, medelstora företag och stora företag.

I den kommande redovisningen av resultatet av undersökningen redovisas iakttagelserna uppdelat på dessa kategorier: små-, medelstora- och stora företag.

Projektet har valt att redovisa företagsstorlek efter antalet anställda, oavsett juridisk form, omsättning eller lönesumma. Valet har gjorts med ett utifrån och in perspektiv. Utgångspunkten har varit i vilken omfattning företagen anlitar extern hjälp med skattedeklarationen, dvs. vem är det som sköter redovisning osv. och är mottagare av skatteförvaltningens information. Följande indelning har tagits fram genom analys av den externa enkäten till företagen i undersökningen, se diagram 9 och tabell 10 nedan:

9 Diagram. Antal företag som anlitar extern redovisningshjälp, fördelat på företagsstorlek (antalet anställda)

Källa: Espridatabas, Utvärdering av skattekontot, företag, skapad av Sycon Energikonsult för RSV

10 Tabell: Andel företag som anlitar extern hjälp, t.ex. redovisningskonsult, för att upprätta skattedeclaration för moms och/eller arbetsgivaravgifter samt avdragen skatt. Jämförelse mellan företag av olika storlek (antal anställda), procent.

Tabell F53

	Inga anställda	1 person	2-9 personer	10-49 personer	50 – 200 personer	Fler än 200 personer	Vet inte/ej svar
Ja	53+	53+	41-	18-	9-	1-	22-
Nej	45-	47-	59+	82+	91+	99+	8-
Vet inte/ej svar	2	A-	1-	0+	0+	A	70+

Källa: Enkäten till företagen 2001

SMÅ företag: Inga anställda och 1-9 anställda. Företag utan anställda anlitar externhjälp i mycket större utsträckning än andra. Mer än hälften av företagen utan anställda anlitar extern hjälp. För företag med 1-9 anställda anlitas extern hjälp i nära 50 procent. Under rubriken små företag har i vissa fall gjorts en särredovisning av företag utan anställda.

MEDELSTORA företag: Företag med mellan 10-49 anställda. De anlitar extern hjälp i liten omfattning, mindre än 20 procent, dvs. en eller ett par personer på företaget sköter den ekonomiska hanteringen.

STORA företag: Företag med fler än 50 anställda. Dessa företag anlitar inte extern hjälp annat än i enstaka fall, dvs. vår samtalspartner är en ekonomi/-redovisningsavdelning. Personalen arbetar med administrations- och ekonomihantering 40 timmar i veckan.

3.4 Små företag

Det finns en markant skillnad mellan små och medelstora/stora företags uppfattning om skattekontot. Företag utan anställda har en annan uppfattning i de flesta frågor än de små företagen med 1-9 anställda. Skillnaden är naturlig eftersom företag utan anställda har en mindre komplex redovisning. Företag utan anställda tycker också att det är lättare att förstå betalningsuppsmaningar och om det är över- eller underskott på skattekontot än alla andra företag. I övrigt är de mer negativa till skattekontot. Företag med 1-9 anställda har ett signifikant lägre instämmande på ett antal viktiga frågor rörande kontoutdraget. De tycker att kontoutdraget är svårt att förstå; är det över- eller underskott på kontot samt hur mycket ska de betala för att undvika restföring.

3.4.1 Genomförandet

Undersökningen har främst bestått av den externa enkäten till företagen. Vidare har medarbetarna på SKM och KFM tillfrågats om vad de tror att företagen har för uppfattning om skattekontot. För att få en ytterligare belysning av problemområdena har ett 60-tal intervjuer gjorts med företag med högst två anställda och en omsättning under 2 miljoner kr.

3.4.2 Företag utan anställda

Företag utan anställda skiljer sig från alla andra företag i uppfattningen om skattekontot. Skillnaden är naturlig i och med att företagen inte har några anställda och därför inte redovisar arbetsgivaravgifter och avdragen skatt. Inte heller redovisar alla företag i denna kategori moms i skattedeklarationen. Vid en skattepliktig omsättning under 1 miljon kr redovisas momsen normalt i inkomstdeklarationen. Kontoutdrag m.m. för företag utan anställda är således mindre komplexa.

Dessa företag instämmer i högre grad än alla andra företag på bara två påståenden i den externa enkäten.

11 Tabell. Signifikant högre instämmande i enkätens påståenden av små företag utan anställda jämfört med övriga. Skillnaderna är rangordnade efter storlek, procent

	Total	Små företag utan anställda	Små företag med 1-9 anställda	Medelstora företag med 10-49 anställda	Stora företag med fler än 50 anställda
Kontoutdrag med betalningsuppsmaning är lätt att förstå (4+5)	41	45+	39	38	35
Lätta att förstå om det är över- eller underskott (4+5)	59	62+	55-	66	80+

Källa: Espridatabas, Utvärdering av skattekontot, företag, skapad av Sycon Energikonsult för RSV

Man tycker i högre omfattning att:

- Kontoutdrag med betalningsuppsmaning är lätt att förstå.
- Det är lätt att förstå om det är över- eller underskott på skattekontot.

I alla andra påståenden instämmer dessa företag i lägre grad än andra företag. I bilaga 14 finns en sammanställning rangordnad efter skillnadens storlek. Enbart de största skillnaderna har tagits med i sammanställningen. De små företagen utan anställda avviker från övriga i stor utsträckning.

Företag utan anställda anlitar extern redovisningshjälp i större omfattning än andra företag. Av de intervjuer som gjort med små företagare har framkommit att det främst är momsredovisningen som man anlitar hjälp med. I intervjuerna uppgavs att det främst var de materiella momsfrågorna som vållade problem.

12 Tabell. De sammanfattande frågorna i enkäten. Frågorna ordnade i fallande skala efter medelvärde, övriga tal procent.

Små företag, utan anställda	Instämmer (5+4)	Instämmer inte (2+1)	Medelvärde	Ej åsikt eller ej svar	Medelvärde alla företag
På det hela taget fungerar inbetalningar till skattekontot bra	65	2	4,4	20	4,2
I stort sett ger kontoutdragen bra information	59	7	4,1	21	3,9
På det hela taget fungerar utbetalningar från skattekontot bra.	35	7	4,1	35	3,9
I stort sett fungerar räntan på skattekontot bra.	44	3	4,1	44	3,7
På det hela taget är det lätt att fylla i skattedeklarationen.	33	10	3,8	33	3,9

Källa: Enkäten till företagen 2001

3.4.3 Företag med 1-9 anställda

De små företagen med upp till nio anställda är mer nöjda med skattekontot. De instämmer i större utsträckning än andra företag bl.a. med att det är bra att:

- Få kontoutdrag en gång i månaden.
- Överskjutande ingående moms kan kvittas mot arbetsgivaravgifter och avdragen skatt.
- Moms, arbetsgivaravgifter och avdragen skatt redovisas på samma blankett.
- Företaget kan få utbetalningar insatta direkt på sitt eget konto.
- Det är lätt att fylla i delen om arbetsgivaravgifter och avdragen skatt.

Denna grupp av företag instämmer i lägre grad än alla andra företag i följande frågor:

- Det framgår tydligt av kontoutdraget när underskott av slutlig skatt (kvarskatt) ska vara betald.
- Det är lätt att förstå av kontoutdraget vilka belopp som hör ihop med den slutliga skatten.
- Det är lätt att förstå om det är över- eller underskott på kontot.
- Det är lätt att förstå hur mycket företaget ska betala för att undvika att skuldbelopp överförs till KFM.

13 Tabell. Små företag med en anställd. De sammanfattande frågorna i enkäten. Frågorna ordnade i fallande skala efter medelvärde, övriga tal procent.

Små företag, en anställd	Instämmer (5+4)	Instämmer inte (2+1)	Medel- värde	Ej åsikt eller ej svar	Medel- värde alla företag
På det hela taget fungerar inbetalningar till skattekontot bra	68	4	4,1	9	4,2
I stort sett ger kontoutdragen bra information	58	9	3,8-	10	3,9
I stort sett fungerar räntan på skattekontot bra.	28-	5-	3,8	28-	3,7
På det hela taget är det lätt att fylla i skattedeklarationen.	52	8	3,8	16	3,9
På det hela taget fungerar utbetalningar från skattekontot bra.	45	16	3,7	25	3,9

Källa: Utvärdering av skattekontot, enkäten till företagen 2001

Vi har med stöd av det samlade materialet tagit upp de små företagens synpunkter inom fyra områden, kontoutdrag, in- och utbetalningar, räntor och skattedeklarationen.

3.4.4 Kontoutdrag

Företag utan anställda har inga större problem med kontoutdragen i den externa enkäten. De redovisar ett högre medelvärde på påståendet att kontoutdraget ger en bra information. En tredjedel av dessa företag instämmer helt i påståendet att kontoutdrag med betalningsuppsmaning är lätt att förstå.

När det gäller företag med anställda är uppfattningen annorlunda. De har ett signifikant lägre instämmande på ett antal viktiga frågor rörande kontoutdraget. Störst skillnad jämfört med övriga företag är att de inte tycker att kontoutdraget visar när underskott av slutlig skatt ska vara betalt. De har också svårare än andra företag att se vilka belopp som hör ihop med den slutliga skatten, om det är över- eller underskott på kontot samt hur mycket de ska betala för att undvika restföring (se nedanstående tabell 14).

14 Tabell. Små företag med 2-9 anställda. De sammanfattande frågorna i enkäten. Frågorna ordnade i fallande skala efter medelvärde, övriga tal procent.

Små företag, 2-9 anställda	Instämmer (5+4)	Instämmer inte (2+1)	Medelvärde	Ej åsikt eller ej svar	Medelvärde alla företag
På det hela taget är det lätt att fylla i skattedeklarationen.	68+	8	4,0+	6-	3,9
På det hela taget fungerar inbetalningar till skattekontot bra	71	8+	4,0	2-	4,2
På det hela taget fungerar utbetalningar från skattekontot bra.	60	12	3,9	13	3,9
I stort sett ger kontoutdragen bra information	57	16+	3,7	3-	3,9
I stort sett fungerar räntan på skattekontot bra.	44	17	3,4	17-	3,7

Källa: Utvärdering av skattekontot, enkäten till företagen 2001

3.4.5 Räntor

Företag utan anställda är något mer positiva till räntan på skattekontot. Medelvärdet på frågan om det är lätt att förstå hur räntan räknas ut ligger något högre för företag utan anställda och med bara en anställd. Ju fler anställda företaget har desto svårare verkar företagen ha att förstå ränteberäkningen.

15 Tabell: Det är lätt att förstå hur räntan räknas ut, jämförelse mellan olika företag, procent och medelvärde

Tabell F8	Total	Fler än					
		Inga anställda	En anställd	2-9 anställda	10- 49 anställda	50-200 anställda	200 anställda
Instämmer (5+4)	15	16	17	13	15	14	10-
Varken eller (3)	17	12	23	20	18	29	7
Instämmer inte (2+1)	37	31-	32-	51+	55	43+	82+
Medelvärde	2,5	2,7+	2,7	2,2	2,2	2,4-	1,7-
Ej åsikt/ej svar	31	41+	28-	16-	12-	13-	1-

Källa: Utvärdering av skattekontot, enkäten till företagen 2001

Företagen anser att det är viktigt att förstå hur räntan räknas ut. Även här beror instämmandet i påståendet av företagets storlek, de större företagen anser det viktigare än de mindre.

16 Tabell: Det är viktigt att förstå hur räntan räknas ut, jämförelse mellan olika företag, procent och medelvärde

Tabell F9	Total	Inga	En	2-9	10- 49	50-200	Fler än 200
		anställda	anställd	anställda	anställda	anställda	anställda
Instämmer (5+4)	50	45-	48	58	71+	72+	92+
Varken eller (3)	13	9	21	16	13	13	5
Instämmer inte (2+1)	9	6	19	16+	7	5	1
Medelvärde	4,0	4,1	3,8	3,8	4,2+	4,1	4,6+
Ej åsikt/ej svar	28	40+	22	10-	8-	10-	1-

Källa: Utvärdering av skattekontot, enkäten till företagen 2001

Det är svårt att dra någon generell slutsats av enkätsvaren om hur företagen utan anställda uppfattar räntorna på skattekontot. På frågorna som redovisas i tabell 15 och 16 är det ca 40 procent av dem som inte har någon uppfattning.

3.4.6 Inbetalningar/Utbetalningar

De små företagen är mer nöjda med inbetalningar till skattekontot än med utbetalningar från kontot. Företag utan anställda anser i högre grad än alla andra företag att det är lätt att förstå hur mycket som ska betalas in till skattekontot.

17 Tabell: Det är lätt att förstå hur mycket företaget ska betala in till skattekontot, jämförelse mellan olika företag, procent och medelvärde.

Tabell F12	Total	Inga	En	2-9	10- 49	50-200	Fler än 200
		anställda	anställd	anställda	anställda	anställda	anställda
Instämmer (5+4)	55	68	64	63	71	73	81
Varken eller (3)	15	18	22	22+	30	39+	55+
Instämmer inte (2+1)	7	3-	11	9	13	14	1
Medelvärde	4,1	4,4+	4,0	3,9	3,9	4,1	3,9-
Ej åsikt/ej svar	12	19+	11	2	3-	1	1

Källa: Utvärdering av skattekontot, enkäten till företagen 2001

18 Tabell: Jag känner till att företaget kan få utbetalningar från skattekontot insätta direkt på företagets eget konto, jämförelse mellan olika företag, procent och medelvärde.

Tabell F12	Total	Inga	En	2-9	10- 49	50-200	Fler än 200
		anställda	anställd	anställda	anställda	anställda	anställda
Instämmer (5+4)	60	49-	54	75	78	87+	87+
Varken eller (3)	6	4	7	9	8	2	11
Instämmer inte (2+1)	20	23+	29+	13	8	9-	2
Medelvärde	3,9	3,7-	3,5-	4,2	4,4	4,5+	4,5+
Ej åsikt/ej svar	15	24+	10	4	6	1-	0-

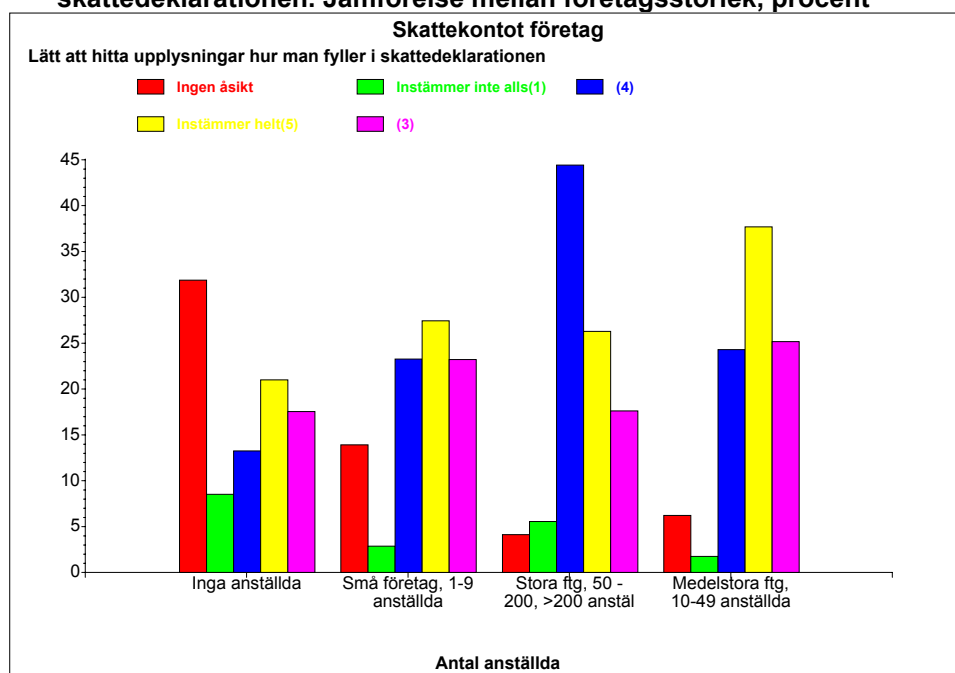
Källa: Utvärdering av skattekontot, enkäten till företagen 2001

Företagen som inte har någon eller bara en anställd känner i mindre utsträckning till att de kan få utbetalningar insatt direkt på företagets eget konto. Nära hälften av företagen utan anställda instämmer inte i påståendet att de känner till att de kan begära en utbetalningsspärr hos SKM för att slippa oönskade återbetalningar.

3.4.7 Skattedeklarationen

Företag med två till nio anställda ger skattedeklarationen högst betyg i de sammanfattande frågorna (se tabell 14). Företag med en till nio anställda tycker att det är bra att moms och arbetsgivaravgifter redovisas på samma blankett. De små företagen tycker inte att det är lika lätt att hitta upplysningar om hur man fyller i SKD som de större företagen.

19 Diagram. Det är lätt att hitta upplysningar om hur man fyller i skattedeklarationen. Jämförelse mellan företagsstorlek, procent

Källa: Espridatabas, Utvärdering av skattekontot, företag, skapad av Sycon Energikonsult för RSV

3.5 Medelstora företag

De medelstora företagen är den grupp av företagen som instämmer mest i påståendet att det på det hela taget är lätt att fylla i skattedeklarationen. De är något mindre nöjda med kontoutdragens utformning, speciellt betalningsuppmanningen, samt den tidpunkt då kontoutdragen sänds ut. Mest missnöjda är de med hur räntan fungerar även om de inte är missnöjda i lika stor grad som de stora företagen.

3.5.1 Allmänt

De medelstora företagen har under projektets gång definierats som de företag som har 10-49 anställda vilket innebär att de utgör ca 3,3 procent av antalet företag i Sverige. Gemensamt för dessa företag är att de anlitar extern hjälp med redovisningen i liten omfattning, mindre än 20 procent. På dessa företag finns ofta en eller ett par personer som sköter den ekonomiska hanteringen. Definitionen av gränserna mellan små, mellanstora respektive stora företag har kunnat göras först då resultatet av den externa utvärderingen redovisats i slutet av mars. Den externa enkäten har kompletterats med intervjuer av företag. Vid intervjutillfällena under januari och februari var definitionen av företagsindelningen ännu inte klar.

20 Tabell. Medelstora företag. De sammanfattande frågorna i enkäten. Frågorna ordnade i fallande skala efter medelvärde, övriga tal procent.

Medelstora företag, 10- 49 anställda	Instämmer (5+4)	Instämmer inte (2+1)	Medel- värde	Ej åsikt eller ej svar	Medel- värde alla företag
På det hela taget är det lätt att fylla i skattedeklarationen.	77+	5	4,3	1-	3,9
På det hela taget fungerar inbetalningar till skattekontot bra	67	4	4,0	1-	4,2
På det hela fungerar utbetalningar från skattekontot bra.	49	12	3,8	10	3,9
I stort sett ger kontoutdragen bra information	56	20	3,6	1-	3,9
I stort sett fungerar räntan på skattekontot bra.	43	30+	3,2	10-	3,7

Källa: Utvärdering av skattekontot, enkäten till företagen 2001

3.5.2 Genomförandet

Av de inkomna enkätsvaren (1 787st) från företagen utgör 158 st svar från företag med 10-49 anställda.

Förutom den externa enkäten har intervjuer (45 st) gjorts med företag i samband med skattedagar i Skövde och Göteborg. Av de intervjuade är det 30 företag som är bokförings- och redovisningsföretag. I samband med dessa skattedagar har samtliga besökare erbjudits möjlighet att på utvärderingsformuläret svara på frågan "Vad tycker du kan förändras när det gäller skattekontot/kontoutdraget?" Det är 118 företagsrepresentanter som svarat på frågan. Gemensamt för de tillfrågade på skattedagen är att det är företag som är intresserade och insatta i skattefrågor. Det kan inte med bestämdhet hävdas att samtliga företag tillhör gruppen medelstora företag. Även gruppen stora företag är representerade vid skattedagarna.

Fyra djupintervjuer ur kategorin medelstora företag har dessutom genomförts i Helsingborg och Växjö.

Följande har framkommit vid den externa enkäten samt vid intervjuerna.

3.5.3 Kontoutdrag

De medelstora företagen är mindre nöjda med kontoutdragen enligt den externa enkäten. Det är främst betalningsuppsmaningen de anser är mindre lätt att förstå. Det är 38 procent av de medelstora företagen som anser att det är lätt att förstå kontoutdraget med betalningsuppsmaning medan 30 procent inte anser detsamma. Vid intervjuer framkom att det är svårt att uppfatta skillnaden mellan kontoutdrag som endast är kontoutdrag och kontoutdrag med betalningsuppsmaning. Skillnaden är av avgörande betydelse för företaget eftersom skatteskulden kan komma att överföras till KFM. Önskemålet är att det ska synas direkt om kontoutdraget avser en betalningsuppsmaning. Det anses också svårt att utläsa hur mycket som ska betalas och att kontoutdraget blir ännu mer svårläst när den slutliga skatten redovisas på kontoutdraget. Separat kontoutdrag avseende slutlig skatt framfördes som önskemål.

De medelstora företagen anser enligt enkäten att det är bra att kontoutdraget kommer en gång per månad men ifrågasätter om det är vid rätt tidpunkt i månaden som utskicket sker. Vid intervjuerna framgick att de anser att kontoutdraget kommer för sent i månaden. I vissa fall vill man ha avstämning den sista i månaden och man vill vidare ha kontoutdraget i god tid innan nästa inbetalning av skatt enligt skattedeklaration m.m. ska göras. För dessa företag är redovisnings- och förfallodagen normalt den 12:e i månaden. Några uttryckte ett önskemål om årsbesked som visar vad som debiterats respektive krediterats företaget under året.

Av den externa enkäten framgår att övervägande delen av de medelstora företagen tycker att det vore bra om de kunde se sitt skattekonto via Internet. Detta önskemål framfördes även vid intervjuerna.

Det är 44 av de 118 frågeformulär som inlämnades vid skattedagar i Skövde och Göteborg som tar upp kontoutdragsproblematik. Synpunkterna är desamma som de som redogjorts för ovan.

3.5.4 Räntor

Den externa enkäten visar att det är räntorna på skattekontot man är minst nöjd med bland de medelstora företagen. Man är mer missnöjda än gruppen små företag. Detta beror sannolikt på att räntan uppgår till allt större och väsentligare belopp för medelstora företag.

Vid vissa intervjuer framkom önskemål om att räntorna enbart skulle redovisas på kontoutdraget en gång per år eller att de kunde sidoredovisas utan att påverka skattekontot. Först vid visst större belopp skulle räntan

påföras alternativt tillgodoföras skattekontot. Andra intervjuade ansåg att räntebelopp under viss nivå inte alls behövde redovisas löpande.

Ränteberäkningen vid den slutliga skatten uppfattas som svårtolkad. De räntejusteringar som görs av tidigare ränta ställer till onödiga problem för företaget. Några företag frågade sig om det verkligen var nödvändigt med dessa små räntejusteringar fram och tillbaka och tyckte de kunde tas bort helt och hållet. Att bokföra räntorna upplevs som tidsödande och krångligt.

3.5.5 Inbetalningar och utbetalningar

Av den externa enkäten framgår att in- och utbetalningar fungerar i stort sett bra för de medelstora företagen. Inbetalningarna fungerar något bättre än utbetalningarna. Det är en större andel som inte känner till att företaget kan begära en utbetalningsspärr för att slippa oönskade utbetalningar än de som känner till denna möjlighet. Företagen känner väl till att de kan få utbetalningar från skattekontot insätta direkt på företagets egna konto.

Vid intervjuer med företagen framkom att de vill *själva* på något sätt kunna öronmärka ”fyllnadsinbetalningar”. De vill kunna ange på inbetalningskort eller på något annat sätt att pengarna ska spärras så att de inte utbetalas och inte används för betalning av annan skatt. Några företag som haft problem med oönskade återbetalningar föreslog vid intervjuerna att automatiska utbetalningar inte skulle göras överhuvudtaget. Företagen ville själva kunna markera om en återbetalning önskades.

Vid intervjuerna framkom också att flera företag uppskattade att kunna göra delbetalningar till skattekontot.

3.5.6 Skattedeklarationer

De medelstora företagen är den grupp av företagen som på det hela taget anser det lättast att fylla i skattedeklarationen. Man är också mest positiv till att mervärdesskatt, arbetsgivaravgift och avdragen skatt redovisas på samma blankett. Skattedeklarationen anses överskådlig och tydlig av 81 procent av företagen i gruppen medelstora.

3.5.7 Kontakter med skattemyndigheten

Två av tre företag av gruppen medelstora företag har haft kontakt med skattemyndigheten angående skattekontot under de senaste tolv månaderna. De flesta har haft kontakt 2-5 gånger. De flesta kontakterna gäller kontoutdraget, utbetalningar samt skattedeklarationen. Även om räntorna är det man uttrycker mycket missnöje med så föranleder de inte lika stor andel samtal vilket troligen beror på att beloppen inte upplevs vara av väsentlig storlek. Då är det desto viktigare att förstå kontoutdragets innebörd eller att

få en extra skattedeclaration. Problem kring skattedeclarationen avser ofta även materiella frågor vilket framkom vid intervjuerna.

3.6 Stora företag

Stora företag är i stort sett positiva till skattekontosystemet. De har jämförelsevis täta kontakter med skattemyndigheten. Under de år som kontot funnits har de lärt sig att hantera skattekontosystemet. De delar av skattekontosystemet som de stora företagen tycker fungerar bäst är skattedeclarationen och avstämningsmöjligheten med kontoutdragen. Ränteberäkningen är den del av skattekontot som upplevs som mindre bra. Företagen vill kunna följa och förstå ränteberäkningen.

3.6.1 Genomförandet

Stora företag har valts ut som en egen grupp vid såväl enkätutskick som vid genomförda intervjuer. Med stora företag avses i urvalet för enkäten ett företag som har minst 50 anställda.

Enkätutskick har skett till 300 stora företag varav 224 inkom med svar.

Urvalet för intervjuerna har gjorts efter kriterierna att de skulle ha mer än 10 miljoner kr i lönesumma samt vara registrerade för mervärdesskatt och för arbetsgivaravgifter. Av de företag som uppfyllde dessa kriterier valdes sedan 24 stycken ut manuellt. Vid urvalet försökte vi fånga upp företag i olika branscher och av varierande storlek. I Skåne valdes företag både i tätort och på landsbygd ut.

Totalt har 17 företag intervjuats om hur de upplever att skattekontot fungerar. Dessutom har tre telefonintervjuer genomförts och ett företag har lämnat skriftliga synpunkter. Resterande företag bortföll av diverse anledningar.

3.6.2 Allmänt

Svarsfrekvensen för stora företag var den högsta och var 70,3 procent.

Gemensamt för dessa företag är att de hanterar bolagets skattekontofrågor själva utan extern hjälp. De större företagen bedriver i huvudsak sin verksamhet i större tätort eller storstadsområdena.

21 Tabell. Stora företag. De sammanfattande frågorna i enkäten. Frågorna ordnade i fallande skala efter medelvärde, övriga tal procent.

Stora företag, 50-200 anställda	Instämmer (5+4)	Instämmer inte (2+1)	Medel- värde	Ej åsikt eller ej svar	Medel- värde alla företag
På det hela taget är det lätt att fylla i skattedeklarationen	83	7	4,2	A	3,9
På det hela taget fungerar inbetalningar till skattekontot bra	83+	5	4,1	0-	4,2
På det hela taget fungerar utbetalningar från skattekontot bra.	74+	9	4,0	3-	3,9
I stort sett ger kontoutdragen bra information	67	10	3,7	3-	3,9
I stort sett fungerar räntan på skattekontot bra.	28	23	3,0-	14-	3,7

Källa: Utvärdering av skattekontot, enkäten till företagen 2001

22 Tabell. Stora företag. De sammanfattande frågorna i enkäten. Frågorna ordnade i fallande skala efter medelvärde, övriga tal procent.

Stora företag. Fler än 200 anställda	Instämmer (5+4)	Instämmer inte (2+1)	Medel- värde	Ej åsikt eller ej svar	Medel- värde alla företag
På det hela taget fungerar inbetalningar till skattekontot bra	84	0	4,1	A	4,2
På det hela taget är det lätt att fylla i skattedeklarationen.	73	2	4,1	2	3,9
På det hela taget fungerar utbetalningar från skattekontot bra.	72+	10	3,9	3-	3,9
I stort sett ger kontoutdragen bra information	45	4	3,5	0-	3,9
I stort sett fungerar räntan på skattekontot bra.	27	24+	2,9-	22-	3,7

Källa: Utvärdering av skattekontot, enkäten till företagen 2001

Analys av erhållna enkätsvar och intervjuer har genomförts under följande huvudrubriker:

- 1) Kontoutdrag
- 2) Räntor
- 3) Inbetalningar
- 4) Utbetalningar
- 5) Skattedeklaration
- 6) Kontakter med skattemyndigheten
- 7) Övrigt

3.6.3 Kontoutdrag

De stora företagen tycker det är bra att varje månad få ett kontoutdrag som visar vilka transaktioner som skett under den gångna månaden. Dessa företag lämnar redovisning på skattedeklaration per den 26:e i månaden. Företagen hinner få sitt kontoutdrag från föregående månad innan det är tid att redovisa nästa gång. Man kan notera att denna grupp är mer nöjd med tidpunkten för kontoutdragets utskick än de som ska deklarerera redan till den 12:e i månaden. Av intervjuer och interna enkäter framgår dock att företagen ofta erhåller utdragen sent och att arbetet vid exempelvis delårsbokslut ofta fördröjs just p.g.a. att kontoutdraget måste inväntas. Att i framtiden få möjlighet till att själv kunna se sitt skattekonto via Internet upplevs som positivt. Företagen påpekar dock att för att de ska få full användning av Internettillgången fordras att möjlighet ges att inte bara en firmatecknare kan nå kontot utan även de som löpande hanterar detta.

Kontoutdragen visar månadens samtliga transaktioner. De större företagen är nöjda med den överblick som kontoutdraget ger. Vid intervjuer har framkommit att företagen oftast själva har motsvarande konto i sin redovisning och därför lätt kan stämma av posterna.

Om kontot vid en avstämning visar ett överskott som innebär att återbetalning ska ske eller ett underskott som innebär en betalningsuppmaning märks ett klart sämre svarsresultat på kontoutdragets tydlighet. De har svårt att läsa betalningsuppmaningar. Även en utbetalningsspecifikation är svårare än det "rena kontoutdraget". Svarsmedelvärdet (3,9 - 4,1) visar att det för de flesta stora företag inte är några problem med att förstå om kontosaldot är ett över- eller underskott. Anmärkningsvärt är dock att en femtedel av denna kategori har uppgett att det inte är lätt att skilja på över- och underskott.

Veckan efter det att den slutliga skatten från inkomsttaxeringen bokförs på skattekontot sker en årsavstämning. På kontoutdraget redovisas förutom månadens "normala" transaktioner även: slutlig skatt, debiterad preliminär skatt, preliminär skatt enligt kontrolluppgifter m.m. och räntebelopp som är hänförliga till den slutliga skatten.

Många företagare tycker det är svårt att se vilka belopp som hör ihop med den slutliga skatten. Vid intervjuer har framförts att det krävs koncentration för att förstå detta kontoutdrag. En fjärdedel av de stora företagen uppger att de har problem. Om den årliga taxeringen innebär att ytterligare skatt ska betalas uppger många företag att de har svårt att utläsa när skatten ska vara betald.

Totalt sett får kontoutdraget ett sämre betyg av de stora företagen än av företagen i övrigt.

3.6.4 Räntor

Vid varje avstämningstillfälle beräknas och debiteras/krediteras ränta på skattekontot. Av kontoutdraget framgår räntan, men inte hur räntan har beräknats.

Enkätsvaren visar tydligt genom ett svarsmedelvärde ända ner till 1,7 att det är svårt att förstå räntan. Medelvärdet för samtliga företagsgrupper är 2,5.

Företagen vill kunna följa och förstå ränteberäkningen. I dag anser 82 procent av företagen med fler än 200 anställda att det inte är lätt att förstå hur räntan är beräknad. Hela 91 procent anser att det är viktigt att förstå hur räntan är beräknad. Enkäten visar att ju större företagen är desto fler anser att det är viktigt att förstå hur beräkningen skett. Detta kan möjligtvis förklaras av att räntebeloppens storlek ofta ökar vid större transaktionsbelopp.

Både i enkäter och vid intervjuer har framkommit att företagen upplever det som positivt att varje månad få uppgift om påfordrad ränta. Det har även påtalats som ett "bra signalsystem" för om något är "fel på kontot". Företagen strävar efter att ha ett utjämnat konto. Har ränta påförts har en betalning skett vid "fel tidpunkt".

Det har påpekats vid intervjuerna att ränta påförs med för många poster som innebär för stort och tidsödande arbete att bokföra. "En räntepost per månad vore tillräckligt".

På samma sätt som på ett vanligt bankkonto vill företagen (oavsett företagstyp och storlek) ha ett årsbesked om den under året påförda räntan. Denna uppgift i kombination med upplysning om att räntan inte är avdragsgill resp. skattepliktig synes vara en nödvändig uppgift då många företag har besvär med räntorna och en del (även stora företag), saknar kännedom om att räntan inte är skattepliktig eller avdragsgill.

3.6.5 Inbetalningar

Med skattekontots införande förändrades innebörden av förfallodagen. Skatt ska idag vara bokförd på myndighetens konto på förfallodagen.

På ställd fråga om detta numera fungerar bra finns alla svarsvarianter från 1 till 5, med hela 17 procent svarsalternativ 1 (instämmer inte alls). I linje härmed finns ett toppvärde på 80 procent som svarar alternativ 5 (instämmer helt) på frågan om en återgång till att med förfalldatum anses sista betalningsdag.

De större företagen har lärt sig att hantera inbetalningarna till skattekontot. Många sköter betalningarna via Internet eller genom skattegiro. Att notera kan vara att gruppen inte är lika positiv som övriga företag till möjligheten

att kvitta överskjutande moms mot arbetsgivaravgifter och avdragen skatt. En förklaring som framkommit vid intervjuerna kan vara att de inte hinner räkna fram momsens redan till den 12:e i månaden då övriga (kvittningsbara) belopp ska betalas.

3.6.6 Utbetalningar

Utbetalningar från skattekontot sker antingen med automatik vid överskjutande moms, vid sänkingsbeslut och vid ”överskott av slutlig skatt” eller manuellt efter begäran av skattekontoinnehavaren.

De stora företagen har över lag ett mer positivt svarsresultat än övriga företag beträffande utbetalningar. Detta trots att cirka en femtedel av de större företagen fått oönskade återbetalningar, se avsnitt 4.3.

Möjligheten för företagen att begära att få inlagt en utbetalningsspärr är ganska okänd bland de stora företagen. Ett område där information kan vara behövlig.

Det har vid samtal med företrädare för exportföretag framförts kritik mot att överskjutande moms inte kan utbetalas under månaderna december – februari i de fall det uppstått ett underskott på grund av slutlig skatt som förfaller till betalning i slutet av februari.

I stort får utbetalningarna ett godkänt resultat med medelvärdet 3,9.

3.6.7 Skattedeklarationer

Genom skattekontoreformen infördes en gemensam skattedeklaration för moms och arbetsgivarredovisning.

Den gemensamma deklARATIONEN upplevs positivt av de flesta större företag. De flesta vet också var de kan söka information om skattedeklarationen. Arbetsgivardelen är lättare att fylla i än momsdelens. På de största företagen är det ofta olika personer som hanterar moms- resp. arbetsgivardelen av deklARATIONEN. Synpunkter har framförts från dessa att de hade föredragit att deklarerera på två separata deklARATIONER. Möjligheten att beställa en extra deklARATION via hemsida och servicetelefon är inte så känd. Nästan hälften av de stora företagen har dålig eller ingen kunskap om detta.

Att kunna lämna in skattedeklarationen på elektronisk väg är bra. Vid en intervju sa ett företag: *”Andra får testa, när vi ser att det fungerar går vi med”*. Företagen påpekar att för att kunna lämna skattedeklarationen elektroniskt fordras att möjlighet ges att även annan än firmatecknare kan göra det.

3.6.8 Kontakter med skattemyndigheten

23 Tabell: Andel företag som haft kontakt, t.ex. telefonsamtal eller skrivelse, med skattemyndigheten angående skattedeklarationen eller skattekontot under de tolv senaste månaderna. Jämförelse mellan företag av olika storlek (antal anställda), procent.

	Tabell F43						Vet inte/ej svar, antal anställda
	Inga anställda	1 person	2-9 personer	10-49 personer	50 – 200 personer	Fler än 200 personer	
Ja	33-	52+	57+	66+	77+	76+	17-
Nej	65+	46-	40	31-	18-	24-	23-
Vet inte/ej svar	2-	2-	3-	3	5	0	60+

Källa: Enkäten till företagen 2001

Stora företag har jämförelsevis täta kontakter med skattemyndigheten (se tabell 23 ovan). De flesta kontakterna rör skattedeklarationen. Som konstaterats ovan tycker de stora företagen bra om skattedeklarationen, av företagen med 50 till 200 anställda anser 83 procent att det på det hela taget är lätt att fylla i skattedeklarationen. Motsvarande siffra för de med fler än 200 anställda är 73 procent. En förklaring till detta skulle kunna vara att möjligheten att beställa en extra deklARATION via hemsida och servicetelefon inte är så känd. Även kontoutdragen förorsakar många kontakter mellan företagen och skattemyndigheten. Enligt enkätsvaren torde dessa kontakter bero på att utbetalningsspecifikationen och betalningsuppmaningarna är svåra att förstå, se avsnitt 4.1.

De största företagen är mest nöjda med den hjälp de får från skattemyndigheten. Av de undersökta företagen med mer än 200 anställda hade 76 procent haft kontakt med SKM under de senaste tolv månaderna. De flesta tyckte att hjälpen de fått av SKM varit bra eller mycket bra.

24 Tabell: OM KONTAKT MED SKATTEMYNDIGHETEN. Vad tycker du om den hjälp företaget fått från skattemyndigheten, procent.

Tabell F46	Samtliga anställda	Fler än					
		Inga anställda	En anställd	2-9 anställda	10- 49 anställda	50-200 anställda	200 anställda
Mycket bra	9	7-	10	13	7	11	31+
Bra	19	14-	20	25	29	18-	31+
Varken bra eller dålig	10	6-	14	12	21+	38	2
Dålig	3	4	3	3+	1	1	9
Mycket dålig	3	2	1	1	6	4	1
Vet inte/Ej svar	2	1	3	2	2	5	2
Ej kontakt med SKM	56	67+	48-	43-	34-	23-	24-

Källa: Enkäten till företagen 2001

3.6.9 Övrigt

Ska olika bidrag, t.ex. EU-bidrag föras in på skattekontot?

Många stora företag har inte någon åsikt om den ställda frågan. De som har en åsikt är övervägande negativa till att annat än skatt tas med på skattekontot. Vid intervjuerna har noterats att de som idag inte känner sig berörda endera inte har någon åsikt, eller är positiva till att föra in ytterligare poster på skattekontot. De som idag har anställningsstöd som sätts in på skattekontot är negativa till detta och vill inte ha in ytterligare poster på skattekontot.

25 Tabell: Det är naturligt att olika bidrag, till exempel EU-bidrag, förs in i skattekontot, jämförelse mellan olika företag, procent och medelvärde.

Tabell F12	Total	Fler än					
		Inga anställda	En anställd	2-9 anställda	10- 49 anställda	50-200 anställda	200 anställda
Instämmer (5+4)	20	20-	20	23	16	17	23
Varken eller (3)	9	8	18	8	10	7	7
Instämmer inte (2+1)	21	20	12	22	27	43+	28+
Medelvärde	3,0	3,0	3,3	2,9	2,6	2,6	2,8
Ej åsikt/ej svar	50	53	49	47	47	33-	46-

Källa: Enkäten till företagen 2001

Det vore bra om telefonnummer till handläggare framgår av kontoutdraget.

Detta påstående gav det mest entydiga svarsresultatet. Nästan samtliga företagare instämmer i påståendet. Den grupp företagare som har 50-200 anställda har i många frågeställningar varit mindre positiva än övriga större företag. På detta påstående instämmer företagen till 98 procent.

Företagen anser uppenbarligen att det är svårt att få kontakt med rätt person på skattemyndigheten som kan svara på deras frågor. Svaret belyser också vikten av att de produkter som skickas ut är tydliga.

26 Tabell: Det vore bra om telefonnummer till handläggare framgår av kontoutdraget, jämförelse mellan olika företag, procent och medelvärde.

Tabell F37	Total	Fler än					
		Inga anställda	En anställd	2-9 anställda	10- 49 anställda	50-200 anställda	200 anställda
Instämmer (5+4)	85	82-	84	90	92	98+	90
Varken eller (3)	4	3	7	4	6	1	A
Instämmer inte (2+1)	2	2	2	1	A	0	8
Medelvärde	4,7	4,8	4,6	4,8	4,8	4,9	4,7
Ej åsikt/ej svar	10	14+	7	5	2-	1-	1

Källa: Enkäten till företagen 2001

3.7 Myndigheter och ideella föreningar

Kommuner och statliga myndigheter

Enkät svar och intervjuer har visat att kommuner och statliga myndigheter är i stort sett nöjda med hur skattekonto, kontoutdrag och skattedeklaration fungerar. Endast på två områden har framförts önskemål om ändring: man vill förstå hur räntan räknats ut och man vill absolut inte att annat än skatter ska finnas med på skattekontot.

Ideella föreningar

Enkät svar och intervjuer har visat att ideella föreningar i stort sett är nöjda med skattekontosystemet. Vissa problem har dock uppmärksammats avseende hur ränteberäkning sker, kontoutdrag med betalningsuppsmaning och att de inte känner till att man kan begära utbetalningsspärr för att undvika oönskad utbetalning. Förslag till lösningar redovisas inom de olika problemområdena.

Bland de synpunkter som lämnats framträder två som viktiga, dels att ideella föreningar vill lämna redovisning endast en gång per år i skattedeklaration och dels att förseningsavgiften i vissa fall är kostsam för föreningarna.

3.7.1 Genomförandet

De genomförda undersökningarna har riktat sig till kommuner, statliga myndigheter och ideella föreningar. Urvalet, som skett manuellt, bestod av 20 kommuner, 10 statliga myndigheter och 12 ideella föreningar (riksförbund) samt 16 medlemsföreningar till ett av riksförbunden (se bilaga 2)

Undersökningen grundar sig på ett mycket mindre urval än företagsundersökningen och uppgifter om svarsmedelvärden etc. är inte direkt jämförbara med resultaten av företagsundersökningen.

3.7.2 Kommuner och statliga myndigheter

Sammanfattningsvis kan konstateras att kommuners och statliga myndigheters attityder till skattekontot m.m. är klart positiva. Endast inom vissa i förväg kända områden har framkommit negativa synpunkter och önskemål om förändring. Medelbetyget för de olika frågeområdena är, bortsett från räntor, över 3,0 inom skalan 1-5 vilket måste betraktas som ett bra resultat. En viktig förklaring torde vara att kommuner och myndigheter är stora organisationer som har anställd personal med professionell kunskap inom det område de arbetar med. Generellt kan sägas att statliga

myndigheter är något mer positiva i sina svar än kommuner. Däremot har ingen skillnad kunnat märkas på svaren beroende på var i landet de tillfrågade finns eller storleken på kommunerna och de statliga myndigheterna.

De områden som kommuner och statliga myndigheter ger överbetyg är:

- hjälp från skattemyndigheterna anser 67 procent av kommunerna och 90 procent av de statliga myndigheterna är Mycket bra eller Bra.
- påståendet att kontoutdragen ger bra information ger kommunerna betyget 3,7 och statliga myndigheter betyget 4,3.
- påståendet att inbetalningarna till skattekontot på det hela taget fungerar bra ger kommunerna betyget 4,2 och statliga myndigheter betyget 4,5. Särskilt vid intervjuerna framkom att det inte är ett problem att veta när inbetalningarna ska ske för att de ska vara bokförda i rätt tid hos skattemyndigheten.
- påståendet att utbetalningarna från skattekontot på det hela taget fungerar bra ger kommunerna betyget 3,7 och de statliga myndigheterna betyget 4,3. Önskad utbetalningar från skattekontot är ett okänt problem både hos kommuner och statliga myndigheter.
- påståendet att det på det hela taget är lätt att fylla i skattedeklarationen ger kommunerna betyget 4,5 och de statliga myndigheterna betyget 4,4.

Endast på påståendet att i stort sett fungerar räntorna bra ges underbetyg, 2,9 av kommunerna. På den enskilda frågan om det är lätt att förstå hur räntan räknas ut ges betyget 1,7 av kommunerna och 2,3 av de statliga myndigheterna.

I samband med frågor om kontoutdraget om slutlig skatt har vid ett par intervjuer med kommuner framförts kritik mot att överskjutande moms inte kan utbetalas under månaderna december-februari i de fall ett underskott på grund av slutlig skatt som förfaller till betalning i slutet av februari uppstått.

Kritik mot att föra in bidrag på skattekontot

Som svar på påståendet under framtidsfrågor att det är naturligt att olika bidrag förs in i skattekontot har framförts stark kritik. Kommunerna och även någon statlig myndighet har erfarenhet av att anställningsstöd läggs in i skattekontot vilket har inneburit ett betydande merarbete.

Kommuner och statliga myndigheter är nöjda

Av vad som framkommit av enkätsvar och vid intervjuer kan inte dras annan slutsats än att kommuner och statliga myndigheter är i stort sett nöjda med hur skattekonto, kontoutdrag och skattedeklaration fungerar. Endast på två områden kan klart sägas att ändring önskas: man vill förstå hur räntan räknas ut vilket man inte gör idag och man vill absolut inte att annat än skatter ska finnas med på skattekontot.

Specifikt för kommuner är systemet med kvittning mot kommunal-skattemedel och för myndigheter systemet med annorlunda moms-redovisning. På påståendet att dessa system fungerar bra ger kommunerna betyget 4,1 och de statliga myndigheterna betyget 4,5. Övriga synpunkter värda att beakta är det klara ställningstagandet för att det vore bra att handläggare framgår av kontoutdraget och att det vore bra att kunna se sitt skattekonto via Internet.

3.7.3 Ideella föreningar

Sammanfattningsvis kan konstateras att ideella föreningars attityder till skattekontot m.m. är klart positiva. Det kan inte påvisas någon större skillnad mellan svaren beroende på om föreningen kommer från storstadsområde, större eller mindre tätorter. Medelbetyget ligger över 3, både för de som svarat på enkäter och de som intervjuats, vilket måste betraktas som ett bra resultat. Vissa negativa synpunkter har dock framkommit beträffande kontoutdragen, räntorna och utbetalningar. Föreningarna anser att kontakten med skattemyndigheten fungerar bra. En skillnad mellan enkätsvar och intervjusvar har uppmärksammats beträffande påstående ”Det är naturligt att olika bidrag, t ex EU-bidrag, förs in i skattekontot”. Över hälften av intervjusvararna vill inte ha några bidrag alls på skattekontot, medan i enkätsvaren 12 av 17 inte har någon åsikt. Intervjusvararna har erfarenhet av anställningsstödet och anser att det innebär merarbete eftersom de inte vet vilket belopp som betalas in på skattekontot och därför riskerar antingen under- eller överskott.

De ideella föreningarna har givit följande betyg för de olika delområdena:

- kontoutdragen ger i stort sett bra information (3,9)
- räntorna fungerar i stort sett bra (3,6)
- inbetalningar till skattekontot fungerar bra (4)
- utbetalningar fungerar på det hela taget bra (3,8)
- det är lätt att fylla i skattedeklarationen (4,2).

Ovanstående medelbetyg utvisar att de ideella föreningarna är klart positiva till skattekontot.

De problemområden som framkommit för ideella föreningar är följande:

- kontoutdrag med betalningsuppmaning (2,9)
- viktig att förstå hur räntan räknats ut (2,3)
- känner till att föreningen kan begära utbetalningsspärr för att slippa oönskade utbetalningar (2,7).

Bland synpunkter där ideella föreningar vill ha ändring kan nämnas följande:

- att ideella föreningar bör få lämna skattedeklaration en gång/år
- att förseningsavgiften bör tas bort för ideella föreningar
- att företagsstödet räknas ut maskinellt
- att räntorna bör nettoredovisas
- att det vore bra med årsbesked om räntan
- att slutskatten redovisas på särskilt kontoutdrag
- att telefonnummer till handläggare framgår av kontoutdraget
- kryssruta för kompletteringsinbetalning som ska leda till spärr.

Bland övriga synpunkter kan nämnas följande:

- att bland enkätsvaren instämmer 9 av 17 ideella föreningar helt i påståendet ”Att det vore bra om skatten ansågs betald på betalningsdagen i stället för när den är bokförd hos skattemyndigheten”
- att det bör gå att delegera till annan än firmatecknare för att kunna lämna elektronisk skattedeklaration.

3.8 Löntagare och pensionärer

Kontoutdragen upplevs av de flesta som lätta att läsa och förstå. Det kan dock påpekas att 12 procent anser att kontoutdragen är svåra att läsa och förstå, vilket omräknat på hela riket skulle motsvara ca 700 000 personer.

Räntorna upplevs som något mer besvärliga. Notabelt är att en stor majoritet anser det viktigt att förstå hur räntorna har beräknats.

Kännedom om att inbetalningar kan göras på *Internet* är inte så stor, framförallt inte bland de yngre.

Majoriteten av gruppen som hade *skatt att betala* (”*kvarskatt*”) anser att kontoutdragen är tydliga både vad gäller hur mycket som ska betalas och när betalning ska göras.

I övrigt kan det särskilt påpekas att de *yngre* i betydligt större utsträckning än de *äldre*, anser att såväl kontoutdragen som räntorna är svåra att förstå.

3.8.1 Genomförandet

Undersökning i form av skriftliga enkäter har genomförts av ett slumpmässigt urval bland privatpersoner i åldern 18 – 74 år. Totalt har 1 963 personer tillfrågats. Svar har inkommit från 1 072 personer, vilket ger en

svarsfrekvens på 54,6 procent. Det kompletta resultatet redovisas i bilaga 9, tabellerna P1–P31.

Vidare har en liknande enkätundersökning genomförts hos 400 anställda hos SKM. Frågeställningarna i denna enkät har varit vad de tror att allmänheten har för uppfattning om vissa påståenden.

I de båda enkätundersökningarna, till allmänheten och internt, har frågor och enkätformulär utformats så att det ska vara möjligt att jämföra resultaten mellan respektive grupper.

Enkätsvaren från allmänheten bekräftas och förstärks av lämnade enkätsvar från de anställda inom SKM. Speciellt gäller detta problem med att förstå räntor och kontoutdrag. Det förhållandet att de anställda vid skatteförvaltningen ännu tydligare pekar på olika problem är inte så förvånansvärt, eftersom de som kontaktar SKM som regel har problem på ett eller annat sätt.

3.8.2 Kontoutdrag

När det gäller det nya sättet att genom kontoutdrag få besked om vad som ska betalas respektive återfås anser flertalet att det är bra system.

Det stora flertalet anser att det är lätt att läsa och förstå kontoutdragen. Här kan dock noteras att ungdomar i åldern 18-24 år mer än de äldre anser att kontoutdragen inte är så lättlästa. I övrigt kan det påpekas att 12 procent anser att kontoutdragen är svåra att läsa och förstå. Omräknat på samtliga löntagare och pensionärer i Sverige så skulle detta motsvara drygt 700 000 personer. Att så många anser att kontoutdragen och betalningsuppsmaning är svåra att förstå är allvarligt. Med hänsyn till de allvarliga konsekvenser en betalningsanmärkning medför för den enskilde måste ett grundkrav vara att alla ska förstå om de ska betala ytterligare skatt och hur mycket de ska betala eller har en återbetalning att vänta.

Majoriteten tycker att det är lätt att se om man ska betala skatt eller få skatt tillbaka. Även här är det en tydlig tendens att de yngre tycker att det är svårare än de äldre att förstå innebörden av kontoutdragen.

3.8.3 Räntor

Av de tillfrågade ansåg 41 procent att det var lätt att förstå varför man fick intäkts- eller kostnadsränta, medan 16 procent inte ansåg det. Det var anmärkningsvärt många (27 %) som inte svarade eller inte hade någon åsikt. Dessutom kan påpekas att frågeställningen var ”varför man fick intäkts- eller kostnadsräntan” och inte ”hur räntorna har beräknats”. Förståelsen för varför räntorna har uppkommit är mindre bland de yngre än bland de äldre.

Kännedomen om att räntorna beräknas dag för dag som på ett bankkonto är varierande. Det är nästan lika många som inte känner till respektive känner till principerna för ränteberäkningen. Även här utmärker sig den yngre generationen genom att förståelsen av ränteberäkningen är betydligt sämre än hos de äldre. I övrigt kan noteras att många har läst om skattekontot, men ändå inte har förstått principerna för räntorna.

En majoritet anser att det är viktigt att förstå hur räntan på kontoutdraget har räknats fram, medan endast 9 procent anser det vara oviktigt.

3.8.4 Inbetalningar

Drygt en tredjedel tycker att det är lätt att få tag på inbetalningskort för inbetalningar till skattekontot. Ungefär lika många har ingen åsikt/inget svar. Resterande tycker att det är svårt respektive varken svårt eller lätt att få tag på inbetalningskort. Det är således en ganska splittrad bild. En orsak till det blandade resultatet är bl.a. att de som har överskott på sitt skattekonto inte haft någon anledning att använda inbetalningskort.

När det gäller kännedomen om att inbetalningar till skattekontot kan göras på Internet är det lika många (33 %) som uppger sig känna till detta som inte alls känner till detta. I övrigt kan noteras att 25 procent inte har någon åsikt/-inte svarat. Något överraskande har den äldre generationen betydligt bättre kännedom om Internetbetalningar än de yngre.

3.8.5 Utbetalningar

En klar majoritet känner till att man kan få återbetalningar insatt på bankkonto, s.k. mottagarkonto. Detta visar att mottagarkonto är mycket välkänt. Det är dock fortfarande 9 procent som uppger sig inte alls känna till detta. Bland ungdomarna i åldern 18 – 24 år är andelen som inte känner till mottagarkonto hela 20 procent.

Det är inte riktigt lika välkänt att återbetalningar av skatt görs ca en vecka tidigare om man har mottagarkonto.

3.8.6 Skatt att betala – ”Kvarskatt”

Vissa frågor ställdes till gruppen som hade skatt att betala (kvarsfatt). En stor majoritet anser att det var lätt att se på kontoutdraget hur mycket skatt och ränta som ska betalas.

De allra flesta anser att det var lätt att se på kontoutdraget när skatten senast skulle vara betald. Det är bara två procent som inte instämmer i påståendet.

Kännedomen om att man måste betala skatten några dagar före förfallodagen för att den ska bli betald i rätt tid är mycket god.

3.8.7 Betalningsuppmaningar

Det är endast ca fem procent av de tillfrågade som inte betalat i rätt tid och därför fått betalningsuppmaning. Majoriteten av dem som fått betalningsuppmaning anser att de har fått tydlig information om vilket belopp som ska betalas och när betalning senast ska göras. Resultatet är något sämre när det gäller informationen om att beloppet kommer att överlämnas till kronofogdemyndigheten om betalning inte görs i rätt tid.

Antalet tillfrågade är dock alltför få för att dra några bestämda slutsatser. Däremot har en särskild utredning gjorts beträffande de som har blivit restförda hos kronofogdemyndigheten, se avsnitt 4.4.6.

3.8.8 Kontakter med skattemyndigheten

Av de tillfrågade uppger sig 11 procent ha varit i kontakt med SKM om skattekontot/kontoutdraget någon gång under de senaste tolv månaderna. Detta skulle för hela riket motsvara nästan 700 000 personer. Det stora antalet kontakter tyder på att slutskattebesked och kontoutdragen inte är tillräckligt tydliga.

Frågorna till SKM handlar framförallt om:

- Hur mycket och när ska jag betala?
- Varför får jag inget kontoutdrag, jag har gjort en inbetalning
- Hur har räntan beräknats och vad avser korrigerad ränta?

De allra flesta (63 %) tycker att de har fått bra/mycket bra hjälp från SKM. Däremot anser ca 18 procent att de har fått dålig/mycket dålig hjälp från SKM.

3.8.9 Kontakter med kronofogdemyndigheten

Av de tillfrågade är det endast två procent (ca 40 personer) som har varit i kontakt med KFM. Detta är alltför få svar för att kunna dra några bestämda slutsatser om den hjälp som de anser sig ha fått från KFM.

3.8.10 Övriga iakttagelser beträffande skattekontot

Av männen uppger sig 70 procent vara intresserade av skattefrågor, medan intresset bland kvinnor endast uppgår till 55 procent. När det gäller förståelse av skattekontot och kontoutdraget är det dock ingen påtaglig skillnad mellan könen.

27 Tabell. Fråga. Är du intresserad av skattefrågor? Jämförelse mellan olika grupper, ålder och kön.

Tabell P26	Samtliga	Ålder i enkäten				Kön	
		Ålder 18-24	Ålder 25-34	Ålder 55-64	Ålder 65-74	Kvinna	Man
Ja, mycket intresserad	12	6-	7-	18+	16	8-	16+
Ja, ganska intresserad	50	38-	47	57+	56+	47-	54+
Nej, inte särskilt intresserad	33	46+	42+	22-	22-	39+	28-
Vet inte/ej svar	4	9+	4	3	5	6+	3-

Källa: Enkäten till löntagare och pensionärer 2001

Vidare kan konstateras att i åldersgrupperna 18-24 och 25-34 är 46 respektive 42 procent inte särskilt intresserade av skattefrågor.

28 Tabell. Det var lätt att förstå kontoutdraget med slutlig skatt, som skickades ut i höstas. Jämförelse mellan olika grupper

Tabell P2	Samtliga	Ålder i enkäten			
		Ålder 18-24	Ålder 25-34	Ålder 55-64	Ålder 65-74
Instämmer (5+4)	58	42-	57	68+	59
Varken eller (3)	15	20	14	13	10-
Instämmer inte (2+1)	12	11	12	8	10
Medelvärde	3,9	3,6	3,8	4,2+	4,1
Vet ej/ej svar	15	28+	17	11-	20+

Källa: Enkäten till löntagare och pensionärer 2001

Andelen som har läst om skattekontot i någon broschyr eller annat informationsmaterial från skattemyndigheten är 39 procent, medan 49 procent inte har läst. De är framförallt personer under 35 år som inte har tagit del av skriftlig information från skattemyndigheten. Merparten av dem som har läst broschyrer/informationsmaterial tycker att materialet är tydligt och lättläst.

29 Tabell. Alla som bor i Sverige får automatiskt ett skattekonto hos skattemyndigheten. Minst en gång per år får de ett kontoutdrag med slutlig skatt. Har du läst om skattekontot i någon broschyr eller annat informationsmaterial från skattemyndigheten?

Tabell P29	Samtliga	Antal anställda			
		Ålder 18-24	Ålder 25-34	Ålder 55-64	Ålder 65-74
Ja	39	18-	26-	54+	50+
Nej	49	66+	59+	40-	39-
Vet inte/ej svar	11	16	15	6-	11

Källa: Enkäten till löntagare och pensionärer 2001

4 IDENTIFIERADE FÖRBÄTTRINGSOMRÅDEN

I detta avsnitt ges en beskrivning av identifierade förbättringsområden inom skattekontot. Förslag till åtgärder på kort och lång sikt på problemen redovisas i avsnitt 5.

4.1 Kontoutdraget

De vanligaste problemen kring kontoutdraget:

- Betalningsuppmaningen missuppfattas.
- Kontoutdraget vid slutlig skatt är svårt att förstå.
- Har jag ett överskott eller ett underskott?
- Finns det beslutade ännu ej förfallna belopp?
- Vilken period avser beslutet?
- Vilket saldo har mitt konto idag?
- Hur har räntan beräknats?

4.1.1 Allmänt

Skattekontot stäms av första helgen i varje månad. Efter avstämningen skickas ett kontoutdrag till den skattskyldige om det har förekommit en transaktion på kontot sedan föregående avstämning (undantag: enbart räntetransaktioner och/eller enbart inbetalningar). De skattskyldiga som lämnar skattedeklaration och/eller har debiterad preliminär skatt får ett kontoutdrag varje månad.

För övriga skattskyldiga, t.ex. löntagare och pensionärer innebär avstämningen av kontot i regel endast ett kontoutdrag per år i samband med den årliga avstämningen mellan preliminär och slutlig skatt.

Efter avstämning av kontot framställs normalt ett kontoutdrag som skickas ut till den skattskyldige. Kontoutdraget kan bestå av:

- 1) Enbart kontoutdrag
- 2) Kontoutdrag med utbetalningsspecifikation
- 3) Kontoutdrag med betalningsuppmaning

I samband med avstämningen debiteras/krediteras också räntan. Om saldot vid avstämningen visar ett underskott får den skattskyldige ett kontoutdrag med en betalningsuppmaning. Underskott under 100 kr föranleder ingen betalningsuppmaning. Gränsen är 500 kr för företagare som lämnar skattedeklaration eller som har F-skattsedel. För företagare som endast har SA-skatt gäller 100 kr. Denna gräns gäller också löntagare.

Om ifrågavarande underskott är större än restföringsgränsen, som för företagare är 10 000 kr (för löntagare 500 kr), får den skattskyldige en betalningsuppsmaning med uppgift om att beloppet kan komma att restföras vid kommande avstämning om underskottet då kvarstår. Det innebär att den skattskyldige för att förhindra restföring dels måste betala beloppet enligt betalningsuppsmaningen dels måste betala innevarande periods debiteringar inklusive löpande ränta på underskott. Man kan sålunda inte förhindra restföring genom att skjuta underskottet framför sig. Detta är en av de grundläggande principerna i skattekontot.

Om saldot vid avstämningen visar ett överskott får den skattskyldige ett kontoutdrag med utbetalningsspecifikation i de fall överskottet föranleder utbetalning.

I samband med uttag av slutskatteuppgifterna registreras på kontot hela den slutliga skatten enligt taxeringen samt tillgodoförd preliminär skatt. Detta innebär att även i de fall avstämningen innebär en ytterligare skatt att betala s.k. kvarskatt blir denna registrerad direkt efter avstämningen. "Kvarskattens" förfallodag infaller först 90 dagar efter beslut om slutlig skatt. Enligt 3 kap 5 § SBL ska "Belopp som ska betalas in registreras på förfallodagen. Belopp som ska tillgodoräknas registreras så snart underlag finns." Denna princip följs inte vid registrering av slutlig skatt på skattekontot. Nuvarande hantering innebär att kvarskatten bokförs på skattekontot tre mån innan den förfaller till betalning. Genom särskild hantering undantas dock kvarskatten från betalningsuppsmaning och restföring under denna tid. I vissa fall innehåller kontoutdraget en särskild information om betalning av kvarskatten resp. utbetalning av överskjutande skatt.

4.1.2 Problem med kontoutdrag

Vid genomgång har följande områden identifierats som förbättringsområden med förändringsbehov av mer frekvent omfattning.

- 1) Kontoutdrag med betalningsuppsmaning missuppfattas. Den skattskyldige förstår inte att man dels måste betala underskottet enligt betalningsuppsmaningen, dels innevarande periods debiteringar, för att undvika restföring.
- 2) Kontoutdraget som skickas ut i samband med avstämning av slutlig skatt är svårt att förstå. Främst kategorin företagare som inte bara har slutlig skatt på sitt kontoutdrag utan även månadens normala transaktioner (moms, arbetsgivaravgifter, ränteposter o.s.v.) har svårt att avgöra vilka belopp som är hänförliga till avstämning av den slutliga skatten. De har också svårt att utläsa aktuellt saldo från kontoutdraget.
- 3) Många har svårt att förstå om kontoutdraget utvisar över- eller underskott.

- 4) Man efterlyser uppgift om beslutade, ännu inte förfallna belopp på kontoutdraget.
- 5) Det ifrågasätts om vissa uppgifter behöver framgå av kontoutdraget, t.ex. transaktionsdatum.
- 6) Det saknas uppgift om vilken redovisningsperiod ett beslut avser.
- 7) Önskemål har framförts om att få snabbare tillgång till kontoutdraget.
- 8) Ett starkt önskemål är att uppgift om namn och telefonnummer till handläggare bör framgå av kontoutdraget.
- 9) Önskemål har framförts om att få tillgång till sitt skattekonto på Internet.
- 10) Många har svårt att förstå den ränta som redovisas på kontoutdragen.

Förslag till åtgärder avseende kontoutdrag redovisas under avsnitt 5.1.

4.2 Räntorna på kontot

Räntorna på skattekontot upplevs av de flesta som svåra att förstå.

En stor majoritet tycker att det är viktigt att förstå *hur* räntan har beräknats.

Kostnadsräntan har många olika räntenivåer och krångliga tillämpningsregler.

Den retroaktiva ränteberäkningen vid omprövningsbeslut och grundbeslut av slutlig skatt föranleder många frågor hos SKM.

4.2.1 Allmänt

Ränteberäkningen i skattekontosystemet regleras i 19 kap. SBL och grundar sig på den sammanlagda skatteskulden eller skattefordran som den skattskyldige har varje dag. Varje transaktion som registreras på kontot åsätts en ränteberäkningsdag och påverkar ränteberäkningen. För vilken tid ränta ska beräknas beror på vilken typ av beslut det är fråga om. Ett omprövningsbeslut t.ex. medför en omräkning av räntan, dag för dag, från och med dagen efter den ursprungliga förfallodagen till och med den dag betalning senast ska ske.

Särskilda regler gäller vid slutlig skatt. Dessa regler behandlas separat under avsnitt 4.2.4.

En försenad betalning innebär att ränta börjar räknas på det underskott som därmed uppstår, dag för dag, från och med dagen efter den då betalning senast ska ske till och med den dag underskottet täcks.

Utgångspunkten för ränteberäkning är en basränta, som baseras på sexmånaders statskuldväxlar.

Räntan debiteras/krediteras varje månad.

Antalet räntetransaktioner på skattekontot är betydande. Se tabell 30 nedan.

30 Tabell. Räntetransaktioner på skattekontot under år 2000, antal och belopp

	Antal	Belopp, tkr
Krediterad intäktsränta		
Intäktsränta SKM	14 584 492	-952 448
Korr intäktsränta SKM	6 001 482	124 154
Debiterad kostnadsränta		
Kostnadsränta SKM	8 649 346	732 876
Korr kostnadsränta SKM	2 892 868	748 890
Befrielse ränta	2 189	-12 045
Summa	32 130 377	641 427

4.2.2 Intäktsränta

Ett överskott på skattekontot medför intäktsränta. Intäktsräntan beräknas efter en räntesats som motsvarar 45 procent av basräntan (1,8 % maj 2001).

Intäktsränta vid inbetalning före förfallodagen

På ett överskott som uppkommit pga. en för tidig inbetalning beräknas intäktsränta från och med dagen efter den när inbetalningen bokförts på SKM:s post- eller bankgiro.

Intäktsränta vid omprövning

Ett överskott som uppkommer pga. att den skattskyldige har ett belopp att fordra vid ett nedsättningsbeslut medför intäktsränta från och med dagen efter skattens ursprungliga förfallodag. Det innebär att ränteberäkningen ”görs om” dag för dag, som om skatten varit rätt debiterad från början. Den därmed uppkomna intäktsräntan tillgodoförs den skattskyldige i samband med avstämningen, då också överskottet p.g.a. nedsättningsbeslutet återbetalas. Den retroaktivt tillgodoförda intäktsräntan redovisas på kontoutdraget som en korrigerad intäktsränta alt. korrigerad kostnadsränta beroende på ställningen på kontot vid de berörda avstämningarna.

Överskott pga. överskjutande ingående moms

Ränteberäkningsdagen är avhängigt av när skattedeklarationen inkommit till skattemyndigheten.

Om momsen har redovisats i andra månaden efter redovisningsperiodens utgång eller senare beräknas räntan från den 12:e i den andra månaden efter redovisningsperiodens ordinarie förfallodag (ffd).

Om momsen däremot redovisats redan i månaden efter redovisningsperiodens utgång ränteberäknas den redan från den 12:e i månaden efter redovisningsperioden. Anledningen till detta är att man annars skulle få kostnadsränta vid utbetalningar före ordinarie förfallodag.

4.2.3 Kostnadsränta

Ett underskott på skattekontot medför kostnadsränta. Kostnadsräntan beräknas efter olika räntesatser, dels beroende på orsaken till underskottet dels beroende på beloppets storlek.

Låg kostnadsränta = basräntan (4 % maj 2001)

Mellanränta = 125 % av basräntan (5 % maj 2001)

Hög kostnadsränta = basräntan + 15 % (19 % maj 2001)

Låg kostnadsränta beräknas:

- vid sen inbetalning; belopp högst 10 000 kr
- på omprövningsbeslut
- på anstånd
- på "fribeloppet" 20 000 kr efter 3 maj
- efter överlämnandet till KFM.

Mellanränta beräknas i vissa fall:

- vid debitering av slutlig skatt
- vid beslut om debitering av preliminär skatt efter inkomståret.

Hög kostnadsränta beräknas vid:

- sen inbetalning; belopp över 10 000 kr
- skönsbeskattning i avsaknad av redovisning i skattedeklaration.

Kostnadsränta vid sen betalning

Om betalning inte sker i rätt tid påförs kostnadsränta för tid efter den dag då skatten senast skulle ha betalats till och med den dag underskottet täcks. På den del av beloppet som inte överstiger 10 000 kr beräknas låg kostnadsränta. På den del som överstiger 10 000 kr beräknas hög kostnadsränta fram till och med den dag underskottet överlämnats till kronofogdemyndigheten för indrivning.

Kostnadsränta vid omprövning

Om ett beslut som har legat till grund för en beräkning av ränta ändras, ska motsvarande ändringar göras i ränteberäkningsrutinen. Skatt som ska betalas till följd av ett omprövningsbeslut eller beslut av domstol ränteberäknas från och med dagen efter skattens ursprungliga förfallodag till och med den dag betalning senast ska ske. Underlaget för ränteberäkningen görs om från den ursprungliga förfallodagen, dag för dag, fram till och med senaste avstämningen. Räntedifferenserna redovisas för den skattskyldige som korrigerad ränta. Den kan, beroende på underlaget (överskott eller underskott), innebära en korrigerad intäktsränta eller en korrigerad kostnadsränta.

En skattskyldig som t.ex. har fått ett höjningsbeslut på moms får en preliminär kostnadsränta framräknad på höjningsbeslutet. Den räntan består av dels räntekorrigeringen från ursprungliga förfallodagen till och med senaste avstämningen samt en beräknad ränta från senaste avstämningen till beslutets förfallodag. Denna ränta är ytterst preliminär eftersom den inte kan ta hänsyn till den framtida ställningen på kontot. Den ”rätta” räntan debiteras först i samband med att beslutet förfallit till betalning (efter ca 30 dagar) och avstämning skett av kontot.

På omprövningsbeslut beräknas låg kostnadsränta till och med den dag skatten senast ska vara betald. Därefter räknas ränta enligt reglerna för sen betalning dvs. räntesatsen blir beroende av om underskottet överstiger 10 000 kr (hög kostnadsränta) eller ej (låg kostnadsränta).

Kostnadsränta vid skönsbeskattning

Om skatten ska betalas till följd av ett beslut om skönsbeskattning i avsaknad av redovisning enl. 11 kap. 19 § andra stycket SBL beräknas kostnadsräntan efter en räntesats som motsvarar basränta plus 15 procentenheter (hög kostnadsränta).

Kostnadsränta vid anstånd

När det är fråga om skatt som omfattas av anstånd och som ska betalas när anståndstiden har gått ut, beräknas kostnadsräntan, om det är fråga om ett *omprövningsanstånd*, från och med dagen efter skattens ursprungliga förfallodag till och med senaste betalningsdag enl. beslutet. Omprövningsanstånden görs i resp. debiteringssystem.

Vad gäller *betalningsanstånd i skattekontosystemet* t.ex. anstånd p.g.a. nedsatt skattebetalningsförmåga räknas räntan från och med dagen efter anståndsbeslutet.

På anstånd beräknas låg kostnadsränta.

Efter anståndstidens utgång beräknas kostnadsränta på obetalt belopp enligt samma regler som vid för sen betalning.

4.2.4 Ränta på slutlig skatt

Den slutliga skatten och avräkningsposterna ränteberäknas fr.o.m. den 13 februari taxeringsåret. Eftersom uttag av slutlig skatt sker först under augusti – december (tre uttagsomgångar) så innebär ränteberäkningen en retroaktiv ränteberäkning. När den slutliga skatten registreras på skattekontot, så korrigeras den tidigare ränteberäkningen fr.o.m. den 13 februari.

När det är fråga om debiterad preliminär skatt som skall betalas in efter den 17 januari taxeringsåret beräknas kostnadsränta på samma sätt som vid grundbeslut slutlig skatt och med ränteberäkningsdag den 13 februari taxeringsåret.

Intäktsränta på slutlig skatt

Intäktsränta på slutlig skatt ränteberäknas fr.o.m. den 13 februari efter en räntesats motsvarande 45 procent av basräntan, f.n. 1,8 procent.

Kostnadsränta på slutlig skatt

Fr.o.m. den 13 februari t.o.m. den 3 maj finns ett s.k. fribelopp på 20 000 kr. Fr.o.m. den 4 maj till den dagen skatten senast ska vara betald (den förfalldag som infaller närmast efter det att 90 dagar har gått från bokslutsdagen) räknas låg kostnadsränta (basräntan f.n. 4 %) på fribeloppet 20 000 kr. Dessutom gäller generell låg ränta på belopp på högst 10 000 kr fr.o.m. den 13 februari fram till den dag skatten senast ska ha betalats. Denna regel är inte specifik för slutlig skatt, vilket innebär att den bara kan utnyttjas vid slutlig skatt om den tidigare inte har blivit utnyttjad. På överstigande belopp räknas mellanränta (125 % av basräntan f.n. 5 %) fr.o.m. den 13 februari fram till förfalldagen.

Kostnadsränta vid omprövning

När det är fråga om slutlig skatt att betala till följd av ett omprövningsbeslut eller ett beslut av domstol beräknas kostnadsränta fr.o.m. den 13 februari taxeringsåret till och med den dag betalning senast ska ske enligt beslutet. Kostnadsräntan beräknas efter en räntesats som motsvarar basräntan dvs. låg kostnadsränta.

4.2.5 Problem med räntor

Problemen vad gäller räntor kan indelas i tre huvudområden.

- 1) Många nivåer på kostnadsräntan och krångliga tillämpningsregler.
- 2) Retroaktiv beräkning av räntan vid omprövningsbeslut och grundbeslut slutlig skatt.
- 3) Räntorna på kontoutdraget.

Olika räntesatser

Under avsnitt 4.2.3 finns en sammanställning av de olika räntesatserna avseende kostnadsräntan och under avsnitt 4.2.4 finns en specifikation över kostnadsränta vid slutlig skatt. Det finns således olika räntesatser vad avser kostnadsräntan:

- 0 % (fribeloppet),
- 4 % (basräntan),
- 5 % (125 % av basräntan) samt
- 19 % (basräntan+15 %).

Inte minst vad gäller den slutliga skatten är ränteberäkningen tillkrånglad och svår att förklara och härleda.

Retroaktiv beräkning

Retroaktiv beräkning av räntan görs dels vid omprövningsbeslut dels vid grundbeslut slutlig skatt. Detta beskrivs närmare under avsnitten 4.2.2, 4.2.3 samt 4.2.4.

Den retroaktiva ränteberäkningen med korrigerade räntor orsakar många telefonförfrågningar till skattemyndigheterna från de skattskyldiga och är den största orsaken till att räntorna anses som svåra och mer eller mindre obegripliga.

Räntorna på kontoutdraget

Hur räntan räknats fram framgår inte av kontoutdraget. Där anges endast en intäktsränta/kostnadsränta och/eller en korrigerad intäktsränta/kostnadsränta. I skattekontosystemet finns en ränteberäkningsrutin, där handläggaren kan få fram hur räntan beräknats från ett visst angivet datum. Tidigare debiterad ränta framgår dock ej, varför rutinen måste förfinas för att bli tydlig.

Räntespecifikation att skicka till de skattskyldiga saknas idag.

Förslag till åtgärder beträffande räntorna redovisas i avsnitt 5.2.

4.3 Egna inbetalningar och önskade återbetalningar

Resultatet av enkäterna visar att 10-20 procent av företagen erhållit önskade återbetalningar. Orsakerna till återbetalningssituationerna är främst egna inbetalningar för att täcka kommande slutlig skatt. Dessutom kan situationen uppkomma vid extra avstämning i samband med beslut om överskjutande ingående moms.

4.3.1 Allmänt

En inbetalning till skattekontot är inte ”öronmärkt” för någon viss skatt eller avgift. De sammanlagda betalningar som gjorts räknas av mot moms, arbetsgivaravgifter, skatteavdrag eller andra skatter som förfallit till betalning. Om en inbetalning görs för att t.ex. täcka kommande kvarskatt kan det uppkomma ett överskott på skattekontot. För att detta överskott ska finnas kvar tills den slutliga skatten har debiterats krävs att all annan skatt betalas i rätt tid och att inga önskade återbetalningar görs.

Enligt 18 kap. SBL ska skatt återbetalas till den skattskyldige i vissa situationer. Förutom att man kan begära att ett överskott på skattekontot ska betalas tillbaka ska överskott i vissa i lagtexten angivna situationer betalas tillbaka automatiskt, d v s utan att den skattskyldige begär det. De fall när automatisk återbetalning blir aktuella är

- vid besked om slutlig skatt där kontoutdraget visar ett återbetalningsbart överskott
- om det överskjutande beloppet grundas på ett beslut om överskjutande ingående moms
- om det överskjutande beloppet grundas på ett omprövningsbeslut eller ett beslut av domstol.

Skattekontots konstruktion gör att ett inbetalt belopp kan tas i anspråk för att täcka ett underskott som uppstått på skattekontot. Den gör också att man, under vissa omständigheter, t.ex. vid beslut som genererar automatisk återbetalning, riskerar att få den egna inbetalningen återbetald.

Problemet uppstår när beslut som genererar automatisk återbetalning måste ta hänsyn till ovanstående inbetalningar som medfört att skattekontot utvisar överskott. Önskade återbetalningar kan då inträffa.

4.3.2 Problem

I den externa enkäten till företag ställdes frågorna huruvida företaget fått en önskad utbetalning och vad de i så fall tänkt att det återbetalade beloppet skulle användas till. Av svaren framgår att mellan 9 och 23 procent av de

tillfrågade företagen med anställda erhållit oönskad återbetalning. Den procentuella andelen ökar med antalet anställda. För företag med 10-200 anställda uppgår procentsatsen till 19 procent. Av totalt 1 731 företag som besvarat frågan har 210 företag drabbats av oönskad återbetalning. Det är alltså fråga om ett relativt vanligt förekommande problem. Ett problem som dessutom skapar en hel del merarbete både hos företagen och hos skattemyndigheten. Företagen måste ta kontakt med skattemyndigheten och sedan betala in beloppet igen. Skattemyndigheten i sin tur kan bevaka inbetalningen och ändrar i vissa fall ränteberäkningen för att undvika räntekonsekvenser för företaget.

På frågan vad bolaget tänkt att återbetalningen skulle användas till varierar svaren beroende på hur stort företaget är. Svartalternativen har angivits som F/SA skatt, slutlig skatt och annat. För de minsta företagen avser återbetalningen antingen F/SA skatt eller slutlig skatt. För de medelstora företagen (10-49 anställda) avser återbetalningen främst slutlig skatt men även F/SA skatt.

De största företagen har som mest förekommande alternativ angivit annat.

Det är även noterbart att en stor del av företagen (40-50 %) inte vet att man kan begära att få satt en s.k. utbetalningspär på skattekontot för att förhindra oönskade återbetalningar.

I den interna enkäten till SKMs medarbetare finns ingen fråga som behandlar oönskade återbetalningar. De anställda har dock genom s.k. öppna frågor fått ange de mest förekommande frågorna om skattekonto och skattedeklaration. Det mest frekventa påståendet när det gäller oönskade återbetalningar är att kvittning av överskjutande moms mot F-skatt inte fungerar.

Under senare delen av år 2000 har detta åtgärdats genom att skattekontot är stängt för centrala utbetalningar under ca fem dagar omkring F/SA skattens förfallodagar. Detta torde ha inneburit en minskning vad gäller oönskade återbetalningar.

Nedan har vi försökt analysera anledningen till att oönskad återbetalning kan ske.

4.3.3 Anledningar till oönskad återbetalning

Vi har lokaliserat framför allt följande fall när oönskad återbetalning kan ske:

- kompletteringsinbetalning (f d fyllnadsinbetalning) för att täcka kommande slutlig skatt
- kompletteringsinbetalningar under inkomståret för att täcka kommande slutlig skatt taxeringsåret

- kompletteringsinbetalning i avsikt att täcka annan kommande debitering/omprövning
- problem vid scanning av skattedeklaration
- återbetalningar/kvittning genererad av överskjutande ingående mervärdesskatt.

Kompletteringsinbetalning ("fyllnadsinbetalning")

Problemet uppstår då inbetalning görs under taxeringsåret för att täcka underskott som kommer att uppstå när den preliminära skatten understiger den slutliga skatten. Inbetalningen görs för att undvika kostnadsränta. Om skattemyndigheten inte görs uppmärksam på inbetalningen uppkommer ett utbetalningsbart överskott på skattekontot. För att förhindra en oönskad återbetalning måste den skattskyldige begära att utbetalningsspärr sätts.

Exempel

Egen inbetalning ("fyllnadsinbetalning")	+ 200 000 kr
Redovisning i skattedeklaration:	
Moms att återfå	+ 150 000 kr
Avdragen skatt och arbetsgivaravgift	- <u>110 000 kr</u>
	+ 40 000 kr
Utbetalningsbart överskott p.g.a. överskjutande moms: 150 000 kr	
Överskott på skattekontot	+ 240 000 kr
Återbetalning	- <u>150 000 kr</u>
Återstående överskott	90 000 kr

För att undvika oönskad återbetalning av inbetalt belopp finns i dag två lösningar.

Den bästa lösningen är att SKM i enlighet med 11 kap 3 § SBL beslutar om höjning av den debiterade preliminärskatten. Detta kan göras t.o.m. den 30 juni taxeringsåret. Beslutet innebär förutom att oönskad utbetalning undviks även att den extra inbetalningen inte kan tas i anspråk för att täcka annan skatt. Vid detta förfarandet måste SKM dessutom manuellt sätta en spärr på skattekontot t.o.m. förfallodagen på tilläggsdebiteringen. Förfarande med tilläggsdebitering tillämpas dock olika av SKM.

Den andra mer vanligt förekommande lösningen är att skattemyndigheten åsätter en s.k. utbetalningsspärr på skattekontot. Detta förfarande hindrar då att oönskad återbetalning sker.

En bieffekt av detta förfarande är att intäktsränta, "fiktiv" ränta, beräknas på beloppet (överskottet) och redovisas på skattekontot. Om den "fiktiva" räntan används för att betala andra poster på skattekontot eller återbetalas,

kommer kostnadsränta att debiteras för ett underskott när den slutliga skatten belastar skattekontot.

4.3.4 Kompletteringsinbetalning under inkomståret

Denna typ av inbetalningar är vanligast förekommande hos löntagare och pensionärer. I stället för att lämna in en preliminär deklARATION för att erhålla en debiterad SA-skatt betalar vederbörande in en summa varje månad. I samband med slutskatteuttaget för föregående år finns överskott på kontot pga. av inbetalningarna, ett överskott som återbetalas.

Exempel

Kompletteringsinbetalning sker varje månad under löpande inkomståret med 1 000 kronor för att täcka kommande slutlig skatt. Inbetalningarna januari-juli 2001, totalt 7 000 kronor, tas med vid beräkning av överskott/underskott vid slutlig skatt för taxeringsår 2001 och ev. överskott återbetalas

Problematiken vad gäller dessa inbetalningar är i stort sett den samma som redovisats ovan.

4.3.5 Inbetalning för att täcka kommande debitering/omprövning

Inbetalning görs t.ex. för att täcka ytterligare skatt att betala enligt lämnad rättelse av skattedeclaration/självdeklaration eller under en pågående utredning där resultatet förväntas bli ett omprövningsbeslut till den skattskyldiges nackdel.

Innan omprövningsbeslut fattats genererar inbetalningen ett överskott som ofrivilligt kan bli återbetalt i samband med ordinarie eller extra avstämning av kontot.

Om den skattskyldige begär spärr hos SKM i samband med en inbetalning sätts en utbetalningsspärr på skattekontot. Om fråga är om större inbetalningar bör spärren även innefatta eventuell beräknad ränta.

4.3.6 Inbetalning motsvaras inte av debitering då skattedeclaration inte scannats in eller scannats in felaktigt

Om skattedeclarationen är otydligt ifylld kan det innebära att felscanning sker. Vad gäller arbetsgivar delen finns inte längre någon summeringskontroll varför felaktigt t.ex. för lågt belopp kan komma att debiteras skattekontot. Om inbetalt belopp är korrekt uppkommer då normalt ett överskott som kan bli föremål för oönskad återbetalning.

Samma effekt uppkommer om beloppet för avdragen skatt (rad 85) av misstag skrivs på raden ovanför (summa arbetsgivaravgifter). Denna rad överförs inte till hanteringssystemet MAGI varför beloppet inte förs upp på skattekontot. Beloppet avseende avdragen skatt har dock inbetalts varför överskott normalt uppkommer på skattekontot.

Problemet har idag i vissa regioner lösts provisoriskt genom att varje kontor/region lagt in urvalsfrågor som fångar upp dessa företeelser.

4.3.7 Återbetalningar/kvittningar genererade av överskjutande ingående moms

Ett beslut om överskjutande ingående moms innebär att det görs en extra avstämning av skattekontot och återbetalning sker av överskott med maximalt det belopp den ingående överskjutande momsen uppgår till. Den extra avstämningen innebär att belopp som betalas in för att täcka annan skuld felaktigt kan återbetalas eller gör att kvittningar inte fungerar.

En vanlig situation är följande; Skattedeclaration lämnas före förfallodatum och utvisar överskjutande ingående moms som kvittas mot arbetsgivaravgifter/skatteavdrag. Om återbetalning som har sin grund i överskjutande ingående moms sker före förfallodatum för F/SA - skatt görs ingen kvittning mot F/SA - skatt utan ett högre belopp än vad den skattskyldige avsett betalas ut.

En annan situation som kan inträffa är att moms för tidigare redovisningsperiod utbetalas sent pga. kontroll. Bolaget har kvittat moms mot arbetsgivaravgifter och avdragen skatt. Momsen redovisas den 26:e och nästa månads arbetsgivaravgifter och avdragen skatt har betalats in den 12:e nästa månad. Om beslut om överskjutande moms fattas mellan inbetalningarna och den dag deklARATIONEN för nästa månad lämnas, kan ett för stort belopp återbetalas.

Skattekontot är numera stängt för centrala utbetalningar i samband förfallodatum för F/SA - skatt. Lösningen hjälper dock främst vid kvittning av överskjutande ingående moms mot F/SA - skatt. Kritik har också framkommit från företagen att stängningen innebär att de får vänta på återbetalningen av momsen.

Förslag till åtgärder återfinns i avsnitt 5.5

4.4 Restföring och vissa indrivningsfrågor

Undersökningar visar att det är fler företag som blivit restförda p.g.a. av att de missförstått betalningsuppmeningen än att de saknat pengar. De företag som restförs tillhör nästan uteslutande gruppen små företag. För löntagare är anledningen till restföringen oftast att de saknar pengar. KFMs medarbetare anser till övervägande del att den absolut viktigaste frågan för RSV är att förtydliga betalningsuppmeningen. För att ge gäldenären bättre service skulle KFMs medarbetare behöva utökad möjlighet att se uppgifter i skattekontot via terminal.

4.4.1 Allmänt

Obetalda skattekontoskulder överlämnas av SKM till KFM för indrivning. Detta sker genom att skulden registreras i KFMs utsökningsregister. SKMs begäran om indrivning regleras i 20 kap. SBL. KFM och RSV ansvarar för utsökningsregistret.

Vi använder i fortsättningen restföring synonymt med indrivning då begreppet är vedertaget hos KFM och SKM, även om det inte längre används i lagstiftningen.

Nedan följer en redogörelse för vad som gäller betalningsupplmaning och betalningsanmärkning. Resultatet redovisas av den enkät som skickats till ett urval av företag som någon gång de senaste 12 månaderna varit restförda. Ett urval av löntagare som blivit restförda under februari 2000 har också tillfrågats. Även resultatet av enkäten till ett urval av medarbetarna på KFM redovisas. Vidare har en undersökning gjorts av rättelse/gallringsärenden som avslagits. Undersökningen belyser skälen till att företag och löntagare anser att deras skattekontoskuld aldrig borde överförts till KFM.

Förslag till åtgärder återfinns i avsnitt 5.6.

4.4.2 Avstämning av skattekontot

Skattekontot stäms av den första lördagen i varje månad. Om skuldsaldot vid avstämningen överstiger en viss nivå (500 kr för den som lämnar SKD eller har F-skatt och 100 kr för övriga) skickar SKM ut en betalningsupplmaning. Om skuldsaldot vid avstämningen överstiger restföringsgränsen (10 000 kr för den som lämnar SKD eller har F-skatt och 500 kr för övriga) skickar SKM istället ut en betalningsupplmaning med information om restföring.

Skulden enligt betalningsupplmaningen ska vara reglerad senast den 26:e samma månad. *Dessutom* måste skulder som uppkommit under *innevarande månad* betalas. Om underskottet hos SKM (skulden) fortfarande överstiger 500 kr resp. 10 000 kr vid nästa avstämning, kommer skulden att restföras automatiskt.

4.4.3 Betalningsupplmaning med information om indrivning

Den skattskyldige ska först upplmanas att betala det skattebelopp som har förfallit till betalning innan SKM kan begära indrivning. Detta framgår av 20 kap. 3 § SBL.

För den som har ett obetalt belopp som överstiger restföringsgränsen innehåller betalningsupplmaningen information om att skulden kan komma att restföras om den inte betalas:

”VIKTIG INFORMATION!

Den del av skulden som inte är betald senast på förfallodagen överlämnas till kronofogdemyndigheten. För att undvika detta måste ni i tid betala både ovanstående belopp och övriga belopp som förfaller till betalning denna månad. Vissa beloppsgränser finns (se baksidan).”

När en betalning görs till skattekontot ska beloppet *avräknas från den skattskyldiges sammanlagda skatteskuld*. Inbetalningen ska i första hand kvittas mot periodens löpande debiteringar. Den skattskyldige kan **inte** bestämma att inbetalningen till SKM ska avse en viss bestämd skatteskuld. *Det betyder att både det betalningsuppmantade beloppet och nya skulder som kommer till under månaden måste betalas för att undvika restföring.*

Exempel (här bortses från räntan)

Vid avstämningen den 3 mars finns en skuld på 50 000 kr. Betalningsuppmantning med information om restföring skickas ut. Företaget betalar enligt betalningsuppmantningen den 26 mars.

Företaget redovisar arbetsgivaravgift, avdragen skatt och moms på skattedeklarationen med 70 000 kr på förfallodagen den 12 mars. Beloppet betalas inte in.

Vid avstämningen den 7 april finns ett obetalt ingående underskott på 50 000 kr. Under månaden har ytterligare 70 000 kr förfallit till betalning, dvs. total skuld om 120 000 kr. Betalning har gjorts med 50 000 kr och detta belopp avräknas först från det som förfallit till betalning under månaden. Först därefter tillgodoräknas betalningen den gamla skulden, d.v.s. det ingående skuldsaldot. Det betyder att det obetalda beloppet uppgår till 70 000 kr.

50 000 kr är redan förfallna och betalningsuppmantade och restförs automatiskt den 8 april. Ny betalningsuppmantning med information om restföring kommer att skickas ut på resterande 20 000 kr.

4.4.4 Betalningsanmärkning och begäran om rättelse

Kreditupplysningsföretagen registrerar betalningsanmärkningar. Uppgifter som grundar betalningsanmärkningar hämtas bl. a. från utsökningsregistret. Betalningsanmärkning får den som inte betalat sin skuld i rätt tid. Anmärkningen kvarstår under tre år när det rör fysisk person och fem år när det rör juridisk person. Kreditupplysningsverksamheten är lagreglerad genom kreditupplysningslagen. Datainspektionen är tillstånds- och tillsynsmyndighet.

Problemet för många är inte restföringen i sig, utan att den leder till att kreditupplysningsföretagen registrerar betalningsanmärkningar. Kreditvärdigheten kan därmed gå förlorad, vilket kan få svåra konsekvenser. I samband med införandet av skattekontot sänkte kreditupplysningsföretagen

beloppsgränsen för betalningsanmärkning från 2 500 kr till 100 kr. Beloppsgränsen för betalningsanmärkning är inte lagreglerad utan det är kreditupplysningsföretagen som bestämmer vilka uppgifter de vill ha från KFM. Idag räcker det alltså med en skuld på 100 kr för att få en betalningsanmärkning. Enligt en gemensam rapport från datainspektionen och finansinspektionen publicerad i maj 2001 har antalet registrerade betalningsanmärkningar avseende skulder till staten ökat med en miljon per år sedan beloppsgränsen sänktes.

De negativa effekterna av att ha en betalningsanmärkning har blivit mer påtagliga och har fått större genomslagskraft i samhället under senare år. Att få en betalningsanmärkning kan för den enskilde innebära att han/hon kanske inte kan byta eller få en lägenhet, få ett telefonabonnemang eller låna pengar. För företagaren kan det betyda indragna krediter och uteblivna uppdrag eller affärer. För den som vill starta ett företag kan det bli problem med att låna pengar och att få en F-skattsedel.

Den som anser sig ha blivit felaktigt restförd kan begära rättelse i utskökningsregistret. Antalet ansökningar om rättelse under år 2000 uppgick till mer än 11 000 st på riksnivå. Ungefär hälften av ansökningarna ledde också till rättelse/gallring. Begäran om rättelse av en felaktigt restförd skattekontoskuld bedöms och beslutas av KFM efter yttrande av SKM. Vid bifall ska sedan kreditupplysningsföretagen pröva om betalningsanmärkningen ska kvarstå eller inte.

4.4.5 Ändringar i sekretesslagen och kreditupplysningslagen.

Riksdagen beslöt den 4 april 2001 att stärka sekretessen hos KFM. Lagen träder i kraft den 1 oktober 2001⁵. Sekretessen omfattar inte uppgifter i pågående mål, utan inträder först när målet avslutats genom betalning. Beslut om utmätning eller konstaterandet att gäldenären saknar utmättningsbara tillgångar omfattas aldrig av sekretess. Inkommer ny ansökan om verkställighet under en tvåårsperiod omfattas tidigare uppgifter om skulder inte heller av sekretesskyddet.

Syftet med lagändringarna är att komma till rätta med de restföringar som berott på olyckliga omständigheter och inte på bristande betalningsvilja. Det kan röra sig om felaktig eller mindre smidig handläggning hos uppdragsgivande myndighet, att man inte har fått post trots anmälan om adressändring, sjukdom eller att anhörig åtagit sig att betala men slarvat. I många fall är det fråga om förstagångsgäldenärer och det rör sig ofta om små belopp. Ofta är det fråga om en enstaka betalningsförsummelse.

Uppgift som omfattas av sekretess ska gallras av kreditupplysningsföretagen. Betalas en enstaka skuld innan KFM hunnit vidta någon åtgärd så omfattas

⁵ Prop 2000/2001:33

uppgiften av sekretess. Detta innebär att gäldenärens betalningsanmärkning faller bort hos kreditupplysningsföretagen.

4.4.6 Enkät till löntagare och näringsidkare som har haft skattekontoskulder hos KFM

Genomförande

För att få kunskap om varför löntagare och företagare blivit restförda har en separat enkät sänts ut.

Urvalet av företag har inriktats på sådana som har vilja och förmåga att göra rätt för sig. Företagen ska därför ha haft en till två skulder hos KFM som nu är reglerade. Av särskilt intresse är de företag som restförts i samband med den slutliga skatten. Ur ett totalurval av vissa restförda företag har ett slumpmässigt urval av 500 gjorts. Svarsfrekvensen uppgick till ca 42 procent.

Urvalet av privatpersoner har skett ur RSVs register. De personer som valdes ut var de som blivit restförda under februari månad 2000 och som inte drev näring. Ett slumpmässigt urval av 500 personer i ålder 18 – 64 har gjorts. Svarsfrekvensen uppgick till ca 29 procent (se bilaga 2, avsnitt 1.4).

Sammanfattning

Kunskapen hos de tillfrågade företagarna om de grundläggande principerna i skattekontot och idén med skattekontosystemet är bristfällig. Betalningsuppmanningen bygger på att företagaren förstått myndighetens information om skattekontots principer. Betalningsuppmanningen upplevs som otydlig och missvisande och mer än en tredjedel uppger missförstånd som anledning till restföringen. Detta får anses vara oacceptabelt med tanke dels på syftet med restföringen och dels med tanke på de svåra konsekvenser restföringen kan medföra.

Det är också anmärkningsvärt att det handlar om aktiva företagare som använder skattekontot löpande och därför har försökt informera sig om skattekontosystemet. Svaren visar att 65 procent läst om skattekontot. Mer än hälften har varit restförda endast en gång och nästan alla är små företag. Mer än hälften anlitar hjälp med sin redovisning.

Slutlig skatt upplevs av företagarna som ett komplicerat område både vad gäller redovisningen på kontoutdraget och betalning av underskott.

Löntagare och pensionärer tycker inte att det är särskilt svårt att förstå vilket belopp som ska betalas och när. Anledningen till restföringen är oftast brist på pengar och många restförs för små belopp. Det kan ifrågasättas om

restföreling av ett litet belopp står i proportion till konsekvenserna för den enskilde.

Svaren från företagare visar att:

Allmänna frågor

- 50% finns i storstäder
- 89% är små företag
- 11% är medelstora företag

- 97% har en omsättning under 40 miljoner kr
- 52% har en omsättning under 1 miljon kr

- 81% lämnar skattedeklaration

- 54% anlitar hjälp med redovisning m.m.

- 65% har läst om skattekontot

- 94% läser själva sina kontoutdrag

Frågor om restföreling och anledningen till restförelingen

- 53% har blivit restförda 1 gång
- 25 % har blivit restförda 2 – 5 gånger

- 34% missförstod betalningsuppmaningen

- 24% saknade pengar
- 21% restfördes av annan orsak

- Ca 60 % har varit i kontakt med SKM och KFM i samband med restförelingen
- Mer än 60 % av kontakterna hänför sig till de som blivit restförda en enda gång

Frågor om betalningsuppmaningen

- 24% tycker att det är svårt att se vilket belopp som ska betalas
- 46% tycker att det är lätt att se vilket belopp som ska betalas

- 20% tycker att det är svårt att se när beloppet ska betalas

- 54 % tycker att det är lätt att se när beloppet ska betalas
- 38 % känner inte till att både betalningsuppmanat belopp och belopp som förfaller under månaden måste betalas för att undvika restföring.
- 35% känner inte till att betalningar inte kan ”öronmärkas” till vissa skulder på skattekontot.

Frågor om redovisning och betalning av slutlig skatt

- 48 % tycker att det är svårt att förstå kontoutdrag som innehåller slutlig skatt
- 30 % tycker att det är svårt att förstå när underskott av slutlig skatt ska vara betalt

Svaren från löntagare och pensionärer visar att:

- 67 % tycker att det är lätt att förstå av betalningsuppmaningen vilket belopp som ska betalas
- 69 % tycker att det är lätt att förstå av betalningsuppmaningen när beloppet ska betalas för att undvika restföring
- 59 % uppger som anledning till restföringen att de saknade pengar

4.4.7 Enkät till medarbetare på kronofogdemyndigheten

Sammanfattning

Under en procent av debiterade skatter överlämnas till KFM för indrivning. Drygt 40 procent betalas till KFM.

Personalen på KFM får många samtal per dag om skattekontot, men bara hälften tycker att de har fått tillräcklig utbildning om skattekontot för att kunna besvara företagens frågor. En tredjedel av personalen önskar dessutom att KFM får ytterligare tillgång till uppgifter ur skattekontot via terminal, för att bättre kunna utföra sitt arbete.

Av de företagare som hör av sig till KFM uppger de flesta att de missförstått betalningsuppmaningen. Först i andra hand uppges som skäl att pengar saknas och i tredje hand att de missade inbetalningsdagen/glömde betala.

KFMs personal uppfattar att företagarna fortfarande har stora problem med att undvika att skattekontoskuld restförs av misstag. Problemen rör

- svårigheter att tyda betalningsuppmeningen,
- okunskap om att betalning till skattekontot inte kan ”öronmärkas” och
- frågeställningar kring betalningsanmärkning.

Enkätsvaren visar att

- Ett övervägande antal tillfrågade personer hos KFM menar att den absolut viktigaste frågan för RSV är att förtydliga kontoutdraget och framför allt betalningsuppmeningen.
- Därefter kommer önskemål om att RSV arbetar för att möjliggöra att en betalning/anstånd/nedsättning kan styras till avsedd skuld.
- På tredje plats önskar KFMs personal att inbetalningar som gjorts till skattekontot i stället för till KFM ska kunna föras över löpande. I dag kan man få vänta i värsta fall en månad innan inbetalt belopp förs över till KFM.

Personalens ”fria” svar

Utöver vad som redovisas ovan, så har personalen på KFM beretts tillfälle att lämna fria svar på tre frågor:

- fråga 14, ”Ange de tre vanligaste frågorna om skattekontot”,
- fråga 15, ”Vilka förändringar/förbättringar skulle du vilja att Riksskatteverket prioriterade?” och
- fråga 12 ”Skulle du behöva ytterligare tillgång till skattekontot för att kunna utföra ditt arbete bättre?”.

Svaren har tolkats och likartade svar har sammanförts. Resultatet redovisas under respektive fråga och svaren redovisas i prioritetsordning.

Fråga 14: Ange de tre vanligaste frågorna om skattekontot.

Skulden har betalats.

Företagen inser inte att de också måste betala innevarande periods belopp.

Vad avser det restförda beloppet?

Många företagare vill veta vilken skatt som har restförts och vilken period den avser. De nöjer sig inte med att få besked om att det rör sig om ett underskott på skattekontot.

Restföring

Många företagare anser att restföringen sker alldeles för snabbt. De tror att det först ska komma en påminnelse från SKM innan restföring sker.

Betalningsanmärkning

Många samtal leder till följdfrågor om betalningsanmärkning och om det finns möjligheter att undanröja en sådan efter betalning.

Kontoutdraget

Företagarna har problem med att tyda kontoutdraget. Det uppfattas som krångligt och otydligt. Exempel på frågor är:

- Varför används betalningen till den senaste månadens underskott istället för till det betalningsuppsmanade beloppet från en tidigare period?
- Varför kommer slutlig skatt upp på skattekontot innan den förfallit till betalning?
- Varför stämmer inte saldot på skattekontot avseende skuld hos KFM med det belopp som är restfört?

Varför kan jag inte ”öronmärka” en betalning?

Företagarna förstår inte varför de har blivit restförda när de har betalat den betalningsuppsmanade skulden till SKM.

Om SKM har undanröjt skönsbeskattad moms eller F-skatt, så förstår företagaren inte heller varför beloppet inte samtidigt tas bort hos KFM. Detsamma gäller om SKM har meddelat anstånd efter restföringen med det restförda beloppet/skulden.

Fråga 15 ”Vilka förändringar/förbättringar skulle du vilja att RSV prioriterade”?

Förtydliga betalningsuppsmaning/kontoutdrag

Majoriteten av de svarande anser att det viktigaste förslaget till förbättring avser förtydligande av kontoutdrag/betalningsuppsmaning. Det måste framgå att en eventuell restföring leder till betalningsanmärkning. Betalningsuppsmaning bör finnas på flera språk, i vart fall på engelska.

Den skuld till KFM som anges på kontoutdraget borde även inkludera grundavgiften.

Styra kreditering i form av anstånd/nedsättning

Om skattemyndigheten medger anstånd vid omprövning/överklagande eller beslutar om nedsättning av en viss skuld, kan problem uppstå när det gäller utlandsindrivning, företrädaransvar, vid konkurs och vid indrivning som kan leda till konkursansökan. Anledningen till problemet är att skulden oftast kvarstår obetald hos kronofogdemyndigheten trots anstånd/nedsättning p.g.a. skattekontots konstruktion.

Löpande överföring

Överföring från skattekontot till KFM borde kunna ske oftare än idag.

Det är önskvärt att det belopp som förs över från skattekontot även täcker grundavgiften hos kronofogdemyndigheten.

Medelsslag och period för restfört belopp

Det är viktigt att man lätt kan härleda en summa till vissa perioder, skatteslag och ursprunglig förfallodag. Detta är särskilt viktigt om gäldenären har begärt omprövning av eller överklagat skattebeslut. Det borde framgå om en skuld är skönsbeskattad. Det vore bra med en sammanställning, t.ex. för varje år, över alla transaktioner på kontot.

Inför påminneförfarande

Gäldenärerna uppfattar att restförföring sker alldeles för snabbt. De tror att de först ska få en ”påminnelse” innan restförföring sker. Betalningsupmaningen uppfattar man inte som en påminnelse.

Fråga 12, Skulle du behöva ytterligare tillgång till skattekontot för att kunna utföra ditt arbete bättre?

Utökad tillgång för kronofogdemyndigheten till skattekontot m.m.

Medarbetarna på KFM vill ha utökad möjlighet att kunna se fler uppgifter om skattekontot på sina terminaler. Det skulle underlätta handläggningen på KFM och ge gäldenären bättre service.

4.4.8 Ansökningar om rättelse/gallring ur utsökningsregistret

Sammanfattning

En undersökning har gjorts av rättelse/gallringsärenden som avslagits. Undersökningen belyser skälen till att företag och löntagare anser att deras skattekontoskuld aldrig borde överförts till KFM. Undersökningar hos KFM i

Stockholm och Göteborg har visat att skattekontoskulder utgör mer än hälften av alla ansökningar om rättelse ur utsökningsregistret. Av dessa leder hälften till bifall, d.v.s. skulduppgift tas bort ur registret. När det gäller avslagsbesluten är två tredjedelar förstagångsgäldenärer med enbart skuldnummer ett i registret. Det framgår också att restföringen oftast inte beror på betalningsproblem, utan på utformningen av skattekontoutdraget och/eller betalningsuppsmaningen.

Sammanfattningsvis visar ansökningarna att många gäldenärer inte förstår skattekontots konstruktion. Genomgången av ansökningarna om rättelser i Stockholm och Göteborg visar entydigt på att nu undersökta gäldenärer inte har betalningsproblem.

Utsökningsregistret

Utsökningsregistret är ett diarium för utsökningsmål. Rättelse kan endast komma ifråga i de fall där oriktigheten är så uppenbar att det skulle strida mot ändamålet med registret att låta uppgiften stå kvar.

I fråga om fysiska personer finns det idag särskilda bestämmelser om rättelse av oriktig eller missvisande personuppgift i Datalagen. Från och med den 1 oktober 2001 gäller istället 28 § Personuppgiftslagen.

Av utsökningsregisterlagen framgår att i sig riktiga uppgifter ska gallras inom vissa angivna tidsrymder. Förutsättningar finns inte att enligt denna bestämmelse nu gallra uppgifter om juridisk person.

Även om utsökningsregisterlagen inte innehåller någon uttrycklig bestämmelse om rättelse av felaktig uppgift beträffande juridisk person har frågan berörts i lagens förarbeten.⁶ Det har där förutsatts att oriktiga uppgifter ska kunna gallras.

Granskning av rättelseärenden hos KFM i Stockholm och Göteborg

Rättelseärenden avseende år 2000 (enligt RSV:s statistik):

	Stockholm	Göteborg
Ansökan om rättelse, antal	4 193	1 474
Meddelade beslut, antal	3 585	1 174
- varav beslut om bifall	1 850	665
- ” ” ” avslag	1 735	509

Mer än hälften av ansökningarna om rättelse avser skattekontomål. Av dessa leder minst hälften till bifall, d.v.s. skulden ska tas bort ur utsökningsregistret.

⁶ Prop. 1985/86:155 s. 31

Granskningen har endast omfattat avslagsbeslut avseende skattekontoskulder. Hos Stockholmsmyndigheten har 258 st avslagsbeslut granskats närmare och hos Göteborgsmyndigheten 53 st. I Göteborg avsåg 79 procent av ansökningarna om rättelse näringsidkare. Granskningen visar, både i Stockholm och i Göteborg, att 62 procent av gäldenärerna var restförda för första gången med endast en skuld. 28 procent (Stockholm) respektive 32 procent (Göteborg) har restförts för fler än en men färre än tio skulder.

Genomgång har gjorts av ansökningarna för att dokumentera vilka skäl som angetts för att få rättelse. Ansökningarna har tolkats och likartade skäl har sammanförts under följande sex grupper:

31 Tabell. Avslag på ansökan om rättelse i utsökningsregistret hos KFM i Stockholm och Göteborg. Andel avslag fördelat på grunden för avslag. Procent och antal

SKÅL FÖR RÄTTELSE ENLIGT ANSÖKAN	Stockholm		Göteborg	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Missförstått skattekontoutdraget och betalningsuppsmaningen, endast betalat betalningsuppsmanat belopp	77	30	18	34
Inte fått del av betalningsuppsmaning, slutskattsedel	11	4	4	8
Skattemyndigheten har lämnat felaktig information	29	11	3	6
Begäran om omprövning/jämknning efter det att skulden överlämnats till KFM	18	7	7	13
Betalat för sent	121	47	19	36
Saknade pengar	2	1	2	4
Summa	258	100	53	100

Missförstått skattekontoutdraget och betalningsuppsmaningen, endast betalat betalningsuppsmanat belopp

Som skäl har närmare angetts att texten på skattekontoutdraget/ betalningsuppsmaningen är otydlig och svår att förstå. Det stora flertalet trodde att skulden reglerats, eftersom betalningsuppsmanat belopp betalats. De hade inte förstått att även skatt för innevarande period måste betalas för att undvika restföring. Allmänt kan sägas att det rör sig om missförstånd och okunskap om skattekontosystemet, inte om bristande betalningsförmåga och vilja.

Inte fått del av betalningsuppsmaning, slutskattebesked

Gäldenärerna har uppgett att de inte fått del av betalningsuppsmaning eller slutskattebesked från SKM. Detta kan inträffa i de fall restföringen endast avser enbart kostnadsränta, postnummer ändrats eller att SKM saknat aktuell utlandsadress.

Skattemyndigheten har lämnat felaktig information

Gäldenärerna har hänvisat till besked från skattemyndigheten som inte stämt. Ibland har de fått fel uppgift om belopp att betala för att undvika restföring. På grund av att skattekontots komplexitet har gäldenären svårt att ställa rätt frågor. Det förekommer därför att de får missvisande svar.

Begäran om omprövning/jämkning efter det att skulden överlämnats till kronofogdemyndigheten

Gäldenärerna tycker att om SKM har nedsatt skulden efter det att den överförts till KFM, så ska den även tas bort ur utsökningsregistret. Det kan gälla en skönsbeskattad moms som undanröjts eller en preliminärskatt som jämkats till noll kronor.

Betalat för sent

Varierande skäl har åberopats. Det utmärkande är dock att betalningsförseningen beror på omständigheter som kan hänföras till gäldenärerna.

Många har betalat med någon dags försening. Några har inte vetat att beloppet måste finnas på skattekontot på förfallodagen. I något fall har som skäl också angetts att skulden är överklagad eller att gäldenären uppgivit att SKM inte informerat om innebörden av betalningsanmärkning.

Saknade pengar

Endast ett fåtal gäldenärer uppgav att anledningen till restföringen var att de saknade medel till skatteskulden.

4.4.9 Särskilda problem som skattekontots konstruktion orsakar vid utlandsindrivning/processföring/konkurshantering

Synpunkter som har framförts av KFM till RSV

Allmänt

Utsökningsregistrets uppgifter stämmer inte överens med SKMs beslut när en äldre skattekontoskuld nedsatts hos KFM i stället för den skuld som ändrats av SKM. Detta innebär problem för KFM när det gäller att bedriva utlandsindrivning, processföring och konkurshantering

Utlandsindrivning

Utlandsindrivning är förknippat med flera problem. Vissa av problemen var kända av lagstiftaren vid SBL:s tillkomst.⁷ Vid ansökan om handräckning i andra länder måste KFM specificera vad skatten avser. Vilka skatteslag som KFM kan begära handräckning för framgår bl. a. av de avtal som Sverige tecknat med andra länder. Avtalen är sinsemellan olika utformade och omfattar olika slag av skatter. För att kunna skicka en ansökan om handräckning måste KFM först kontrollera om restfört skattekontobelopp avser ett skatteslag som omfattas av aktuellt avtal och kunna visa det för myndigheterna i det andra landet.

KFM måste då kunna se beståndsdelarna i skatten samt få besked om SKM efter det att ansökan om handräckning gjorts meddelar anstånd eller beslut som påverkar skattskyldigheten. Idag får KFM inte automatiskt kännedom om omprövningsbeslut som innebär att en viss skuld undanröjs ("nollbeslut") eller anståndsbeslut som medför en reduktion av underskottet på skattekontot. Är underskottet på kontot stort kan "nollbeslutet" medföra att det totala underskottet minskar på skattekontot utan att skulden hos KFM för den skull berörs p.g.a. skattekontots konstruktion.

Har ansökningen om handräckning avsett moms och det är momsskulden som har satts ned till noll, så blir ansökan om utlandsindrivning felaktig såvida inte nedsättningsbeloppet kvittats mot en annan momsskuld. Enligt 19 § indrivningslagen avräknas en maskinell nedsättning hos KFM mot den äldsta skattekontoskulden. Denna skuld behöver dock inte vara identisk med den skatteskuld som nedsättningsbeslutet avser. Den skuld som finns kvar i utskökningsregistret preskriberas dessutom senare än den som beslutet om nedsättning avsåg.

Om nedsättningsbeslutet avser en skatt som omfattas av en ansökan om handräckning kommer ansökan att omfatta en för hög fordran eller i vart fall skatter avseende en annan period eller år. Därför kan KFM inte heller visa att ansökan gäller skulder som omfattas av avtalet.

Processföring

Ställföreträdare för juridisk person kan enligt 12 kap. 6 § SBL tillsammans med bolaget bli betalningsansvarig för samtliga obetalda skatter enligt denna lag. Talan om företrädaransvar prövas av allmän domstol efter stämning från SKM eller KFM.

Det föreligger problem att bedöma vilka företrädare som ansvarar för underskotten för olika redovisningsperioder. De som handlägger ärenden om

⁷ Se Prop. 1996/97:100 sid 312.

företrädansvar menar att det ibland är omöjligt att i detalj redogöra för olika delposter i ett underskott, t.ex. om SKM meddelat flera omprövningsbeslut avseende innehållen källskatt, arbetsgivaravgifter eller moms och om delbetalningar skett under flera perioder. Ränteberäkningen kan dessutom bli näst intill omöjlig att göra i vissa situationer.

Konkurshantering

I samband med konkursförhandling är det svårt att redogöra för tingsrätten vad skattekontounderskottet verkligen består av. Gälldenären kan tillgodoföras överskjutande moms på skattekontot trots att SKM misstänker att det är felaktigt samt inleder en utredning. Eftersom beloppet ändå redovisas som en pluspost på skattkontot under utredningstiden kan gälldenären åberopa den som en motfordran vid konkursförhandling.

Det är också svårt att förklara för gälldenären att en tidigare skönstaxerad skatt kvarstår hos KFM trots att den ändrats hos SKM. Nedsättning har skett mot den äldsta skattekontoskulden enligt 19 § Indrivningslagen istället för mot "rätt" skuld.

KFM har dessutom svårt att räkna fram förmånsberättigad skatt i de fall skattetillägg ingår i något av de restförda underskotten. Skattetillägg och förseningsavgift omfattas inte av förmånsrätt. Den lösning lagstiftaren valt är att dessa poster ska uteslutas genom proportionering.⁸

Förslag till åtgärder beträffande restföring och indrivningsfrågor redovisas i avsnitt 5.6.

⁸ Se Prop 1996/97:100 sid 357

5 PROJEKTETS FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER

Med anledning av de förbättringsområden som utredningen identifierat lämnar projektet följande förslag till ändringar av skattekontot. Enligt projektets direktiv ska utvärderingen av skattekontoreformen ske ur ett helhetsperspektiv för att möjliggöra förbättringar på kort och lång sikt.

Med förbättringar på kort sikt avser projektet sådana förbättringar som kan genomföras inom två år och på lång sikt sådana förbättringar som tar längre tid att genomföra än två år.

5.1 Kontoutdraget

Kontoutdraget ska förtydligas avseende:

- Betalningsuppmaning
- Slutlig skatt
- Överskott + / Underskott -
- Beslutade ännu ej förfallna belopp
- Periodangivelse på alla beslut

Tillgång till skattekontot via Internet önskas.

5.1.1 Betalningskrav innan restföring

De externa enkäterna och undersökningen av gallringsärenden hos KFM visar att det är många företag som blir restförda på grund av otydligheten i kontoutdragen. Undersökningen har visat att det är många företag som vill göra rätt för sig men ändå blir restförda hos KFM. Det är främst de skulder som uppkommer under löpande period som ställer till problem. Diskussioner har förts i projektet om möjligheten att undanta de nya skulder som uppkommer under månaden från restföring. De nytillkomna skatteskulderna skulle kunna betalningsuppmanas efterföljande månad. Förfarandet skulle innebära att det blev möjligt att rulla ett underskott på skattekontot framför sig. Med hänsyn till skattekontots grundprincip att en inbetalning inte kan öronmärkas har projektet avstått från att föreslå en dylik ändring. Ett företag kan av olika anledningar komma efter med sina betalningar. Detta tillåts ske under en månad. Den andra månaden förväntas företaget ha kommit ikapp med sina betalningar.

Enligt projektets uppfattning måste myndighetens information om restföring i samband med betalningskrav bli tydligare, se nedan. Vi föreslår också att företagens slutliga skatt betalningsuppmanas innan restföring.

5.1.2 Fakturamodell

På kort sikt

Nuvarande utformning av kontoutdraget med fasta kolumner och rubriker utgör ett problem för vidareutveckling av en målgruppsanpassad produkt. En övergång till fakturamodell innebär en större flexibilitet. Kontoutdraget kan då på ett bättre sätt tydliggöra på kontot aktuella transaktioner. Projektet föreslår därför att RSVs påbörjade arbete för en övergång till fakturamodell prioriteras.

Fakturamodellen bör bestå av följande separata delar:

- kontoutdrag
- betalningsuppmaning
- betalningsuppmaning med information om restföring
- utbetalningsspecifikation.

5.1.3 Tydligare betalningsuppmaning

De förändringar som hittills har gjorts av kontoutdrag med betalningsuppmaning har inte lett till att den skattskyldige fått en bättre förståelse för vad som ska betalas.

På kort sikt

Den broschyr (RSV 946)⁹ som i dag bifogas till betalningsuppmaningen kan missuppfattas av den skattskyldige och bör därför till viss del omformuleras.

Förslag till förtydligande om betalningsuppmaning

Rubrik: Det räcker inte att bara betala belopp enligt betalningsuppmaningen

”För att undvika restföring räcker det inte med att betala beloppet enligt betalningsuppmaningen. Du måste också betala

moms

arbetsgivaravgifter

avdragen skatt för anställda

enligt den skattedeklaration som ska redovisas vid ordinarie förfallodag under månaden. Har du en debiterad F- eller SA-skatt ska också den betalas. Det samma gäller om du har fått höjningsbeslut från skattemyndigheten som förfaller till betalning under månaden”.

⁹ Se bilaga 13

- Namnändring av betalningsuppmaning med information om restföring till ”Betalningskrav” för att markera skillnaden mellan kontoutdrag och betalningsuppmaning.
- Betalningskravet bör vara en separat handling avskild från kontoutdraget.
- Formuleringarna i betalningskravet om vad som ska betalas måste bli tydligare och vilken månad kravet avser ska framgå. Den aktuella månaden bör anges i klartext.
- Ett särskilt inbetalningskort skulle kunna bifogas betalningskravet.
- Det ska finnas kort information om vad betalningsanmärkning innebär på betalningskravet. Informationen ska finnas på både svenska och engelska.

5.1.4 Slutlig skatt – olika begrepp

På kort sikt

Det behövs entydiga begrepp för kvarskatt resp. överskjutande skatt. Risken för missförstånd är mycket stor eftersom det inte finns ett entydiga begrepp. Idag används flera olika begrepp för underskott av slutlig skatt.

I RSVs allmänna informationer i s.k. fripassagerare m.m. används begreppen kvarskatt.

När man talar med de skattskyldiga så att de ska förstå används begreppet kvarskatt. När man i skrift eller muntligen använder olika begrepp uppstår ofta missförstånd. Dessa missförstånd skulle till viss del undvikas om man bestämde t.ex. i lag att begreppet ska heta kvarskatt.

På samma sätt bör man använda begreppet överskjutande skatt.

5.1.5 Slutlig skatt – redovisning på kontoutdrag och påminnelse

På kort sikt

Av besked om slutlig skatt ska framgå samtliga poster som är hänförliga till slutlig skatt och tillgodoförd preliminär skatt. På kontoutdraget ska endast ett nettobelopp anges; kvarstående eller överskjutande skatt enligt besked om slutlig skatt.

Nettobelopp enligt slutlig skatt som innebär kvarskatt ska inte påverka saldot på kontot förrän det förfaller till betalning. En påminnelse om när kvarskatten ska betalas bör skickas ut.

5.1.6 Förtydliga kontoutdraget vid över- respektive underskott

På kort sikt

På dagens specifikation av kontoutdraget anges som fasta texter ”Periodens överskott/underskott” respektive ”Återstående överskott/underskott”. I beloppskolumnen skiljer man på om det är ett ”överskott” eller ett ”underskott” genom att beloppet för överskott inte föregås av något tecken och vid underskott anges (-).

För att tydliggöra att det är fråga om ett över-, respektive underskott bör den fasta texten ändras till ”överskott (+) / underskott (-)”. Vidare ska det i beloppskolumnen anges (+) vid överskott respektive (-) vid underskott. Ett alternativ är att använda begreppen ”belopp att återfå” resp. ”belopp att betala”.

5.1.7 Beslutade ännu inte förfallna belopp bör framgå av kontoutdraget

På kort sikt

För att underlätta för den skattskyldige att planera sina kommande skattebetalningar bör det av kontoutdraget framgå bokförda belopp avseende höjningsbeslut som ännu inte förfallit till betalning. Detta gäller samtliga höjningsbeslut inklusive slutlig skatt. Det blir då färre som får betalningsproblem p.g.a. missförstånd om vilka belopp som ska betalas.

Beslutade ännu inte förfallna belopp bör därför anges särskilt på kontoutdraget. Det är också viktigt att förfallodagen framgår. Av kontoutdraget bör det alltid framgå vilken period ett beslut avser.

Beslut som förfallit till betalning framgår i dag av kontoutdraget. På kontoutdraget anges datum för beslut, vilket skatteslag som avses samt belopp. Den skattskyldige har svårt att hänföra beslutet till en viss period, särskilt om det finns mer än ett beslut. Det bör därför alltid framgå av kontoutdraget vilken period som ett beslut avser.

5.1.8 Uppgift om transaktionsdatum behöver inte redovisas på kontoutdraget

På kort sikt

Uppgift om transaktionsdatum fyller inte någon funktion på kontoutdraget för skattebetalaren och kan därför tas bort.

5.1.9 Telefonnummer till handläggare ska framgå av kontoutdraget

På kort sikt

Regionerna har genomfört eller påbörjat en utbyggnad av helpdeskfunktioner. Dessa funktioner ska bl.a. ta hand om frågor som uppkommer vid centrala utskick som t.ex. kontoutdrag. Det är lämpligt att telefonnummer till dessa framgår av kontoutdragen.

5.1.10 Räntor

Redovisning av räntor på kontoutdraget har orsakat många frågor. De ändringsförslag som redovisas under ränteavsnittet nedan (avsnitt 5.2) innebär förenklingar som också återverkar på kontoutdraget. Ytterligare förslag redovisas därför inte här.

5.1.11 Visa skattekontot via Internet

På kort/lång sikt

Det finns ett starkt önskemål från företagare, kommuner, statliga myndigheter och ideella föreningar att få tillgång till sitt skattekonto via Internet. Det samma har framförts i svaren på interna enkäter. Genom att införa en Internettjänst får företagarna ständig tillgång till sitt skattekonto. Denna fråga bör därför högprioriteras vid kommande diskussioner beträffande Internetsatsningar.

32 Tabell: Det vore bra om företaget kunde se sitt skattekonto via Internet, jämförelse mellan olika företag, procent och medelvärde

Tabell F38	Total	Fler än					
		Inga anställda	En anställd	2-9 anställda	10- 49 anställda.	50-200 anställda	200 anställda
Instämmer (5+4)	55	53+	48+	63	76+	76+	69+
Varken eller (3)	7	5	12	10	7	10	1
Instämmer inte (2+1)	10	10	14	5	6	5	19
Medelvärde	4,2	4,2	3,9	4,4	4,5	4,5	4,2
Ej åsikt/ej svar	27	32+	26+	22	11+	9+	11+

5.2 Räntor på skattekontot

På kort sikt kan man göra en del förändringar för att något förtydliga och förenkla ränteberäkningen i skattekontosystemet. Att ta bort mellanräntan på slutlig skatt, att förbättra ränteberäkningsrutinen samt att slopa öretal i ränteberäkningssystemet är exempel på sådana förändringar. För att kunna uppnå syftet att de skattskyldiga ska kunna förstå hur räntan räknats fram måste det nuvarande ränteberäkningssystemet radikalt förenklas. Den retroaktiva ränteberäkningen kan tas bort samt räntenivåerna kan ses över. Förslaget bör ses som en ram, som måste analyseras närmare. Det gäller såväl de statsfinansiella aspekterna som IT-kostnader och de tekniska möjligheterna. Därtill kommer stora lagändringar i 19 kap. SBL

5.2.1 Ta bort mellanräntan

På kort sikt

Det finns två skäl till att ta bort mellanräntan. Det ena är förenkling och det andra är att det är så liten skillnad mellan låg- och mellanränta.

När skattekontosystemet infördes var det allmänna ränteläget betydligt högre än dagens ränteläge. Skillnaden mellan låg ränta och mellanränta var då markant. I dagsläget är skillnaden endast en procentenhet. Med hänsyn härtill och till att det försvårar ränteberäkningen för kvarskatt skulle det underlätta för alla skattebetalare om mellanräntan togs bort och likställs med basräntan dvs. den låga kostnadsräntan.

5.2.2 Förbättra ränteberäkningsrutinen

På kort sikt

Ränteberäkningsrutinen bör förbättras och förtydligas. Markering bör göras mellan de olika avstämningsperioderna. Man bör kunna få fram även den tidigare debiterade räntan. En specifikation där det tydligt framgår hur ränteberäkningen gjorts bör tas fram. Den ska kunna skickas till den skattskyldige vid förfrågningar om ränteberäkningen.

5.2.3 Slopa sparade öretal i ränteberäkningssystemet

På kort sikt

I skattekontosystemet redovisas räntan i hela kronor. Öretalet stryks men sparas i systemet och ackumuleras vid varje ny ränteberäkning för att höjas med en krona när öretalet överstiger 100. Detta har irriterat en del skattskyldiga som inte fått ränteberäkningen att stämma p.g.a. den tillkommande kronan. Om det inte innebär för stora ingrepp/för stora kostnader att helt ta bort öretalen alternativt använda vanlig öresutjämning bör detta göras för att undvika onödig irritation.

Förslaget innebär att öretalen bortfaller alternativt avrundas efter varje ränteberäkning och innebär inget hinder mot att räntan kapitaliseras.

5.2.4 Ta bort den retroaktiva ränteberäkningen i skattekontot

På lång sikt

Det nuvarande räntesystemet upplevs av de skattskyldiga som krångligt och svårförståeligt. Framförallt gäller det räntereglerna i samband med slutlig skatt och olika omprövningsbeslut. Den retroaktiva ränteberäkningen där man slussar tillbaka beloppen för korrigerings av tidigare ränteberäkning är mer eller mindre omöjlig att följa i många fall.

För att åstadkomma ett förenklat och lättförståeligt system föreslår vi att den retroaktiva ränteberäkningen i skattekontosystemet tas bort. Vad gäller den slutliga skatten ska ränteberäkning ske i samband med beslutsregistreringen.

Det skulle innebära att höjningsbeloppet registrerades i skattekontot på förfallodagen (inkl. ränta). Därefter gäller de vanliga räntereglerna vid försen betalning.

Exempel:

Höjningsbeslut 20 000 kr på moms med ursprunglig ffd = 12 apr.
 Beslutets senaste betalningsdag = den 26 sep.
 $20.000 \text{ kr} \times 2 \% \times 166 \text{ dagar} = 182 \text{ kr i ränta}$
 På skattekontot registreras den 26 sep. ett belopp om 20 182 kr.
 Därefter gäller vanlig kontoränta.

Den skattskyldige kan lätt följa och förstå ränteberäkningen. Inga konstiga räntekorrigeringar.

Sänkingsbeslut ränteberäknas på liknande sätt.

Sänkingsbeslut registreras som idag direkt på kontot. Intäktsräntan räknas från ursprungliga förfallodagen fram till utbetalningen.

5.2.5 Färre räntesatser och enklare tillämpning

På lång sikt

Det som idag gör räntesystemet krångligt är de många olika bestämmelserna för tillämpning av de olika skattesatserna, framför allt vad gäller tillämpningen av räntereglerna vid slutlig skatt.

Vidare föreslår vi en ändring vad gäller räntesatserna. Detta gör vi dels för att underlätta borttagandet av den retroaktiva ränteberäkningen i skattekontot, dels för att förenkla tillämpningen och därigenom öka förståelsen. Det ideala vore att endast ha en räntesats. Med hänsyn till att

kostnadsräntan både ska vara ett påtryckningsmedel för den löpande betalningen samt en räntekostnad för omprövningsbeslut så kan det vara svårt att hitta en nivå på kostnadsränta som passar båda syftena.

Vi föreslår en något högre räntesats än basräntan (f.n. 4 %) vad gäller den löpande skattekontoräntan och en något lägre vad gäller omprövningsbeslut och anstånd. Beträffande dagens höga kostnadsränta (f.n. 19 %) på belopp över 10 000 kr, så är vi tveksamma till att ta bort den med hänsyn till risken att då förlora ett effektivt påtryckningsmedel för betalning i tid.

Den låga räntesatsen bör också gälla kostnadsräntan vid slutlig skatt (kvarskatt) på belopp upp till en viss nivå, förslagsvis 50 000 kr. På belopp därutöver bör den något högre kostnadsräntan tillämpas. Detta för att undvika spekulationer samt att utgöra ett påtryckningsmedel för att betalning ska göras i rätt tid. Med hänsyn till att ovanstående förslag innebär en lägre räntenivå än idag för de allra flesta så ifrågasätter vi om inte det s.k. fribeloppet på 20 000 kr kan avskaffas och kostnadsränta räknas fr.o.m. den 13 februari taxeringsåret.

Vad gäller intäktsräntan bör den motsvara den låga kostnadsräntan.

Nedanstående tabell visar dagens räntesatser och tillämpningsområden vid en basränta på 4 procent. Den uppftar också ett exempel på sambandet mellan de olika räntesatserna om ovanstående förslag genomförs. För tydlighetens skull vill projektet markera att det inte lämnar något förslag på nya räntenivåer.

	Idag	Exempel
Intäktsränta	1,8 %	2 %
Kostnadsränta		
-sen betalning högst 10 000 kr	4 %	6 %
” över 10 000	19 %	19 %
-över 10 000 efter indrivning	4 %	6 %
-Anstånd	4 %	2 %
-Omprövningsbeslut	4 %	2 %
-Skönsbeslut	19 %	19 %
Slutlig skatt, grundbeslut		
-fribelopp 20 000 tiden 13feb.-3maj	0 %	2 % högst 50 000 kr
-20 000 tiden 4maj-ffd (12nov)	4 %	6 % över 50 000 kr
-outnyttj. 10 000 kr 13feb-12 nov	4 %	
-belopp däröver 13 feb –12 nov	5 %	

5.3 Helårsredovisning för arbetsgivare som redovisar lönesummor under viss nivå

Projektet tar här upp två förslag till förenklingar som till viss del har stöd av vad som kommit fram i utvärderingen av små företag samt ideella föreningar.

Till skillnad från vad som gäller vid momsredovisning så finns ingen möjlighet för företag som redovisar lönesummor med små belopp att redovisa en gång om året. De är tvingade till att lämna SKD varje månad. Enligt statistik som framtagits på RSV redovisar 38 procent av deklaranterna 5 000 kr per månad eller lägre belopp i sin SKD, vilket utgör 0,2 procent av totalt redovisade skattebeloppet för samtliga företag. 49 procent av deklaranterna redovisar 10 000 kr eller lägre belopp i sin SKD. Det utgör 0,6 procent av totalt redovisade skattebelopp för samtliga företag. Denna kategori står för de flesta ifyllnadsfelen i SKD och upptar en mycket stor del av skattekontorens grundhanteringsresurser.

Undersökningen på RSV avsåg redovisningar av arbetsgivaravgifter och avdragen skatt för oktober 1998. En datakörning mot redovisning av arbetsgivaravgifter och avdragen skatt för redovisningsperioden januari 2001 på skattemyndigheterna i Stockholm, Malmö och Göteborg verifierar att förhållandet är likadant som vid tidigare undersökningstillfälle.

Förslag på lång sikt:

- Inför helårsredovisning i SKD för arbetsgivare som redovisar lönesummor under en viss nivå. Helårsredovisning av arbetsgivaravgifter bör dock överensstämma med helårsredovisning av moms.
- Avskaffa begreppet säsongredovisare och låt dem bli helårsredovisare.

Förslaget kräver omfattade systemändringar.

Projektets referensgrupp har ifrågasatt om det inte finns risk att företag ”jämkar ned” sin debitering. Om företagen skjuter betalningarna framför sig riskerar de att hamna i likviditetsproblem. Enligt referensgruppens uppfattning bör förslaget därför först testas på en slumpmässigt utvald grupp företagare.

Det framfördes också förslag i referensgruppen om företag, som endast tillfälligtvis anlitar personer med A-skattsedel, kunde få använda den s.k. förenklade skattedeklarationen även beträffande uppdrag hänförliga till näringsverksamheten.

Nuvarande bestämmelser om möjligheten att lämna förenklad skattedeclaration riktar sig till fysiska personer som lämnar uppdrag som är hänförliga till uppdragsgivarens privata sfär till andra fysiska personer. Även näringsidkare får tillämpa det förenklade förfarandet när de anlitar en fysisk person till att utföra uppdrag som inte är hänförliga till näringsidkarens näringsverksamhet.

Förslagen innebär stor förenkling till fördel för företag som redovisar mindre lönesummor och inte har regelbundna löneutbetalningar. De får då redovisa en gång per år istället för tolv gånger oavsett om löneutbetalning skett eller inte. En stor fördel även för ideella föreningar.

Kontrolluppgiftslämnandet och samstämmigheten mellan dessa och redovisning av arbetsgivaravgifter och avdragen skatt torde förenklas avsevärt för företagen om dessa uppgifter lämnas samtidigt.

5.4 Redovisning av helårsmoms i skattedeclaration

På lång sikt

Slopa möjligheten att redovisa moms i självdeklarationen och inför istället helårsredovisning i SKD för företag med mindre omsättning, t.ex. under en miljon.

Genom att all momsredovisning sker i SKD uppnås en likformig hantering av moms. De momsavgifter som ska lämnas i självdeklarationen har dessutom mångdubblats sedan systemet infördes.

Inom ramen för projektet har ingen analys gjorts av vad förslaget innebär i hanteringsvinster eller kan tänkas kosta i ränteförlust för staten. Förslaget bygger på att såväl moms att betala som eventuell arbetsgivaravgift och avdragen skatt ingår i företagets preliminära debiteringen av F/SA-skatt.

Skattedeclarationen upplevs som enkel att fylla i enligt de flesta företag som deltagit i enkätundersökningen. Om förslaget ovan om möjlighet för små företag att redovisa i års SKD genomförs borde detta sammanföras med möjligheten att redovisa moms per helår i SKD. Att redovisa moms en gång om året i SKD minskar risken för oavsiktliga fel i taxeringen (överföring av momsavgifter från näringsbilaga till huvudblankett för att moms ska bli debiterad) som idag kan beläggas med skattetillägg.

5.5 Egna inbetalningar och oönskade återbetalningar

5.5.1 Sammanfattning

Egna inbetalningar görs under taxeringsåret för att täcka underskott som förväntas uppstå när den preliminära skatten understiger den slutliga skatten. Inbetalningen görs för att undvika kostnadsränta. Om skattemyndigheten inte görs uppmärksam på syftet med inbetalningen uppkommer ett utbetalningsbart överskott på skattekontot. För att förhindra en oönskad återbetalning måste den skattskyldige själv begära att utbetalningsspärr sätts.

Tänkbara lösningar med öronmärkning av inbetalningar till den slutliga skatten strider mot principen med skattekontot. Problemen föreslås därför att på kort sikt lösas genom informationsinsatser, ökat antal tilläggsdebiteringar av F/SA skatt och utbetalningsspärr. Möjligheten för företagen att spärra en inbetalning genom en markering (med belopp samt t.o.m. datum) på inbetalningskortet bör utredas vidare.

En styrning av inbetalningen till viss annan skatt än den slutliga skatten redan vid inbetalningen för att förhindra oönskad utbetalning skulle kunna lösa vissa av företagens problem med oönskade återbetalningar. Den lösningen måste emellertid förkastas. Skälet är att en sådan öronmärkning strider mot en av principerna med skattekontot, nämligen den att en inbetalning inte kan styras till viss skatt.

5.5.2 Egna inbetalningar för slutlig skatt

På kort sikt

Egna inbetalningar som är avsedda att täcka den slutliga skatten s.k. fyllnadsinbetalningar, bör i större omfattning än i dag utmynna i tilläggsdebitering. Detta borde kunna uppnås genom ökade informationsinsatser. Information om möjligheten till tilläggsdebitering bör ges både till medarbetare på SKM och till de skattskyldiga.

T.ex. bör en s.k. ”fripassagerare” som informerar om fyllnadsinbetalning och tilläggsdebitering skickas ut varje år med skattedeklarationsutskicket i januari.

Ytterligare ett sätt att öka antalet tilläggsdebiteringar är att SKM agerar aktivt vid begäran om utbetalningsspärr.

Av 16 kap. 6 § SBL framgår att förfallodag inträder 30 dagar efter beslutsdagen vid ett omprövningsbeslut. SKM får besluta om annan betalningsdag om det finns särskilda skäl. I dagens hanteringssystem går inte detta att göra. För att förenkla och att undvika oönskade återbetalningar samt ränte-

konsekvenser när höjningen begärs av den skattskyldige, bör det tekniska systemet ändras på så sätt att det går att tidigarelägga förfallodagen.

På lång sikt

Vi förordar dessutom en lagändring i 19 kap. SBL beträffande räntenivåer. Lagändringen skulle innebära vad gäller egna inbetalningar att denna räntemässig är ofördelaktig om tilläggsdebitering inte görs. Vi tror därför att detta på sikt skulle minska antalet egna inbetalningar och därför eliminera en stor del av de oönskade återbetalningar som beror på desamma.

5.5.3 Egna inbetalningar för annan skatt

På kort sikt

Vi föreslår vidare att RSV tar fram en blankett för begäran om ubetalnings-spärr. Blanketten bör kunna tas ut på skrivare och vara förtryckt med personuppgifter. Man ska även kunna beställa den via servicetelefonen eller ta ut den från RSVs hemsida. Blanketten skickas lämpligen ut i samband med nyregistrering och beslut om F/SA skatt. Av upplysningarna till blanketten ska framgå hur man spärrar ett belopp på skattekontot och vilka konsekvenser detta kan medföra.

På lång sikt

Som tidigare nämnts visar undersökningen att företagen själva vill kunna markera om en inbetalning ska spärras. Ett annat önskemål är också att kunna se det egna skattekontot på Internet. Vi anser därför att det i framtiden ska vara möjligt att både kunna se det egna skattekontot och ha möjlighet att sätta en s.k. spärr eller ange att beloppet ska tilläggsdebiteras via Internet. I rutinen ska finnas möjlighet att sätta "T.o.m. datum" för spärren. Att belopp har spärrats ska givetvis framgå av kontoutdraget. Förslagsvis skulle behörigheten att sätta spärr kunna innefattas i samma säkerhetscertifikat som det för elektronisk skattedeklaration.

5.6 Restföring, förslag till förändringar och förbättringar

5.6.1 Sammanfattning

Problemen som är förknippade med indrivning av skattekontoskulder beror i första hand på skattekontosystemets komplexitet. Våra undersökningar visar att många små företag blir restförda för att de missförstår betalningsuppmeningen och för att de inte känner till hur skattekontosystemet fungerar. För privatpersoner är situationen en annan. Skattekontot innehåller oftast bara en enda skatt, slutlig skatt, och systemet upplevs inte som särskilt komplicerat. Däremot är det en väldigt stor andel som restförs för små belopp.

Effekterna av restföringen kan idag vara mycket allvarliga, både för företag och privatpersoner. Effekterna av en enstaka restföring kommer att mildras genom de nya sekretessbestämmelserna (se avsnitt 4.4.5). Våra lösningsförslag inriktar sig i hög grad på att tydliggöra, informera, förenkla och justera sådant som företag och privatpersoner upplever som orimligheter.

5.6.2 Tydligare betalningsuppmaning m.m.

Förslagen redovisas i avsnitt 5.1.3.

5.6.3 Restföringsgräns

Löntagare och pensionärer tycker i allmänhet inte att det är särskilt svårt att förstå vilket belopp som ska betalas och när. Undersökningen visar att anledningen till restföringen oftast är brist på pengar och många restförs för små belopp. Hälften av restföringarna av löntagare och pensionärer avser belopp under 2 500 kr (se tabell 33 nedan). Restföringsgränsen 500 kr gäller, förutom för löntagare och pensionärer även för handelsbolagsdelägare och juridiska personer med A-skatt (20 kap 1 § SBL). Det kan starkt ifrågasättas om restföringsgränsen 500 kr kan anses vara väl låg med hänsyn till effekterna av restföring. Med anledning av resultatet av undersökningen föreslår projektet ingen höjning av beloppet för restföring. Restföringsgränser på 500 kr överensstämmer idag med den grundavgift som KFM tar ut för sin hantering. Vid en eventuell höjning av grundavgiften bör restföringsgränsen justeras uppåt i motsvarande mån.

33 Tabell. Antal restförda i ett urval av intervall, kr ,antal och ackumulerad procent

500 <-> 999	11 956	18,20%
1000 <-> 1499	8 234	30,70%
1500 <-> 1999	6 415	40,50%
2000 <-> 2499	5 332	48,60%
2500 <-> 2999	4 415	55,30%
	36 352	

Totalt restfördes ca 65 000 privatpersoner för slutlig skatt år 2000. Av dessa restfördes 36 352 personer för belopp under 3 000 kr.

5.6.4 Datasystemets öppethållande vid årsskiftet

Vi föreslår ett utökat öppethållande i de tekniska systemen runt årsskiftet. De antal dagar systemet är stängt för uppdatering bör minska. De skattskyldiga kan inte få någon information alls om aktuell skattekontoskuld kring årsskiftet och före avstämningstillfället i januari om SKMs datasystem är stängda.

5.6.5 Kostnadsränta som påförs under perioden ska inte kunna restföras utan föregående betalningskrav

Restföring kan i vissa enstaka situationer ske på grund av kostnadsränta som påförs vid avstämningstillfället. Detta kan t. ex. hända om ett större belopp har betalats in några dagar för sent under månaden. Den skattskyldige känner då inte till räntebeloppets storlek och oftast inte heller att även detta okända belopp måste betalas för att undvika restföring vid nästa avstämningstillfälle. Företagen upplever det som stötande att de blir restförda för ett belopp som de inte känt till storleken på sedan tidigare. Uträkning av räntebeloppets storlek kräver ingående kunskaper om ränteberäkningsreglerna i SBL vilket får anses alltför mycket att begära av medborgarna.

Vi föreslår därför att denna ytterligare kostnadsränta som påförs vid avstämningstillfället beloppsmässigt ska undantas från restföring och betalningsuppmanas vid avstämningstillfället. På så sätt får den skattskyldige alltid först vetskap om räntans storlek och en möjlighet att betala den innan den restförs.

5.6.6 Problem som orsakas av att omprövningsanstånd /nedsättningsbeslut /rättning av felregistreringar inte styrs till ursprunglig skuld

Skattekontots hantering av omprövningsanstånd, nedsatt skatt till följd av omprövningsbeslut och rättning av felregistreringar är ofta svår att se, följa och förstå. Detta medför stora problem både i kontakterna med de skattskyldiga och med andra myndigheter och domstolar. Problemen ökar ju fler poster den skattskyldige har på sitt konto och ju längre tid som förflutit från ursprungsbeslut till nytt beslut. Har byte av företrädare skett kompliceras bilden ytterligare. Problemen märks särskilt hos KFM i arbetet med konkurshantering, utlandsindrivning och processverksamhet, där arbetet inom dessa områden har försvårats väsentligt sedan skattekontots tillkomst.

I praktiken använder skattekontosystemet omprövningsanstånd, nedsättningsbeslut och rättning av felregistrering som en inbetalning. Det medför att beloppet i första hand används för kvittning av de skatter som debiteras kontot under samma period som sänkingsbeslutet fattas. Detta ger egendomliga resultat och förfaringssättet är, vad avser dessa poster, inte lagreglerat.

Proportionalitetsregeln i 16 kap. 11 § SBL, som ska användas vid bl.a. företrädaransvar, reglerar inte hur posterna ska hanteras. Den reglerar inte heller hur ingående saldo ska hanteras.

Förslag på lång sikt

Vi föreslår i första hand att datastödet för proportionalitetsregeln i 16 kap. 11 § SBL byggs om för att förbättra underlaget för KFMs arbete.

En annan lösning som projektet diskuterat innebär att det tekniska systemet ändras i alla situationer där det uppstår krediteringsposter i skattekontot till följd av nedsättningsbeslut, anstånd i samband med omprövning och felregistrering. Lösningen kan antingen gälla för samtliga situationer (oavsett restförd post eller inte) eller begränsas till enbart omfatta rätt post för dem som är restförda. Förslaget omfattar då enbart de situationer då den ursprungliga skatten eller det felregistrerade beloppet ingår i ett restfört underskott på skattekontot.

Projektet har vid diskussioner av denna lösning inte velat frånga grundprinciperna i skattekontot. Nämligen att belopp på skattekontot ska bokföras utan någon avräkningsordning mellan olika skatter och avgifter. Det innebär att man inte kan styra en betalning till att avse en viss skatte- eller avgiftsskuld.

Enligt projektets uppfattning bör det i SBL regleras hur nedsättningsbelopp, anståndsbelopp och felregistreringar ska hanteras vid tillämpningen av bestämmelserna i 16 kap. 11 § SBL. Det krävs en lagändring för att få domstolar, skattskyldiga och andra att förstå att det ”skattebyte”, som är en följd av skattekontots konstruktion, inte påverkar statens fordran. Trots att skulden inte finns kvar hos KFM kan staten göra den gällande.

5.7 Allmänt om ideella föreningar

Redovisning av arbetsgivaravgifter och avdragen skatt för anställda ska ske i skattedeklaration varje månad. Vid den praktiska tillämpningen har RSV godtagit s.k. säsongsredovisare. Att vara säsongsredovisare innebär att skattedeklaration lämnas en eller högst två gånger per år. Lämnas inte skattedeklaration inom föreskriven tid tas förseningsavgift ut med 1 000 kr. Har skattedeklaration lämnats någon månad tidigare sker automatiskt en skönsuppskattning av arbetsgivaravgifter och avdragen skatt och skattetillägg påförs.

Många ideella föreningar driver sin verksamhet med hjälp av olika bidrag. Drabbas de av förseningsavgift, minskar medlen, vilket i sin tur påverkar den ideella verksamheten. Inom föreningarna sker ofta förändringar av styrelsens sammansättning, vilket medför att de som sköter redovisning och inbetalning till skattekontot byts ut. Detta får till följd att den nya styrelsen kan vara oerfaren och eventuellt sakna erfarenhet av redovisningen och inbetalning av skatter och avgifter.

Flertalet av de mindre ideella föreningarna redovisar låga ersättningar och redovisningen sker endast ett fåtal gånger per år. Detta innebär att de inte kan vara s.k. säsongsredovisare och följaktligen måste lämna skattedeklaration med 0-redovisning under resten av året.

Det är vanligt att föreningar påförs förseningsavgift på grund av att de inte har förstått att skattedeklaration måste lämnas oavsett om det finns något att redovisa eller inte.

5.7.1 Förslag till säsongsredovisning

För att ideella föreningar som endast har redovisning i skattedeklaration ett fåtal gånger per år inte ska drabbas av förseningsavgift föreslås att lagtexten ändras. Det bör framgå att de ideella föreningar som redovisar arbetsgivaravgifter och avdragen skatt i skattedeklaration förslagsvis högst fyra gånger per år ska kunna betraktas som säsongsredovisare.

5.7.2 Förslag till helårsredovisning

Som alternativt förslag föreslås att ideella föreningar under vissa förutsättningar registreras som helårsredovisare, dvs. lämnar skattedeklaration en gång om året, oavsett när löneutbetalning skett. Förslaget motsvarar det i avsnitt 5.3.

Sistnämnda förslag innebär ett minskat antal registreringar av s.k. 0-deklarationer för skattemyndigheten och mindre kostnader samt administration för de ideella föreningarna.

6 SÄRSKILT OM NYTTAN AV ATT INORDNA YTTERLIGARE SKATTER M.M. PÅ SKATTEKONTOT

Undersökningarna visar att skattekontot endast ska avse skatt. Av enkäterna framgår att 60 procent av de stora företagen, 83 procent av de statliga myndigheterna samt 85 procent av kommunerna är negativa till att ytterligare bidrag tillförs kontot. Skattekontot kompliceras ytterligare för varje skatt/bidrag som förs upp på kontot.

Av direktiven framgår att utredningen skulle belysa nyttan av att inordna flera skatter m.m. på skattekontot.

Via skatteförvaltningen redovisas 95 procent av de totala skatterna. Enligt RSVs bokslut för 2000 uppgick skatteinkomsterna till 1 074 mdkr. De enda skatter av större belopp som ligger utanför skatteförvaltningens beslutssfär är den s.k. tullmomsen som redovisas av Tullverket (ca 47 mdkr), tullmedel (ca 4 mdkr) samt vägtrafikskatt (ca 7 mdkr)¹⁰

Redovisningen via skattekontot täcker numera in större delen av de skatter som skatteförvaltningen svarar för. Punktskatter samt arvs- och gåvoskatt ligger också vid sidan av skattekontotredovisningen. Beslut har dock fattats om att de ska redovisas på skattekontot.

6.1 Hur uppfattas skattekontot?

Av enkäter och intervjuer framgår att de skattskyldiga har problem att förstå kontoutdrag, ränteberäkningar och vad som ska betalas. Detta gäller särskilt om anstånd medgivits eller skatt ändrats. Ju fler poster som förekommer på kontot desto svårare är det att försöka klarlägga transaktionerna.

Problemen beror bl.a. på avsaknad av avräkningsordning, att generell kvittning tillämpas, att olika spärrar hindrar återbetalningar men inte minst av ränteberäkningarna som systemet utför och som inte kan efterskapas.

Problemen förvärras av att varje ändring/anstånd/felregistrering etc. medför att räntan räknas om från olika tidpunkter med olika procentsatser på olika belopp för varje dag.

6.2 Anställningsstöd och rederistöd

Vid intervjuer med företag och kommuner som har anställningsstöd framkom att företagen ansett att anställningsstöden fungerar dåligt. Information om stöden kommer ibland så sent att de inte kan användas för kvittning under rätt månad. SKM måste då kontaktas för utbetalning vilket

¹⁰ Källa: Riksskatteverkets Årsredovisning för budgetåret 2000, RSV 165 utgåva 9

innebär merarbete för de skattskyldiga och SKM. Stöden hamnar ibland på fel företags skattekonto och ibland på den anställdes skattekonto.

I praktiken händer det att stödet felaktigt gottskrivs den anställda i stället för företaget. När felet uppmärksammas har stödet utbetalats till den anställda i samband med den slutliga skatten. Det är mycket svårt att återkräva den felaktiga utbetalningen därför att personen ofta åter är arbetslös. Projektet tar inte ställning till om det är den beslutande myndigheten eller RSV som ska återkräva beloppet.

Motsvarande problem torde uppstå när rederistöd förs upp på kontot.

Förslag till lösning

På kort sikt

Om ett anställningsstöd eller rederistöd hamnat på fel skattekonto ankommer det på AMS resp. Rederinämnden att klara ut felet med den person som felaktigt erhållit stödet. SKM ska inte vidta några åtgärder.

På lång sikt

Anställningsstöd och rederistöd ska erhållas genom att arbetsgivaravgiften reduceras direkt på skattedeklarationen av arbetsgivaren. Arbetsgivarens avdrag ska grundas på beslut från AMS respektive Rederinämnden.

6.3 Fördelar om fler poster tillförs skattekontot

- Fler poster kan kvittas mot varandra. Kvittningen sker utan samband med poster som hör ihop.

6.4 Nackdelar om fler poster tillförs skattekontot

- Kontoutdragen blir ännu svårare att förstå
- Ränteberäkningarna kompliceras ytterligare
- Solidariskt betalningsansvar blir ännu svårare att påföra
- Problem med att ändrad skatt, anstånd m.m. kvittas fel eftersom kvittning inte sker mot poster som hör ihop.

6.5 EU-bidragen komplicerar skattekontot

De företag som har EU-bidrag har ofta flera sorters bidrag i många olika projekt på olika ställen över hela Sverige. Bidraget måste gottskrivas rätt projekt för att EU:s krav ska tillgodose. Skulle bidragen redovisas på kontot måste företagen få en heltäckande specifikation från utbetalaren som visar vilken anställd, i vilket projekt, vilken del av landet som erhållit vilket EU-bidrag och om det datum då bidraget sänts till RSV för vidare befordran till

skattekontot. Det är således en stor mängd uppgifter som ska tas in i skattekontosystemet om EU-bidragen ska införlivas i detta. Som ovan anförts är det redan idag vissa problem att hantera anställningsstöden i skattekontosystemet. Det kan därför befaras att motsvarande problem uppkommer om EU-bidragen redovisas och utbetalas via skattekontot.

Av enkäterna framgick att 60 procent av de stora företagen med 50-200 anställda, 83 procent av de undersökta statliga myndigheterna samt 85 procent av kommunerna var negativa till att ytterligare bidrag tillförs kontot. De som inte lämnat någon synpunkt är härvid borträknade.

6.6 Projektets synpunkter på att skattekontot används till annat än skatt

Avsikten med kontot var att smidigt kunna kvitta skattebelopp mot varandra. Att föra in olika bidrag på kontot har endast komplicerat kontot. I de fall avsikten med ett bidrag är att minska en viss skatt bör staten i stället minska storleken av den aktuella skatten. Den generella kvittningen medför problem och leder till felaktigheter. Man bör därför avstå från att införa bidrag och liknande på kontot. Kontot bör endast hantera olika sorters skatter. Andelen skatter bör också hållas på en sådan nivå att överblicken i systemet inte försämras. Innan ytterligare skatter införs på skattekontot bör fördelarna av att föra in skatten överstiga nackdelarna.

7 Förteckning över tabeller och diagram

1	Tabell. Det nya systemet med skattekonto är bra. Uppfattningen i olika urvalsgrupper, procent.	26
2	Tabell	27
3	Tabell: Sammanfattande frågor om skattekontot. Samtliga företag. Frågorna ordnade i fallande skala efter medelvärde, övriga tal i procent	28
4	Tabell: På det hela taget fungerar inbetalningar till skattekontot bra. Jämförelse mellan olika företagsformer, procent och medelvärde	28
5	Tabell: I stort sett ger kontoutdragen bra information. Jämförelse mellan olika företagsformer, procent och medelvärde	29
6	Tabell: På det hela taget är det lätt att fylla i skattedeklarationen. Jämförelse mellan olika företagsformer, procent och medelvärde	30
7	Tabell: På det hela taget fungerar utbetalningar från skattekontot bra. Jämförelse mellan olika företagsformer, procent och medelvärde	30
8	Tabell: I stort sett fungerar räntan på skattekontot bra. Jämförelse mellan olika företagsformer, procent och medelvärde	31
9	Diagram. Antal företag som anlitar extern redovisningshjälp, fördelat på företagsstorlek (antalet anställda)	33
10	Tabell: Andel företag som anlitar extern hjälp, t.ex. redovisningskonsult, för att upprätta skattedeklaration för moms och/eller arbetsgivaravgifter samt avdragen skatt. Jämförelse mellan företag av olika storlek (antal anställda), procent	33
11	Tabell. Signifikant högre instämmande i enkätens påståenden av små företag utan anställda jämfört med övriga. Skillnaderna är rangordnade efter storlek, procent	35
12	Tabell. De sammanfattande frågorna i enkäten. Frågorna ordnade i fallande skala efter medelvärde, övriga tal procent.	35
13	Tabell. Små företag med en anställd. De sammanfattande frågorna i enkäten. Frågorna ordnade i fallande skala efter medelvärde, övriga tal procent.	37
14	Tabell. Små företag med 2-9 anställda. De sammanfattande frågorna i enkäten. Frågorna ordnade i fallande skala efter medelvärde, övriga tal procent.	38
15	Tabell: Det är lätt att förstå hur räntan räknas ut, jämförelse mellan ... olika företag, procent och medelvärde	38
16	Tabell: Det är viktigt att förstå hur räntan räknas ut, jämförelse mellan	39
	olika företag, procent och medelvärde	39
17	Tabell: Det är lätt att förstå hur mycket företaget ska betala in till skattekontot, jämförelse mellan olika företag, procent och medelvärde. .	39
18	Tabell: Jag känner till att företaget kan få utbetalningar från skattekontot insätta direkt på företagets eget konto, jämförelse mellan olika företag, procent och medelvärde	39

19	Diagram. Det är lätt att hitta upplysningar om hur man fyller i skattedeklarationen. Jämförelse mellan företagsstorlek, procent.....	40
20	Tabell. Medelstora företag. De sammanfattande frågorna i enkäten. Frågorna ordnade i fallande skala efter medelvärde, övriga tal procent. ...	41
21	Tabell. Stora företag. De sammanfattande frågorna i enkäten. Frågorna ordnade i fallande skala efter medelvärde, övriga tal procent.....	45
22	Tabell. Stora företag. De sammanfattande frågorna i enkäten. Frågorna ordnade i fallande skala efter medelvärde, övriga tal procent.....	45
23	Tabell: Andel företag som haft kontakt, t.ex. telefonsamtal eller skrivelse, med skattemyndigheten angående skattedeklarationen eller skattekontot under de tolv senaste månaderna. Jämförelse mellan företag av olika storlek (antal anställda), procent.	49
24	Tabell: OM KONTAKT MED SKATTEMYNDIGHETEN. Vad tycker du om den hjälp företaget fått från skattemyndigheten, procent.	49
25	Tabell: Det är naturligt att olika bidrag, till exempel EU-bidrag, förs in i skattekontot, jämförelse mellan olika företag, procent och medelvärde. ...	50
26	Tabell: Det vore bra om telefonnummer till handläggare framgår av kontoutdraget, jämförelse mellan olika företag, procent och medelvärde.	50
27	Tabell. Fråga. Är du intresserad av skattefrågor? Jämförelse mellan olika grupper, ålder och kön.	58
28	Tabell. Det var lätt att förstå kontoutdraget med slutlig skatt, som skickades ut i höstas. Jämförelse mellan olika grupper.....	58
29	Tabell. Alla som bor i Sverige får automatiskt ett skattekonto hos skattemyndigheten. Minst en gång per år får de ett kontoutdrag med slutlig skatt. Har du läst om skattekontot i någon broschyr eller annat informationsmaterial från skattemyndigheten?	58
30	Tabell. Räntetransaktioner på skattekontot under år 2000, antal och belopp	62
31	Tabell. Avslag på ansökan om rättelse i utsökningsregistret hos KFM i Stockholm och Göteborg. Andel avslag fördelat på grunden för avslag. Procent och antal	82
32	Tabell: Det vore bra om företaget kunde se sitt skattekonto via Internet, jämförelse mellan olika företag, procent och medelvärde.....	90
33	Tabell. Antal restförda i ett urval av intervall, kr ,antal och ackumulerad procent	98